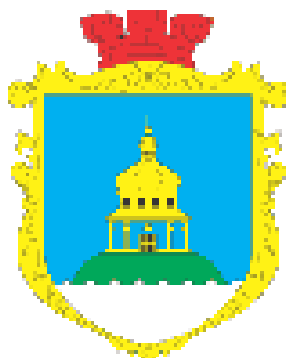

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Городоцької сільської
ради

24.02.2026 №2273

**Стратегія
розвитку
Городоцької сільської ради
до 2027 року**

2025 рік

ЗМІСТ

Перелік скорочень.....	3
Вітальне слово сільського голови	4
ВСТУП.....	6
1. РОЗДІЛ 1 АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА.....	8
1.1. Обґрунтування концепції розвитку Городоцької сільської ради.....	10
1.2. Характеристика Городоцької сільської ради.....	16
1.2.1. Географічне розташування.....	16
1.2.2. Земельні ресурси.....	31
1.3. Соціально-економічна характеристика городоцької сільської ради.....	31
1.3.1. Соціальна складова сталого розвитку.....	31
1.3.2. Демографічна ситуація.....	31
1.3.3. Дорожня мережа і транспорт	48
1.3.4. Житлово-комунальне господарство.....	50
1.3.5. Стан освіти, медицини, культури.....	52
1.3.6. Соціальний захист та громадська безпека.....	65
1.3.7. Економічна складова розвитку.....	71
1.3.8. Екологія.....	79
РОЗДІЛ 2. SWOT – АНАЛІЗ	83
РОЗДІЛ 3. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ.....	92
РОЗДІЛ 4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ.....	96
РОЗДІЛ 5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ.....	98
РОЗДІЛ 6. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ.....	104
6.1 Структура системи моніторингу.....	104
6.2 Система індикаторів моніторингу Стратегії розвитку СР.....	105
6.3 Моніторинг Стратегії розвитку СР.....	108

Перелік скорочень

SWOT	– аналіз сильних, слабких сторін, сприятливих можливостей і загроз
СР	– сільська рада
ТПВ	– тверді побутові відходи

Дорогі земляки!

До Вашої уваги представлено Стратегію розвитку Городоцької сільської ради до 2027 року.

Україна сьогодні потерпає глобальних змін. Після 24 лютого 2022 року життя кожного громадянина України змінилося назавжди. Нині Україна продовжує боротися за збереження своєї незалежності та територіальної цілісності. Після війни наша держава зіткнеться з безліччю проблем і викликів. Тому реформи, які вже сьогодні активно впроваджуються в нашій державі, вимагають трансформації системи управління та розвитку всіх сфер функціонування громади.

Городоцька сільська рада об'єднала в собі 12 населених пунктів, кожен з яких по своєму унікальний. Села Городок, Білівські Хутори, Бронники, Караєвичі, Карпилівка, Метків, Михайлівка, Обарів, Понебель, Рогачів, Рубче, Ставки – наш спільний дім і від нас залежить, як ми його збудуємо.

Для мене громада – це в першу чергу люди. Люди, які хочуть нормально жити: мати достойну заробітну плату, водити дітей до хорошого дитсадка, навчати їх в сучасній школі, отримувати якісну медичну допомогу, займатися спортом, цікаво проводити дозвілля.

Городоцька громада майбутнього – це екобезпечний, заможний, комфортний і енергетично незалежний життєвий простір, в якому формуються та функціонують індустріальні парки, кластери, промислово-аграрне маловідходне виробництво.

Переконаний, що це реально. Для цього громада має всі передумови.

Тому одне із головних завдань, що сьогодні стоїть перед громадою - це своєчасне реагування на нові виклики, ефективне використання наявних ресурсів і можливостей для забезпечення жителям гідного рівня життя. Досвід успішних європейських та українських громад показав, що без плану дій гармонійний, збалансований та якісний розвиток неможливий.

Саме ці завдання має вирішити стратегічний документ, який визначає найважливіші пріоритети розвитку Городоцької сільської ради на довгострокову перспективу – Стратегія розвитку Городоцької сільської ради до 2027 року.

Підготовка Стратегії відбувалась за участі депутатів, бізнесу, громадських активістів, молоді, науковців та працівників сільської ради.

Впевнений, що обраний за результатами спільної праці оптимістичний сценарій розвитку та ідея формування екологічно безпечного поселення забезпечать подальший розвиток та економічне зростання нашої громади.

Сердечно дякую всім, хто відповів на наше запрошення і взяв участь в процесі розробки Стратегії, брав активну участь в засіданнях робочої групи, тематичних підгруп, консультаціях, обговореннях під час стратегічного планування.

Особливу подяку хочу виразити науковцям Національного університету водного господарства та природокористування за методичний та науковий супровід.

Стратегія розвитку громади є живим документом, до якого можуть вноситися зміни. Вона не має бути виключно стратегією влади. Хочемо спільно творити доброзичливий, комфортний та безпечний життєвий простір у поєднанні з покращенням якості життя та пошаною до природних ресурсів.

Запрошую до співпраці всіх жителів нашої громади!

З повагою, сільський голова

Сергій ПОЛІЩУК

I. ВСТУП

Городоцька сільська рада, як об'єднана територіальна громада, була створена у 2020 році. На момент створення (об'єднання 12 сіл) СР мала в наявності інфраструктуру (дороги, садочки, освітні і медичні заклади, інші об'єкти інфраструктури), розгалужену сітку промислових і сільськогосподарських підприємств (ферм), наявність природних ресурсів, що могло бути основою для подальшого їх соціально-економіко-екологічного розвитку.

Стратегія розвитку СР (рівноцінно Планування розвитку СР, Стратегічна платформа) включає розробку соціо-економіко-екологічного аналізу (в т. ч. охоплення всіх аспектів сфери дослідження та інновацій), SWOT-аналізу, визначення та відбору конкретних переваг і визначення концепцій (бачення) розвитку та стратегічних цілей та завдань.

Стратегія розвитку СР сконцентрована на ключових, найбільш перспективних напрямках, які виявлені на основі аналізу соціо-економіко-екологічного потенціалу, сильних і слабких сторін, внутрішнього середовища території, можливих сприятливих чи негативних зовнішніх впливів.

Одночасно Стратегія розвитку СР охоплює заходи, що взаємопов'язують загальнонаціональні пріоритети, положення генеральних схем планування відповідних територій, прогнози та програми розвитку окремих галузей господарства країни, міжрегіональні інтереси тощо з власними пріоритетами розвитку конкретно регіону.

Зміст і терміни планування Стратегії розвитку СР відповідати Стратегіям на державному і регіональному рівнях.

Підставою для розробки стратегії розвитку СР є:

- Конституція України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів», Стратегія розвитку Рівненської області до 2027 року та інші нормативно-правові акти України;

- відповідальність регіональної влади за розвиток регіону, який може забезпечити достойний рівень життя населення;
- взяті зобов'язання політичних сил, що представлені в регіональній раді, підтримувати європейський вектор суспільного розвитку України;
- бажання бізнесу, науки та громадськості сприяти СЕЕ розвитку регіону на засадах сталого розвитку.

Розробку стратегії розвитку Городоцької СР здійснювали з дотриманням ключових правил, а саме:

1. Оскільки нам необхідно розробити універсальний та практичний для реалізації документ, потрібен не поспіх, а клопітка та якісна праця.
2. Не може бути якісним документ, розроблений лише чиновниками або навіть дуже хорошими експертами, якщо в роботі над розробленням документа не беруть участі місцеві суб'єкти.
3. Процес розроблення стратегії має бути максимально публічним, максимально прозорим. До роботи над проектом стратегії необхідно залучити місцевих науковців і винахідників, громадських активістів, підприємців, представників бізнес-асоціацій, органів місцевого самоврядування. Якомога більша кількість економічних та соціальних груп має відчувати причетність до цього процесу.

Стратегія розвитку Городоцької СР була сформована на основі розробленої науковцями НУВГП Концепції та опитувань мешканців громади, нарад із залученням Робочої групи та представників громади.

1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

Практика і теорія переконливо засвідчує, що процес розробки стратегії розвитку СР здійснюються з послідовної реалізації п'яти етапів.

Тому на першому етапі проводили збір і аналіз даних про найбільш значущі фактори зовнішнього (держава, район) і внутрішнього (СР) середовища. При цьому вивчення і оцінювання внутрішніх резервів, подолання і нейтралізація зовнішніх і внутрішніх загроз здійснювали із застосуванням SWOT – аналізу, який полягає у систематизації факторів та явищ у межах чотирьох категорій; сильні сторони (Strengths); слабкі сторони (Weaknesses); можливості (Opportunities); загрози (Threats).

На другому етапі розробки стратегії розвитку СР на основі оцінки стану соціально-економіко-екологічного розвитку громади здійснювали вибір і формулювання стратегічного бачення та місію її подальшого розвитку.

На третьому етапі визначали основні напрямки, стратегічні цілі (перехід стратегічного бачення і розвитку СР на конкретні задачі щодо заміни існуючих механізмів, пріоритетів виробництва і споживання, що посприяє у перспективі досягненню запланованого у стратегії результату).

На четвертому етапі обирали найбільш ефективні стратегії з багатьох альтернативних варіантів.

На п'ятому етапі розробки стратегії розвитку СР розробляли систему зворотного зв'язку з підбором індикаторів ефективності за сферами: соціальної, економічної, екологічної.

На підставі SWOT – аналізу здійснювалася підготовка документу «Стратегія розвитку Городоцької сільської ради», в якому визначаються потенційні переваги і недоліки, можливості і загрози сталого розвитку соціально-економіко-екологічної системи та з врахуванням цього визначається стратегічне бачення розвитку громади, стратегічна місія, цілі і завдання, а також встановлюються системи індикаторів досягнення стратегічних довгострокових цілей.

При цьому слід зазначити, що розробку Стратегії розвитку Городоцької СР виконували у відповідності до затверджених «Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад» (наказ Мінрегіону від 21.12.22 року № 265) та з врахуванням методології запропонованої Проектом Європейського Союзу «Підтримка політики

регіонального розвитку в Україні», згідно якої сталий розвиток (сталість) і соціальну інтеграцію розглядає як основні принципи місцевого розвитку (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Принципи місцевого розвитку

Задоволення зростаючих матеріальних і духовних потреб населення	Створення сприятливих умов для здоров'я людини, збереження і відтворення навколишнього природного середовища
<ul style="list-style-type: none"> • впровадження інновацій, які приносять користь всій громаді • забезпечення населення якісною питною водою і екобезпечною с/г продукцією	<ul style="list-style-type: none"> • поліпшення стану навколишнього середовища • збереження природних ресурсів для нинішніх і майбутніх поколінь
Забезпечення екобезпечної сталої економіки і збалансованого використання природних ресурсів	Управління в інтересах сталого розвитку
<ul style="list-style-type: none"> • створення сильної, динамічної, інноваційної економіки • залучення інвестицій для розвитку бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> • постійне вдосконалення ефективного управління із залученням творчості та енергії громадян СР • звітність влади перед громадою за виконання Стратегії розвитку громади

При розробці Стратегії розвитку для Городоцької СР залучались представники влади, представники бізнесу, громадськість та науковці Національного університету водного господарства та природокористування.

Запропонована Стратегія розвитку громади відображає інтереси усіх її мешканців.

Розпорядженням Городоцького сільського голови за №46 від 23 травня 2022 року була сформована Робоча група з розробки Стратегії розвитку Городоцької сільської ради до 2027 року.

1.1 Обґрунтування Концепції розвитку Городоцької сільської ради

Постановка проблеми.

Аналіз «Стратегій розвитку об'єднаних громад і сільських рад» засвідчує, що для більшості із них притаманні загальні недоліки, суть яких полягає в тому, що розроблені стратегії мало чим відрізняються від програм соціально-економічного розвитку, які розроблялись і вводились в дію у попередні десятиріччя. Одночасно у створених вперше «Стратегіях сталого розвитку об'єднаних громад і новостворених сільських рад» відсутні: сформульовані об'єднуючі ідеї, які могли б згуртувати населення новостворених об'єднань (об'єднаних громад, сільських рад) в єдине ціле заради досягнення їх розвитку; конкретні кроки їх переходу на шлях сталого розвитку, які мають бути спрямовані на встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб населення і захистом інтересів наступних поколінь, включаючи їх потреби в екологічно безпечному довкіллі.

Усунути ці недоліки, на нашу думку, можна шляхом розробки «Концепції розвитку об'єднаної громади», яка буде складовою розроблених «Стратегій».

Мета роботи полягає в обґрунтуванні Стратегії розвитку Городоцької сільської ради.

Об'єкти дослідження: процеси, що протікають в соціальній, економічній, екологічній сферах сільської ради при переході її розвитку на засади сталого розвитку.

Предмети досліджень: принципи, індикатори, пріоритети, об'єднуюча ідея.

Основним принципом підготовки Стратегії Городоцької сільської ради був пошук унікальної Концепції переходу на шлях сталого розвитку громади, яка спрямована на встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб населення і захистом інтересів наступних поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі і відповідає пріоритетам розвитку області, регіону, держави. Вона передбачає:

- у **соціальній сфері** збереження здоров'я людини, поліпшення якості життя, покращення демографічної ситуації, справедливого розподілу благ, розвитку освіти, збереження культурної спадщини, сприяння активізації участі населення у процесах, які формують сферу їх життєдіяльності, сприяння прийняттю рішень щодо сталого розвитку сільської ради та здійснення контролю його виконання;

- **в економічній сфері** за умов наявності обмежених природних ресурсів екологізацію виробництва з метою зниження рівня техногенного навантаження на довкілля, залучення інвестицій, впровадження іновачій шляхом формування індустріально-наукових парків, кластерів, технологічну модернізацію виробництв шляхом впровадження енерго- та ресурсоощадних і маловідходних технологій, застосування відновлювальних екологічно чистих джерел енергії, розв'язанням проблем виробництва екологічно прийнятої продукції з доданою вартістю, впровадження органічного землеробства;

- **у екологічній сфері** збереження, відновлення та збалансоване використання природного ресурсного потенціалу сільської ради, упорядкування водоохоронних зон біля водних об'єктів, розвитку рекреаційних зон і озеленення населених пунктів, управління твердими побутовими відходами, забезпечення населення якісною питною водою, збереження родючості ґрунтів та біологічного різноманіття на території сільської ради.

Стимулювання сталого розвитку сільської ради планується здійснювати за рахунок здійснення комплексних заходів, механізмів і інструментів, які сприятимуть використанню конкурентних переваг та соціальної, економічній, екологічній сферах екологічних поселень, їх економічної і енергетичної самодостатності та безпеки середовища проживання нинішніх і наступних поколінь.

Планується використовувати матеріальні і нематеріальні стимули для впровадження засад сталого розвитку сільської ради, а саме: матеріальних стимулів через фінансові вливання (інвестиції, субсидії, коштів бюджету, коштів гранту, тощо.); нематеріальних стимулів через заключення угод, дозволів, надання преференцій тощо.

Городоцька сільська рада – орган місцевого самоврядування, що представляє сільську територіальну громаду, яке об'єднує (села) Городок, Білівські Хутори, Бронники, Караєвичі, Карпилівка, Метків, Михайлівка, Обарів, Понебель, Рогачів, Рубче, Ставки, що розташовані у Рівненському районі Рівненської області на водозбірній території річки Устя.

Головною об'єднуючою ідеєю запропонованої Концепції є формування екологічно безпечного поселення – інноваційної екосистемної моделі організації екобезпечного, заможного і комфортного енергетично незалежного життєвого простору, в якому формуються та функціонують індустріальні парки, кластери, промислово-аграрне маловідходне виробництво.

Стратегічними пріоритетами екологічно-безпечного поселення:

- виробництво інноваційної, конкурентоспроможної промислової продукції з дотриманням вимог екологічних нормативів;

- виробництво екологічної продукції для споживання населення та експорту на основі високотехнологічного розвитку сільського господарства, переробної промисловості;

- покращення інфраструктури екологічно безпечних поселень сільської ради з використанням відновлювальних джерел енергії (сонячні батареї, вирощування павлонії, енергетичної верби);

- охорона життя і оздоровлення населення, збереження природного середовища, підвищення освіченості, екологічної культури населення.

Екологічно безпечне поселення має територію, призначену для опрацювання методів і прийомів збереження, відновлення та збалансованого використання природного комплексу з урахуванням специфіки його місцезнаходження. За своїм статусом, режимом охорони і природокористування щоб його можна було віднести до природних резерватів західноєвропейського типу, де допускається включення видозмінених господарською діяльністю природних ділянок, планове регулювання екологічних процесів для відновлення природних комплексів, а також використання їх в цілях екологічної освіти та сталого розвитку сільської ради. Головним завданням екобезпечного поселення на початковому етапі є стимулювання розвитку сільської громади, націлений на створення індустріальних парків, кластерів з малих і середніх підприємства, які виходять на ринок з новою технологією або новими продуктами з доданою вартістю, покращення добробуту населення і збереження довкілля.

Соціально-економіко-екологічний розвиток новоутвореної громади знаходиться на середньому рівні і не набирає достатньої позитивної динаміки. Хоча територія має значний геополітичний та природно-ресурсний потенціали, що може бути використаний для збалансування соціо-еколого-економічного розвитку громади. На сьогодні існують зовнішні та внутрішні загрози, котрі пов'язані з веденням війни, нестабільною економічною ситуацією, природними та техногенними чинниками.

На нашу думку розвиток сіл Городоцької сільської ради, як екологічно безпечного поселення може стати об'єднуючою та рушійною силою сталого розвитку громади.

Враховуючи задовільний рівень розвитку сільської ради, на даний час, рекомендується обрати, за наявності несприятливих зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан її розвитку на перспективу за вибором двох стратегій, а

саме: інерційну стратегію (сільська рада розвивається за інерцією, а регіон не сприяє розвитку); стратегія переходу на засади сталого розвитку (планується впровадження нових прогресивних, екобезпечних інноваційних технологій, нових видів товарів, продукції з доданою вартістю, активного сприяння отриманню синергетичного ефекту від збалансованого розвитку соціальної, економічної та екологічної сфер СР), а регіон сприяє переходу СР на засади сталого розвитку. За даних умов, робочою групою була обрана стратегія переходу на засади сталого розвитку, як оптимальна для Городоцької громади.

Стратегічне бачення розвитку СР націлене на: задоволення потреб та інтересів населення та забезпечувати щорічне покращення їх становища; забезпечення консенсусу та згоди серед усіх зацікавлених сторін щодо формування бачення.; усунення диспропорцій і протиріч у розвитку соціальної, економічної та екологічної сфер через моніторинг індикаторів сталого розвитку громади.

Стратегічна місія. Формування екологічно безпечного поселення – інноваційної екосистемної моделі організації екобезпечного, заможного і комфортного енергетично незалежного життєвого простору, в якому формуються та функціонують індустриальні парки, кластери, промислово-аграрне маловідходне виробництво.

Зважаючи на важливість та актуальність запровадження стратегічного планування та управління розвитком Городоцької сільської ради, з метою організації розробки Стратегічного плану розвитку, відповідно до Закону України «Про засади державної регіональної політики», керуючись статтями 42, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» розпорядженням Городоцького сільського голови №46 від 08.02.2022 року була сформована робоча група з розроблення Стратегії розвитку Городоцької СР на період до 2027 року. Склад учасників робочої групи представлений у таблиці.

Таблиця 1.2

Склад учасників робочої групи з підготовки Стратегії розвитку Городоцької СР

Сайко Сергій	заступник сільського голови з питань діяльності виконавчих органів, голова робочої групи
Співак Людмила	секретар сільської ради, заступник голови робочої групи
Якимчук Марія	керуючий справами, секретар робочої групи
Андрішулік Андрій	депутат сільської ради (за згодою)
Апанчук Олександр	депутат сільської ради (за згодою)

Стратегія розвитку Городоцької сільської ради до 2027 року

Білецький Олександр	староста сільської ради. Бронниківський старостинський округ № 2
Борисюк Світлана	староста сільської ради. Обарівський старостинський округ № 1
Грисюк Володимир	начальник відділу освіти культури молоді та спорту сільської ради
Даниляк Володимир	директор з транспорту ПАТ «РІВНЕАЗОТ»
Жовтко Олег	начальник 2 державної пожежно-рятувальної частини 3 державного пожежно-рятувального загону спеціального призначення ГУ ДСНС України у Рівненській області
Ілляк Ірина	начальник фінансового відділу сільської ради
Кирильчук Роман	депутат сільської ради (за згодою)
Китовська Лілія	начальник юридичного відділу сільської ради
Климович Тарас	депутат сільської ради (за згодою)
Кондратишин Микола	депутат сільської ради (за згодою)
Кондратюк Віра	завідувач Обарівською амбулаторією загальної практики- сімейної медицини комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги «Медичний простір» сільської ради Рівненського району Рівненської області
Кочура Микола	начальник відділу з питань цивільного захисту, мобілізаційної та оборонної роботи сільської ради
Кушнірук Василь	депутат сільської ради (за згодою)
Лукашук Василь	депутат сільської ради (за згодою)
Мирончук Анатолій	депутат сільської ради (за згодою)
Михальцов Василь	депутат сільської ради (за згодою)
Моніна Олена	начальник відділу соціального захисту населення та захисту прав дітей сільської ради
Нишпоренко Микола	депутат сільської ради (за згодою)
Опанасик Тетяна	начальник відділу архітектури, земельних відносин та житлово-комунального господарства сільської ради
Панчук Тамара	начальник відділу бухгалтерського обліку, звітності та економіки сільської ради
Полевик Андрій	депутат сільської ради (за згодою)
Поплавська Марія	депутат сільської ради (за згодою)
Радзівіл Василь	депутат сільської ради (за згодою)
Радчук Микола	депутат сільської ради (за згодою)

Стратегія розвитку Городоцької сільської ради до 2027 року

Рудь Олександр	поліцейський офіцер Городоцької територіальної громади
Самчук Сергій	депутат сільської ради (за згодою)
Сергійчук Костянтин	депутат сільської ради (за згодою)
Сидорчук Роман	житель села Ставки, приватний підприємець (за згодою)
Тарасович Павло	начальник відділу з питань надання адміністративних послуг сільської ради
Ткачук Олеся	депутат сільської ради (за згодою)
Ханенко Валентин	директор КПП "ЦПМСД "МЕДИЧНИЙ ПРОСТІР" сільської ради
Чабан Анатолій	депутат сільської ради (за згодою)
Чубок Олег	командир Городоцького ДФТГ №1/8
Чумак Олександр	начальник служби охорони праці і навколишнього середовища ТОВ "Кроноспан Рівне"
Шах Наталія	начальник служби у справах дітей сільської ради
Шеремета Сергій	начальник відділу організаційного забезпечення, окументообігу, інформаційної діяльності, комунікацій з громадськістю та доступу до публічної інформації сільської ради
Якимчук Ольга	депутат сільської ради (за згодою)

Протягом червня 2022 – березня 2023 року проводились засідання Робочої групи з розробки Стратегії розвитку Городоцької СР на період до 2027 року. На цих засіданнях проводились: систематизація даних опитування мешканців громади та представників бізнесу, оцінка можливостей розвитку, формування стратегічного бачення, SWOT-аналіз, визначення стратегічних та операційних цілей Стратегії.

У процесі підготовки Стратегії було проведене опитування в якому взяли участь 65% держ службовців, 9% від загалу підприємців, керівників – 22%, найманих працівників – 4%. Вікова структура представлена працездатним населення - 88% та особами пенсійного віку – 12%. (додаток1).

1.2. Характеристика Городоцької СР

1.2.1. Географічне розташування.

Городоцька сільська рада займає площу 131,7 км². У сільську раду входить 12 населених пунктів з населенням 13384 осіб.

Населені пункти в підпорядкуванні СР: адміністративний центр громади с. Городок - 3790 особи, с. Понебель - 457 особи, с. Караєвичі - 257 особи, с. Метків – 156 особи, с. Михайлівка – 106 особи, с. Рубче – 172 особи, с. Обарів – 4523 особи, с. Ставки - 696 , с. Бронники – 994 особи, с. Білівські Хутори – 83 особи, с. Рогачів – 374 особи, с. Карпилівка – 1776 особи.

На півночі Городоцька сільська громада межує з Клеванською, Деражненською та Олександрійською територіальними громадами, на заході - Зорянською громадою. На півдні межує з Дядьковицькою та Великоомелянською громадами, на сході – Шпанівською та Рівненською територіальними громадами.

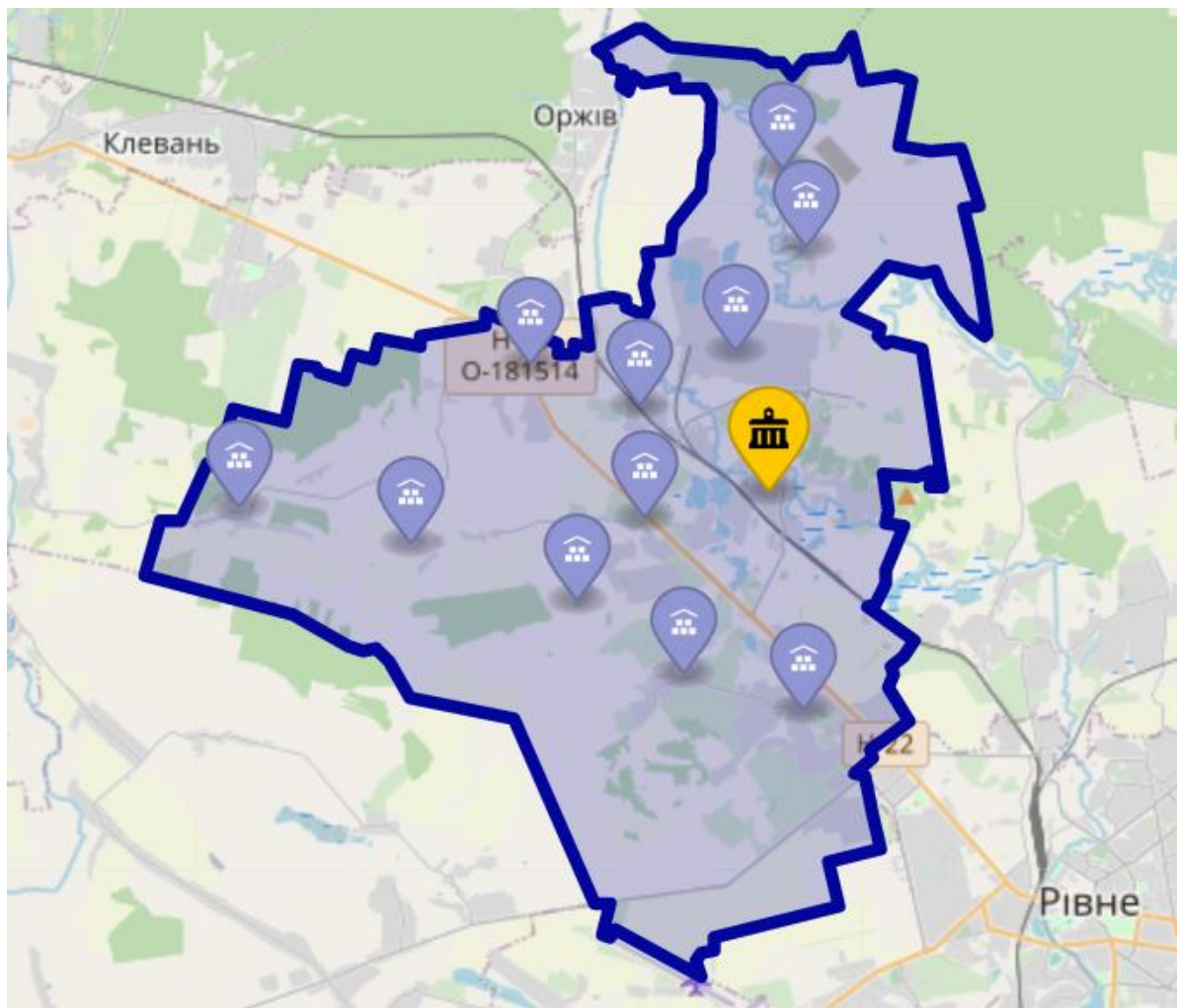

Рис.1.1 Карта- схема Городоцької громади

Рис.1.2 Городоцька сільська рада

Історія сіл Городоцької СР.

Городок. На захід від Рівного у широкій надустянській рівнині, опертій з півночі і зі сходу об смугу висот, привертає зір багатоквартальний Городок з його багатьма промисловими об'єктами. Тепер тут понад 900 дворів.

Околицю Городка заселено давно. Тут виявлені житла пізнього палеоліту, городище, могильники, срібні речі 10-12 століть.

Вважають, що до Городка на правому березі Усті був Клем'янтів (Климентів), дотла зруйнований татаро-монголами. Пам'ять про нього береже ніби однойменне урочище в східній підгірній окраїні села. Але Клем'янтів (Климянтів, Климентів) як поселення відбитий актами лише з 1518 року. Неясно проте, яким він був і чому уступив місце Городку. Може, цей Клем'янтів, що від імені Климентій «поблажливий; з виноградної лози», став оновленим присілком Городка – фортечної осади лівого берега Усті, де пізніше виріс замок. А назва Городок сприймається як новіша, втілившись якесь з багатьох значень однозвучного слова: «невелика фортечна оселя»; «загорожа», «камінні стіни»; «укріплене тином село»; «насипне городище», «обкопані канавами ґрунтові ділянки, придатні для розміщення містечок, сіл» тощо.

У 1443 році князь Лев Свидригайло підтверджує власність городоцької церкви при записі: «И пошли рати од Городка». З 1463 року «Городок» - власність Солтана, а через 12 років – його брата.

Дарча грамота 1475 року засвідчує: «а князь Семен Городок узял и Манев со всеми приселки», а через 14 років – «Анастасия Збарзкая записует мужу Семену имене Городок». Тоді він мав понад 60 дворів.

Під кінець 15 століття Городком володіють ще три власники, а з 1516 року княгиня Гольшанська дарує його Києво-Печерській лаврі. З того часу в Городку почав діяти православний монастир, архімандрит якого в 1570 році платив за 100 димів, 6 боярів, 5 млинових коліс.

З 16 століття Городок мав фортечний замок, належний довгий час Марії Несвіцькій. У 1740 році тут, на міжрічному островку, за кошти Афанасія Шептицького збудовано церкву Святого Миколи. Але підозра короля Казимира до українського народу 1650 року засвідчує в Городку ще церкву Святого Іллі.

З 1914 року Городком заволодів барон Штейнгель. Він став меценатом збирання для організованого в своєму домі музею краєзнавчих експонатів які в 1915 році вивезли до якогось кавказького міста, де слід їх пропав, хоч дещо бережуть архівно-краєзнавчі фонди Рівненщини.

Назву Городок мають ще 5 поселень України, а Клем'янтів є лише в колі споріднених формувань типу Климентівка, Климентове, Климентіївка.

На південний схід від Городка довгою гористою смугою площею 97 га простягається унікальний заповідник природи Вишнева гора, де понад 100 видів степових рослин, серед яких: чагарникова висотою до 1,5 м степова вишня. Вона й дала назву горі. Серед багатьох здогадів є припущення, що степова рослинність пов'язана тут з покладами нафти.

В околиці Вишневої гори є ще Крейдяна гора із залежами крейди, а в іншому боці – Лиса гора з оголеною від рослинності вершиною. У напрямку колишнього Бегня (тепер хімкомбінату) пам'ятають легендарну Чортову гору. На ній звисав великий камінь з відбитим кінським копитом. За легендою, це слід татарського вершника, який гнався за бранкою, що перед захопленням стала уламком граніту. Чортову гору хімбудівці вже зруйнували.

Городок має ще інші старовинні назви об'єктів: кутки (дільниці) – Морозівка «першим поселенцем був Мороз»; Огруд «бувний замокний сад»; Швейцарія «підгірне привабливе місце»; Зарічка; Застав'я; Заміст; Пастівник; Загребелька;

Тропинка «липова алея»; Кургани; Питовник; урочища – Дикого кут «затока Усті біля «маєтності Дикого»; Крутий вир «утрачене річкове корито»; Пійло (Пуйло) «місце водопою худоби»; Солоний рів «замулююча дорогу канава»; Імшане «мохове болото»; Ключкове провалля «колись дуже болотисте місце, належне Ключкові»; Рудка «поле з рудим ґрунтом»; Сафатова долина «низина, де мав луг Сафат»; Плесо «равний заливний луг»; У плаві «луг в околиці Багна»; Мочари «заболочені сінокоси»; Панькова груша «символ сварки при вислові: А щоб тебе винесли під Панькову грушу»; Свячений лужок «берег при Усті, де ніби освячували воду»; Торсько «сінокіс, яким-то «торував» собі дорогу потік Торський, що на маєтності Торського»; Грабина «утрачений грабовий гай»; Березники «водопій біля колишнього березового лісу»; Ципківщина «бувний ліс на маєтності Ципка»; На соваках «поле з жолобистими підгірними ковбанями, де ніби зсунулась земля»; Забита «нива з твердим, утовченим ґрунтом»; Лозове «пасовисько в зарослях лози»; Коло ставу «неподалік ставка»; Оболоння «прилягаючий до ставка лужок»; Хвійники «сосновий гай»; Між дубами «галявина в оточенні дубів»; Бір «частина уцілілого лісу»; Грим'яча «поле біля колишнього Грим'ячого потоку»; Замлинове «пасовисько за бувшим млином».

Метків. Від Городоцького хімкомбінату на північ асфальто-бетонкою через кілометр-півтора попадаємо на правий берег Горині, вздовж якого вуличкою простяглось село Метків, нараховуючи зараз понад 50 дворів, 125 мешканців.

Акт 1592 року засвідчує межові володіння городоцького ключа, називаючи граничне «имение Медково». П'ять років опісля у «Мыткове» загорівся ліс.

За даними 1889 року «Мытков» мав статус «деревні», епархіально приналежної до Караєвич. Тоді він нараховував 47 дворів, 560 жителів.

Отже, Метків був ще в записах як «Мытков», «Медков», «Метково». Це утруднює етимологічні роздуми, особливо на тлі видозміни «ы»-«е». Але, зважаючи на кінцеве «ів» («ов», «ово»), можна вбачати в Меткові особове наймення Метко (Медко, Митко), де вже нарощена «ко» до первісного Мет (Мед, Мит) – скорочено від імені Методій (Мефодій) «методичниц, цілеспрямований» або формувань типу Ментимир, Ментислав «бути смиренним, мати славу». Але для документованого «Мыткова» підходить ім'я Митко (із Мит, Митя - Дмитро), засвідчене з 1475 року: «А при том были... пан Митко Кравцев». У болгар є ім'я Мето, прізвища Метик, Медик, Медина, і всі вони з Методій.

До Меткова відносили 3 хутори, де з 1879 по 1941 роки проживали в основному колоністи з Польщі, Словачії, Німеччини. Це: Мар'янівка «від імені

першого поселенця Мар'яна»; Нова Павлівка «новостворена осада біля колонії Павлівка; Олександрівка «в напрямку села Олександрії».

Метків має урочища: Кемпа «середболітна висота»; Підгір'я «поле неподалік пологого горба»; Десятина «надрічкові культивовані землі площею одної десятини – 1,09 га; За перервою «луки за річкою Горинню»; Пожарище «городи на місці вигорілих дворів»; Селище «нива на території бувшої дворової садиби»; Завир'я «сінокіс над Старою Горинню, де вирувала вода»; Дьохтянка «болото, торфовище з неприємним запахом стоячої води»; Розвалки «зарослі чагарником яри, перевали»; Придатки «додаткові наділи землі»; Середні поля «орні ґрунти між підвищеннями»; Славінських гора «висота на маєтності Славінського»; Ровець «сінокіс при канаві»; Янцево поле «на маєтності Янця».

Рубче. На північ від Меткова при дорозі на Суськ вздовж високого берега Горині обабіч вулички розмістилось село Рубче, на південній окраїні котрого стоїть початкова школа (єдиний громадський об'єкт села), збудована ще в минулому столітті поміщиком Дітківським, який мав тут на високому краю села невеликий двір, частково збережений до наших днів.

Рубче, як майно Іванової Чарторийської, належне Клеванському замкові, згадує акт 1577 року. В інвентарі 1592 року читаємо: «А от старой Горини по гран к Рубчаму тая дубрава идет». Акт 1607 року згадує якісь «Рубчанські берега», де сходилися межі мисливських угідь у напрямку села Суська.

У 1651 році «рубчанские крестьяне» мали каральний загін для розгрому поміщицьких маєтків. Називається ще «рубчанський сход».

На картах (наприклад, за 1772 рік) поселення іменують Рубча. Так й під кінець 19 століття. Тоді «Рубча» мала статус «деревні», епархіально приналежної до Караєвич, нараховуючи 29 дворів, 189 мешканців. Тепер тут 80 садиб, 226 селян, серед яких є українці з Польщі.

Назва Рубче (Рубча) належить до прикметникових формувань, виражаючих приналежність комусь або чомусь. І тут загадка: особі чи не особі? Якщо людині, то з найменням Рубко, яке має здрібніле «ко», приєднане до Руб, а воно, ймовірно, із староруського імені типу Рубибор «Нехай буде, бореться!» Ім'я Руб засвідчено дуже давно, особливо в південних слов'ян. Менш ймовірно, як у народній етимології, пов'язувати Рубче з дієсловом рубати, точніше з похідним від нього словом рубка, яким символізували місце зрубу лісу.

Отже, за першою версією Рубче означало «поселення Рубка», а за другою «оселі в околиці урочища Рубка». Кінцеве прикметникове «ч» - наслідок видозміни «к», як козак – козаче.

На Львівщині є ще одне село Рубче, а на Київщині – Рубченки, де й притока Рубченка. На Рівненщині притоку Бобра (Березнівський район) іменують Рубча (у старих записах – Рубчъя).

До Рубчого відносили 4 хутори: Іванівка (Янівка) . Комарівка, Стара Павлівка, Казимирівка. Їх назви утворені від імен, прізвищ людей. Знають ще назви ще інших місцевих об'єктів: Копань «поле неподалік саджалки»; Цимбали «болото, сінокос, над якою підвісна доріжка, закріплена на дротах»; Корчунок «поле на місці викорчуваного лісу»; Завир'я «сінокіс на другому боці річки, де вирувала вода»; Смолярня «ліс в околиці бувшої смолярні»; Кобилянщина «луг на маєтності Кобилянського»; Ставок «водомиймище для розведення рибних «мальків»; Ровець «струмок, витікаючий з джерел двох висот»; Глинище «місце, де беруть глину»; Дьогтянка «поле при колишній дьогтярні»; Коло озерця «луг неподалік озера».

Михайлівка. З північного краю Карпилівки польова дорога веде на захід і на третьому кілометрі доводить до Михайлівки – села, яке на осінь 1992 року мало 30 дворів, 108 мешканців, колгоспну бригаду, ферму.

Перші вісті про Михайлівку виринають в 1887 року. Тоді в «Михайловском лесу» на зрубі продавали на вивіз будівельне й паливне дерево. Рік пізніше згадується «имение Михайловка», куди прибували чеські переселенці, заселяючи надпотічне підгір'я. Згодом довідуємось й про розбудовану тут чеську колонію, яка мала дім молитви, крамницю, млин.

У 1950 році чехи, словаки виїхали, а їх місце зайняли околишні поселяни й українці з Польщі. За довідником 1947 року Михайлівка мала свою сільську Раду, але еперхіально як колишня «деревня» належала до Понебеля.

З кінцевим «івка» для відбиття зменшення назва Михайлівка походить від імені Михайло (в перекладі «хто як Бог») або від прізвища (прізвиська) типу Михайлів. Проте загадковим надалі є те, чи існувала Михайлівка до чесько-словацької колонізації. Скоріш усього, так. І як маленька хуторянська осілість, започаткована лісорубами біля лісничівки. З цього приводу ходить здогад, ніби тут, де зараз став, мав свій курінь гайовий Михайло (по-місцевому - Михал). Тому це місце спочатку називали До Михала. Потім тут виросла маленька лісничівка з іменем Михайлівська гаївка, а згодом осада – Михайлівка.

У Михайлівці є свої імена мікрооб'єктів: Осередок «центральна ділянка села»; Дубина «колись великий дубовий ліс»; Посадка «молодий ліс»; Застав'я «лугова долина за ставом»; казньонщина «державний ліс»; Коло бригади «поле в околиці колгоспної бригади»/ За фермою «культивованій простір біля ферми»; Під Карпилівку горб «поле на висоті в напрямку села Карпилівка».

Караєвичі. Неподалік хімкомбінату при лівому березі Усті на пологіх висотах примістилося село Караєвичі, знесена частково в 1973-1974 роках під час розбудови заводу хімічних добрив. Зараз тут понад 100 дворів, 268 жителів.

Караєвичі згадує акт 1463 року. Тоді князь Солтап отримує в Луцькому повіті ряд сіл, серед яких і «Караєвичі». У 1478 році князю Семену надали Городок, а «к двору приселки и селища Бегень, Караєвичи». Два роки опісля «близ Караєвич» невідомі нападники викрали з дворових підвід весь помол зерна.

У 1618 році король Сигазмунд 1 підтверджує надання Марії Ровенській 27 поселень, в числі яких і село «Караєвичі». Через рік натрапляємо на скаргу, що обвинувачує «караєвицьких крестьян» у «подкосе дворових угодий».

На початку 1603 року «Караєвіче», як маєтність Олександра Острозького, відходить до Рівненського ключа й платить від 3-ох ставків, 4-ох млинових коліс, 2-х пасік. У наступному році згадується велика повінь, яка знищила посіви, лугові трави «в Караєвичах и Городке».

У 1747 році військовий суд обвинувачує 10 гайдамаків, серед котрих був «Кирил Савовьюченко с Караєвич, что под Ровно». Тоді село належало магнату Богушу. Воно мало фільварок, велике ставкове господарство.

За даними 1889 року «с. Караєвичи при рч. Устье» мало побудовану в 1740 році церкву Успенія Пресвятої Богородиці, цвинтар, млин, школу, крамницю, цегельню, 96 дворів, 750 прихожан.

У назві Караєвичі є кінцеве «ичі» («євичі»), притаманне так званим «патронімічним структурам», які символізували предка роду, сім'ї, дворища чи іншого суспільного угруповання. Таким патроном Караєвич був, очевидно, Карай. Осмислюючи його назву, можна (як у прізвищах Бистрай, Грицай, Чухрай) виділити суфіксальне «ай», після чого матимемо «Кар» («Кара»), власне, те, що засвідчено як окреме наймення людей при різних кінцівках. Так, під 945 роком є літопис «Кара», з 1970 року прізвища Кара, яке зіставляють з чеським Карель, німецьким Карес, що походить з Махаріус «Макар». Інтригують теж наші прізвища типу Карайбіда, Карайдух, де «карай» від карати.

Про Караєвичі є легенда. Якось сюди, де зараз схід край села, на гавкіт гончих собак прискакали мисливці й побачили в човнику зраненого, ледь живого чоловіка. Коли його винесли на берег і стали питати, хто він, почули лише стогін і гнівне «Кара! Карай їх! Карай!». Збентежені дозорці відшукали священника і наказали йому доглянути умираючого. Але кремезний бородач вижив, а за перші почуті від нього слова його прозвали Кара-Карай, а його осівший рід Караєчі, а згодом – Караєвичі.

Крім одиноких караєвичів, є село Карайчине, Карайкова, а також річки Караєць, Караєчний, Кара-Корсак, Караїчин тощо, де, зважаючи на їх приморське розміщення, можна бачити з них турецьке кара «чорний».

Караєвицький старожил Федір Прус назвав такі мікрооб'єкти села: Цегельня «старовинний куток у напрямку церкви»; Позасаддя «дільниця за колишнім великим садом»; Куток «центральна частина села в околиці крамниці»; Вішниця «новостворена вуличка»; Криниця «пологий горб, у низов'ї котрого була криниця з доброю джерельною водою»; Оболоння «надгоринський заливний сінокіс з рівною поверхнею»; Острівки «луги на міжрічкових островах»; Некосі «зарослий кущами луг»; Шнурки (а також Мельникові шнурки) «болтяний сінокіс з довгих вузьких смуг»; Лепеха «луг з колишніми зарослями лопухів»; Гуричі «великий сінокіс на маєтності Гурича»; Лани «невеликі наділи добрих ґрунтів»; Довге поле «культивоване зарічків'я великої довжини»; Вадитини «урожайна земля, назва якої у зв'язку з «вадити» або прізвища Вадита»; Гайки «велике (до 50 га) пасовисько в околиці гайків»; Василева долина «рів на маєтності Василя»; Городеччина «низинне поле під селом Городок»; Запілля «пасмо пухких ґрунтів за давніми полями власників».

Карпилівка. На південний захід від Понебеля з другого боку центрального шосе при струмку Вербичці розкинулось на яристих висотах село Карпилівка з його давніми, новими дільницями, в яких зараз понад 300 дворів.

Карпилівка як «деревня», єпархіяльно підлегла Понебелю, з'являється у часописі з 1798 року під іменем «Карпилово». Три роки опісля громадою «карпиловских подданих» освячено придорожній хрест і капличку. В урочистостях брали участь і «студенчане». А ще через два роки є вість про велику пожежу лісу в «Капиловском имени». Тоді ж потерпіли від вогню фільваркові кошари.

У 1815 році при «Карпиловской дороге» знайшли побитого чоловіка, якого визнали за клеванського «кудесника». Поземельний план 1826 року засвідчує в «Карпиловке» пасмо надрічкових угідь, чагарники, гаї, став.

Назва Карпилівка пішла від особового наймення Карпило, яке в свою чергу родійне від імені Карпо (з грецького Карпос «плід»). Кінцівка «ило», як у прізвищах Іванило, Шумило, виражає фамільярність або зневагу.

За народними оповіданнями, тут, де Карпилівка, був колись великий став, де розводили карпів. Сюди перед великими святами приходили околишні люди купувати, вимінювати на свій товар рибу. А відав цим ставком якийсь Карпило. Він тут розбудувався і став родоначальником Карпилівки.

В області є ще 3 Карпилівки, а по всій Україні – 15. У Карпилівці знають іменовані місця: Западина «глибоке провалля, де під час війни переховувались люди»; Трясовина «колишнє грузьке болото»; Лісове озеро «середлісне джерельне водоймище»; Червоний курган «могила військовополонених червоногвардійців»; Мокра долина «низина, якою протікає Вербичка, або Устюся»; Казенщина «колишній лісомасив, належний казні»; Сосновий бір «старовинний ліс з сосновими деревами»; Чобіт «галявина в лісі за формою чобота»; Журавлика «старенька криниця з журавлем»; Кривавий яр «місце, де німецькі фашисти розстріляли понад 60 людей»; Панщина «поле, на якому відробляли панщину»; Гороб'ївське кладовище «місце поховань в околиці однойменного кутка»; Посесія «орний ґрунт, наданий в аренду»; Коритово «місце в лісі за формою корита»; Каралів «місце колишнього фільварку»; Підліски «колишній хутірець неподалік лісу»; Полуволокі «давні орні наділи до 9 га»; Берега «надрічкові луга»; Додатки «додаткові наділи до полів».

На підгір'ї північно-східної окраїни Карпилівки вздовж річкової долини видно квартал Студенку – колишню «деревню», документовану від 1704 роком як «имение Студенка». Вважають, що в минулому Студенка була містечком з фортечними спорудами, а її назва пов'язана з назвою річечки Студенець, де поняття «холодноводний». Зараз це зникаючий струмок Вербичка. Він у самому верхів'ї з'явився «студенними» водами пригорбистих джерел. Село Студенка (тепер Студянка) є у сусідньому Дубненському районі. Її назву теж пов'язують з словом «студений», але ще допускають єдність з іменами осіб типу Студян, Студяний, Студень, що символізують час народження дитини в місяці студні, тобто в грудні. Але це тільки здогад. Місцеві назви на «енка», «янка» виражають помірне зменшення, характеризуючи переважно специфіку околиці.

До Карпилівки належали: німецько-польська колонія Ядвипіль (назва від імені Ядвига й слова піль «місто»); хутір Голодраївка (тут ніби поселилися «голодранці» - убогі люди); квартал (колись хутір) Понібельський, де з 1938 року

осіли переселенці з Понебеля; дільниця Караєвичі, бо сюди в 1973-1974 роках прибули люди з сусідніх Караєвич.

Карпилівка має інші названі місця: Королів «поле на місці панського фільварку»; Підліски «орні ґрунти в околиці гайків»; Полуволоки «ниви з наділами 1,5 волоки»; Посесія «земля, орендована посесорами»; Коритово «жолосистий ліс»; Береги «надрічкові луги»; Устюся «друга назва струмка Вербички за іменем річки Усті, її притоки»; Помірка; Загребля; Заставя; Паринина.

Понебель. На південь від Рогачова неподалік автотраси Рівне-Ковель видно надвисотне село Понебель, нараховуюче зараз понад 120 садиб, біля 400 жителів. Його східна околиця оперта в низину, західна – у висотний яр.

Сліди заселення Понебеля сягають глибокої давності. Тут виявлено 13 курганів, знайдено предмети, зняряддя праці епохи Київської Русі.

Понебель під назвою «Понебыл» засвідчений з 1561 року. Тоді це була маєтність Федора Чаплича Шпанівського. У 1570 році «Понебыл» дістає право ловити в повінь ставкову рибу, косити болотяні трави.

Напередодні Берестецької битви в «Понебыльских лесах» діяв озброєний загін селян, який розорював поміщицькі фільварки. У 1650 році згадується віче селян в «Понебыльському яру Подгорн».

Судовий акт 1719 року свідчить, що в «Понебыле» (помилково – «Поребыле») протягом двох років служив убивця своєї дружини Опанас Говин. Тоді ж в «Понебыльском лесу» затримали городоцьких конокрадів.

У новіших актах село іменують, крім Понебыль, ще Поневыль, Поневель. За даними 1889 року «с. Понебыль при рч. Живец волости Ровенской» мало 95 дворів, 747 прихожан, серед яких 250 німців-римокатоликів.

На кошти княгині Стецької у 1767 році збудовано церкву Святої Параскеви, де зберігалися копії метричних книг з 1772 року.

Назва Понебель – унікальнаб ніде більше не засвідчена. У ній приховане старовинне ім'я Понебел (Понебил), де компонент «поне» - префікс «тому що», «з тих пір», а «бел» («был») – частина від дієслова бути («бити») із значення «проростати, множитися», що в комплексі «Нехай з тих пір творить ріді»

Згадують навіть особові назви типу повя, Поник, Понеба, Небил, Небель, де присутні компоненти «пон», «биль». Подібне можна бачити в назвах поселень ряду Чорнобиль, Добробиль, Радобиль.

Форма Понебель розвинулась фонетично з колишньої «Понебыль» внаслідок заміни «ы» на «е» під дією префіксального «е». Отож, первісне Понебыль – це лише ім'я особи, а Понебыль – присвійний прикметник у знесенні «Понебелів».

Зважаючи на існування назв типу Нобель (Небель), Невель, Невельськ, Невел напрошується бачити їх зв'язок з Понебелем. Але тоді «по» слід би трактувати префіксом при неясній частині, яку дехто вважає іншомовною.

Понебельська річечка Живець (притока Усті) основується на однозвучному слові `---кількох значень: «криничне місце, де просочується вода»; «заросле старорічище, з якого витікають струмочки води»; «зелений луговий мох», «жовтий пісок». Живець є ще в Києві при гирлі славнозвісної Либеді.

У Понебелі знають інші названі об'єкти: пильова гора «висотний куток на колишній маєтності Пиля»; Подоля «головна вулиця у низинному краю села»; Куток «невелика заулок»; До фільварку «дільниця в околиці бувшого фільварку»; На волоці «довгі смуги орної землі розміром понад 18 га»; Ставища «сінокіс, де був став»; Урізки «невеликі куски ґрунтових наділів»; Башенцеві гори «висотні ґрунти на бувшій маєтності Башенця»; Чамкова долина «низина, де мав землю Чамко»; Горбата долина «низина з горбами»; Попід гори «пасовисько в пониззі горбів»; Заміна «ґрунти, отримані взамін інших».

Білівські Хутори. Місцевість поблизу с Білівські хутори є не тільки красивою, але й із захоплюючою історією. Колись тут знаходилось Давньоруське городище, яке є пам'яткою археології національного значення. Саме Білівське Городище - це високий пагорб з плоскою вершиною і «земляними бортиками»(колишні фортечні вали). В X столітті тут була невелика оборонна фортеця, а на межі XI-XII ст, Білівське поселення занепало, а місцем проживання князя і його придворних стала фортеця в Пересопниці. Поряд з цим городищем збереглись два курганні насипи. У кінці XIX століття тут проводились археологічні дослідження, де знайшли багато речей побуту, кераміку, зброю, прикраси. Усі ці речі зберігаються у Національному музеї історії України в Києві. Також у с. Білівські Хутори знаходиться Різдво-Богородицький жіночий монастир, який був заснований ще у 1928 році як скит монахів архімандритом Мелітоном, одним з насельників Почаївської лаври. Місце було обране не випадково, саме в Білівських Хуторах відновили унікальну ікону Божої матері. Вважається, що ікона є чудотворною, допомагає знаходити зниклих безвісти людей та зцілює недуги.

Рогачів. Рогачів — село в Городоцькій сільській громаді Рівненського району Рівненської області України. Населення становить 332 осіб

На округлому підвищенні у заплаві лівого берега ріки Устя, в урочищі Острів – давньоруське поселення, виявлене у 1962 році.

Бронники. Бронники — село в Україні, в Рівненському районі Рівненської області. Населення становить 882 осіб. Тут жили у дитячі роки поет і краєзнавець Ящук Володимир Іванович та відомий хірург Носальчук Микола Кузьмич. На даний час проживає місцева письменниця Шевчук Софія Опанасівна. Тут розташована Свято-Покровська церква. Архітектор С.Тимошенко.

У записках Бронники виринають з 1545 року. Тоді в описі Луцького замку вказано, що брати Броневичкі Васаль і Ждан «с. Бронник» були зобов'язані утримувати 3 замкові «городні». У 1569 році Сигізмунд Август видав універсал з вимогою засвідчити згоду приєднання земель Волині, до Польщі. У списку присягнувших Короні числиться дворянин «Васілій Бронницькій з Бронник». За документом 1582 року «Бронники» належать частинами князю Мартину Велицькому, Василю Бронницькому й Здановій Бронницькій. Два роки опісля згадується Бронницький став і «Брониций двор». Згідно із списком 1911 р. в Б. було 804 жителів, горілчана крамниця і паровий млин — (20,000 пуд. перемолу річно).

Ставки. Перша письмова згадка про село має місце у грамоті Великого князя Литовського Вітовта, написаній 2 липня 1396 року в Луцьку. У селі діє Свято-Михайлівський храм ПЦУ.

Обарів. Легенда про походження назви села Обарів, як свідчать старожили, пов'язана з торгівлею та перевезенням вантажів. Колись у місцевості, де була молочарня, на болоті стояла обора тобто загорода, де зупинялися купецькі валки чи ватаги, що переганяли худобу, а то й просто пастухи. Тут вони відпочивали, напували худобу, коней з джерел. Звідси саме слово «обора» трансформувалося у назву Обарів. За народними переказами Обарів колись називали Оборів чи Оборов, оскільки був заснований там, де були панські обори «загороди, загони для худоби». Цікаву версію про назву села можна знайти у дослідженнях назв населених пунктів Волині, які провів науковець Ярослав Пура. Зокрема, він відшукав давнє слово «бара», що означає мокре, заболочене місце між горбами. Це слово теж могло лягти в основу пізнішої назви села «Обарів». Ще одна легенда свідчить про те, що село Обарів було гарне і мальовниче, а особливо ця краса була видна, коли цвіли садки, по яких бігали і щебетали малі діточки, і як писанки стояли невеличкі хатиночки: побілені, розмальовані. Люди в селі були тихими і привітними. Особливо своїм селом пишався місцевий дідич: чи то краса села його причарувала, чи так уже кріпаки годили. Але одна біда була у цього поселення: село не мало назви, ніхто

ніколи ніяк його не називав, але всі знали, що воно: «Отам за ровом». Ось в один погожий день пан приїхав зі своїм другом - паничем, щоб той погостював у нього, побачив його володіння. І як був здивований і вражений пан, коли його товаришеві сподобалося не село (не так привернуло його увагу), як рів; і саме цей рів став першим поштовхом до виникнення назви села. Вражений глибиною рову, його страшною якоюсь силою, пан не бачивши села, вигукнув: «Оба, оце так рів!» Коли він поїхав, вражений і задоволений невідомо чим: чи то ровом, чи селом, то останнє і далі залишилось безіменне. І лише через деякий час село почали називати Обарів. Хто його так назвав — ніхто не знає, можливо, той пан, якому так до вподоби припав місцевий рів.

Щодо перших поселенців, то вони, за переказами, оселилися у цій місцевості у часи татарських нападів на українські землі (орієнтовно початок XV століття). Одна жінка з двома дітьми врятувалася втечею під час такого нападу на сусіднє село Городок і знайшла притулок у печері біля джерел, яка була у місцевості «Уклина» (де хата Бобота). Перечекавши напад, вона вирішила тут жити далі.

Перші згадки про цей населений пункт у історичних джерелах пов'язані з княжатами Збараськими. У липні 1463 року в Луцьку відбувся розподіл майна між синами Василя Збараського. Тоді Городок і присілки Караєвичі, Обарів, Тинне дісталися князю Солтанові. Після його смерті 1475 року ці маєтності відходять до його рідного брата Семена. Ще в одному тогочасному документі згадано, що учинено розподіл майна між братом Солтана Семеном і синами Михайлом, Семеном, Федором Васильовичами Збараськими. Городок з присілками і селищами Бегень, Караєвичі, Добринь, Клементов і Обаров дісталися брату померлого Семену Васильовичу Старшому-Несвицькому (помер 1479 року). В акті 1478 року є запис: «достался деверу моєму... Городок, а к двору присілки і селища: Бегонь... Обаров».

Семен не мав спадкоємців по чоловічій лінії, тому записав частину свого майна і згадані поселення племіннику князю Михайлу Васильовичу, але не погодилась з таким заповітом вдова Марія Несвицька, князівна Рівненська з донькою своєю Анастасією та зятем Семеном Гольшанським. Вибухнула майнова суперечка. Тільки 1481 року у Вільно було укладено мирову угоду і князь Михайло відступив Городок з присілками Обарів, Бегень, Караєвичі та іншими князні Марії. Вона спочатку оселилася у Городку, де, напевне, вже тоді був невеликий замок і звідти керувала роботами у Рівному. Її вразила спокійна і тоді багатоводна річка Устя, на якій було кілька островів. На одному з них власниця Рівного вирішила

спорудити фортецю. Незабаром замок був споруджений. Тоді княгиня перенесла свою резиденцію з Городка у Рівне і стала себе іменувати Марією Рівненською.

У 1491 році село згадується у документах князів Острозьких: «Я Василій Волчкович із братом своїм Львом... визначаєм... што ж продали єсмо князю Костентину... Острозкому... землю пустовскую (О)баріцкую». Там же називається і «Обаріцкий лес».

За волею доньки Марії Несвицької Анастасії Гольшанської Городок з присілками Обарів і Любковщина дістається Києво-Печерському монастирю. Передачу сіл у власність Лаври затвердив князь Костянтин Острозький у Острозі 1516 року.

У 1545 році архімандрит Києво-Печерської Лаври зобов'язаний був платити з цього села податок на утримання 1 городні (частини дерев'яних укріплень) Луцького замку. Згідно з гродськими книгами про сплату подимного податку з кожної хати-диму у часи перед Хмельниччиною у період з 1629 по 1648 роки в Обарові та Гордку було 200 димів. Якщо в Городку було 123 дими та 700 мешканців, то в Обарові було всього 77 димів і близько 400 мешканців. Ці села продовжували знаходитися у власності Києво-Печерського монастиря. Дещо потерпіли Обарів, Городок та навколишні села у період Визвольної війни українського народу 1648-1654 років. 1651-1652 рр. діяв при «Обарове» збройний загін каральної сотні Водоноса. Зокрема козаки нищили місцеву дрібну шляхту, кількаразово захоплювали Клевань та намагалися здобути Олику, яка була у власності Радзивілів.

За Андрусівським перемир'ям 1667 року Київ та Лівобережна Україна відійшли Московщині. Відповідно Києво-Печерська Лавра втратила свої маєтності на Волині. Тоді Ян III привілеєм від 12 березня 1677 року надав Обарів і Городок біскупові Львівському, Галицькому і Кам'янецькому Йозефові Шумлянському. У 1712 році село згадується у документах щодо процесу про безпідставне привласнення цього села вдовою шляхтича Ледуховського, як колишньої церковної власності. Мандат короля Августа II від 1712 року містить вимогу притягнути до суду каштеляна Францішка Ледухівського за самовільне присвоєння дарованого Юрію Винницькому «Городка и Обарова».

Ледуховські згодом відступили Обарів і Городок Любомирському, коронному обозному. Та декретом трибунальським 1730 року посесію (тимчасова або спадкова оренда державного маєтку разом з приписаними до нього селянами) на ці села отримав уніатський митрополит Атанасій Шептицький.

У другій половині XVIII ст. село належало уніатському митрополиту Феодосію Ростоцькому. Імператриця Катерина II, вирішивши, що митрополит співчував польському повстанню під керівництвом Тадеуша Костюшка, конфіскувала його маєтності і «жалувала» їх наблизеним до неї особам (всі вони були росіянами - опорою імператорського престолу на новоприєднаних землях). Так, 25 липня 1796 року, А. Макарову було призначено 509 душ селян у селах Обарів і Журжинці. Таким чином місцеві селяни стали мешканцями Російської імперії і відчули на собі всі прикрощі кріпацького життя.

Обарів, як і кожне село, має багато кутків з власними назвами. Це, зокрема: «Уклище» чи «Укліни» — тут б'є два джерела і за переказами була печера, де жили перші поселенці; «Кутлянщина» — найдавніший куток побіч церкви, де була школа і криниця; «Гора» — високе місце за церквою; «Закриниця» — заселена ділянка, де з криниці народжувався струмок Горанський і, де на Водохреща освячують воду; «Гайок» — квартал неподалік шосе на Луцьк, в колишніх заростях диких груш, навпроти могилок»; «Закорчма» або «За корчмою» — заселена околиця за бувшою корчмою у напрямку на село Ставки; «Черетяний куток» чи «Очерет» — заселена територія, де колись були зарослі очерету; «Ліски» — поле на зрубі ліщини, сосни; «Провалля» — комплекс природних ярів, що має свої відгалуження під назвами «Довге провалля», «Юркове провалля», «Міщукове провалля»; «Дике провалля» — посівні ґрунти біля колись непрохідних заростів терену; «Нагірне» — горбисте поле за колишньою колгоспною фермою; «Шнурки» — вузькі полоси орної землі понад дорогою на Млинів; «Поперечна нива» — рілля неподалік Ясенинич, навпроти Міщукового провалля; «Невиласова гора» — обарівська земля між Бояркою та Золотієвом; «Попова волока» — колишнє попівське поле в 20 десятин (їх було дві — одна в районі сучасних вулиць Вишневої та Рівненської, а друга по дорозі на Ставки, назва походить від розміру земельної ділянки, яка використовувалась у 16-17 століття і дорівнювала сучасним 16, 8 га); «Дякова волока» — була поруч з Поповою волокою теж в районі вулиці Рівненської та Вишневої; «Біля кургану» — орна земля неподалік кургану; «Горсько» — сінокіс над Горинню за селом Городок, простягався аж до Оржева, «Хутір» — крайні хати на південно-західній околиці села.

У «Довідковій книзі Волинської єпархії» зазначалося, що село Обарів розкинулось на пагорбах неподалік від повітового містечка Рівне на узбіччі дороги Рівне-Клевань. Має Свято-Покровський дерев'яний храм на кам'яному фундаменті, збудований 1781 року на кошти прихожан, прикрашений іконами старого письма. Куполи та дах церкви були оббиті жерстю 1870 року. При ній

знаходиться нова дерев'яна на кам'яному фундаменті дзвіниця. У церкві зберігалися копії метричних книг з 1783 року та сповідні відомості з 1800 року. 1849 року місцева поміщиця княгиня Четвертинська додала церкві невелику частину своєї землі. Загалом, місцева церква володіла 35 десятинами землі. Та 1887-го року інженерним відомством з відома державної скарбниці відчужено «2 десятини без чверті» землі на будівництво оборонної військової споруди-форта побіч шосе Рівне-Млинів. За цю землю з державної скарбниці було перераховано 249 карбованців та 40 копійок.

1.2.2. Земельні ресурси

Загальна площа території Городоцької сільської ради – 13172,77 га, з них: для будівництва та обслуговування житлового будинку – 1349,62 га; для ведення особистого селянського господарства – 694,83, земельні частки (паї) – 5151,17 га; землі промисловості становлять –1162,93 га та землі запасу – 3708,85 га. Площа лісового фонду на території громади становить – 993,77 га.

1.3 Соціально-економічна характеристика Городоцької сільської ради

1.3.1 Соціальна складова сталого розвитку

Аналітичне дослідження соціальної складової проводимо за системою показників (індикаторів) місцевої статистичної звітності. У групу соціальних показників входять такі показники: демографічні; інфраструктурні; забезпеченості людськими та інтелектуальними ресурсами. Зупинимося на більш детальному аналізі.

1.3.2. Демографічна ситуація

Оцінку демографічних показників, які характеризують демографічні та міграційні процеси у СНП здійснювали за шкалою їх типізації, запропонованою, згідно якої сільські розселення поділяють на наступні розселення: малі села; середні села; великі поселення (табл.1.3.). При цьому, малолюдні поселення втрачають основні виробничі функції і зберігають лише функції особистого підсобного господарства.

Населення Городоцької СР становить 13384 особи (табл. 1.4, рис.1.2). Громада об'єднала 5 великих поселень: Обарів, Городок, Карпилівка, Бронники та Ставки, 3 середні села: Понебель, Рогачів, Караєвичі, всі інші – малі села. Найгірша демографічна ситуація у населених пунктах Білівські хутори та

Михайлівка де чисельність населення становить 84 та 86 осіб відповідно. Це вимираючі села, соціальна сфера у занепаді.

Таблиця 1.3.

Типізація населених пунктів

Тип поселення	К-сть жителів, чол.	% від заг. к-сті поселень	% від заг. к-сті жителів	Демографічна ситуація	Примітки
Малі села (хутори)	До 10	35	6	Дуже погана	80 % малих сіл - вимираючі села, соціальна сфера у занепаді
	11-25			Дуже погана	
	26-50			Дуже погана	
	51-100			Погана	
	101-200			Частково задовільна	
Середні села	200-500	25	14	Задовільна і погана	Маятникова міграція між містом і селом
Великі поселення	501-1000	40	80	Задовільна і середня	Модельні поселення з переважанням зайнятості у агросфері, розвинена соціальна сфера
	1001-2000				
	2001-3000				
	3001-5000				
	Понад 5000			Задовільна і середня	Посилена маятникова міграція

Станом на 01 січня 2025 року на території Городоцької сільської ради зареєстровано 13384 громадян, які проживають у 12 населених пунктах Городоцької сільської ради. З них 2044 особи похилого віку, 152 учасника бойових дій, 288 осіб з інвалідністю, 54 дитини, які мають інвалідність, 48 самотніх матерів, 118 багатодітних сімей.

Чисельність населення Городоцької СР зросла за період 2011-2016 року на 785 осіб а за період 2016-2021 року на 1254 осіб. За зміною чисельності

населення населені пункти громади виділяємо наступні групи: населені пункти з чисельністю населення, яке зростає (Обарів, Городок, Карпилівка, Ставки), населені пункти з чисельністю населення, яке знижується (Бронники), населені пункти з чисельністю населення яке змінюється в межах ± 10 осіб.

Таблиця 1.4

Чисельність населення Городоцької СР в межах НП

	2011	2016	2021	2024	2025	Приріст населення до 2024 року	Типізація НП за чисельністю населення
Обарів	3257	3494	4309	4316	4523	207	Великі поселення
Городок	2916	3193	3318	3778	3790	12	
Карпилівка	1134	1299	1546	1688	1776	88	
Бронники	947	1016	990	983	994	11	
Ставки	582	625	704	700	696	-4	
Понебель	398	396	404	407	457	50	Середні села
Рогачів	340	349	345	372	374	2	
Карасевичі	239	240	246	249	257	8	
Рубче	171	174	176	165	172	7	Малі села
Метків	123	130	136	139	156	17	
Білівські хутори	105	93	84	83	83	0	Малі села (хутори)
Михайлівка	92	81	86	95	106	11	
Городоцька СР	10304	11090	12344	12975	13384	409	

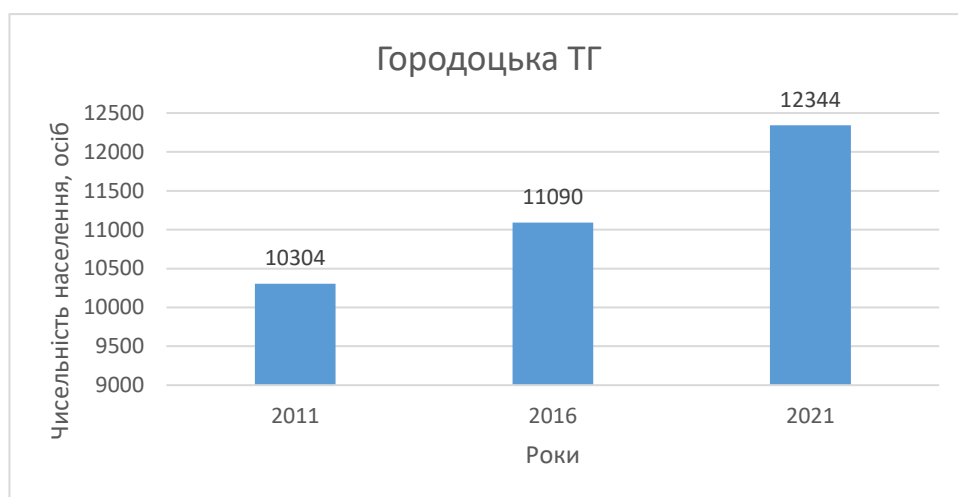

Рис. 1.3 Динаміка зміни чисельності населення Городоцької СР

В процесі аналізу вікової структури виділяють три основні групи населення: діти – 0-14 рр., батьки – 15-49 рр., прабадьки – 50 р. і старше. Виходячи з аналізу

даних груп розрізняють три основні моделі типів вікової структури (прогресивний, стаціонарний, регресивний) та дві проміжні (прогресивно-стаціонарний, та стаціонарно-регресивний), (табл. 1.5).

Таблиця 1.5.

Моделі типів вікової структури (%)

Вікова група	Прогресивний	Прогресивно-стаціонарний	Стаціонарний	Стаціонарно-регресивний	Регресивний
0-14	40	40-27	27	27-20	20
15-49	50	50	50	50	50
50 і старше	10	10-23	23	23-30	30

Анализ вікової структури населення показав, що для всіх населених пунктів характерним є низький відсоток вікової групи 0-14 років (рис. 1.4-1.15). Виділені села Рубче, Понебель, Городок, Метків, Білівські Хутори де відсоток населення віком 0-14 років складає менше 20 % у структурі населення, що типово для регресивного типу відтворення населення.

Вікова структура населення відображає так зване «старіння згори». Відбувається скорочення економічно ефективною частини населення; частка людей у віці 15-49 складає від 38 % для села Рубче до 55 % для села Городок. Відзначено високий відсоток населення віком старше 50 років. Так для села Рубче він становить 47 %. До 30 % населення цієї вікової групи відзначено для сіл Михайлівка (27 %), Ставки (29 %), у інших населених пунктах цей показник коливається в межах 30- 38 %. Відмічене зростання населення віком від 0-14 років за період з 2011 до 2021 року для сіл Обарів з 10 % до 23%, с. Ставки з 18 % до 20 %, С. Рубче з 19 % до 21 %, с. Михайлівка з 15 до 20%. Для сіл Рогачів та Метків відзначається зниження відсотку дітей на 2% до 4 % відповідно.

Отож відбувається старіння населення за рахунок зменшення кількості дітей. Цей процес буде продовжуватись і надалі. Вікова структура населення свідчить про регресивний тип відтворення поколінь.

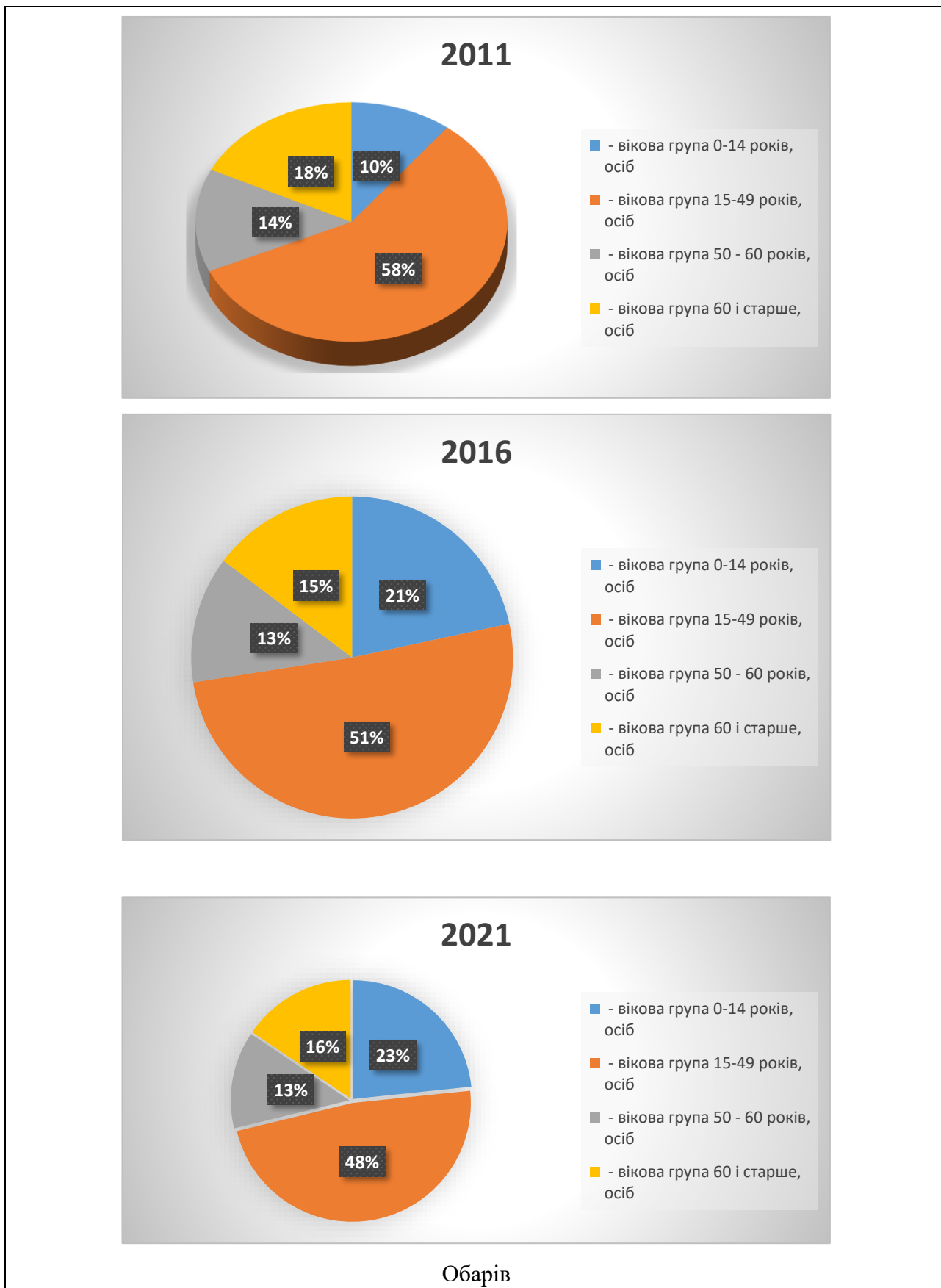

Рис.1.4 Вікова структура населення с. Обарів

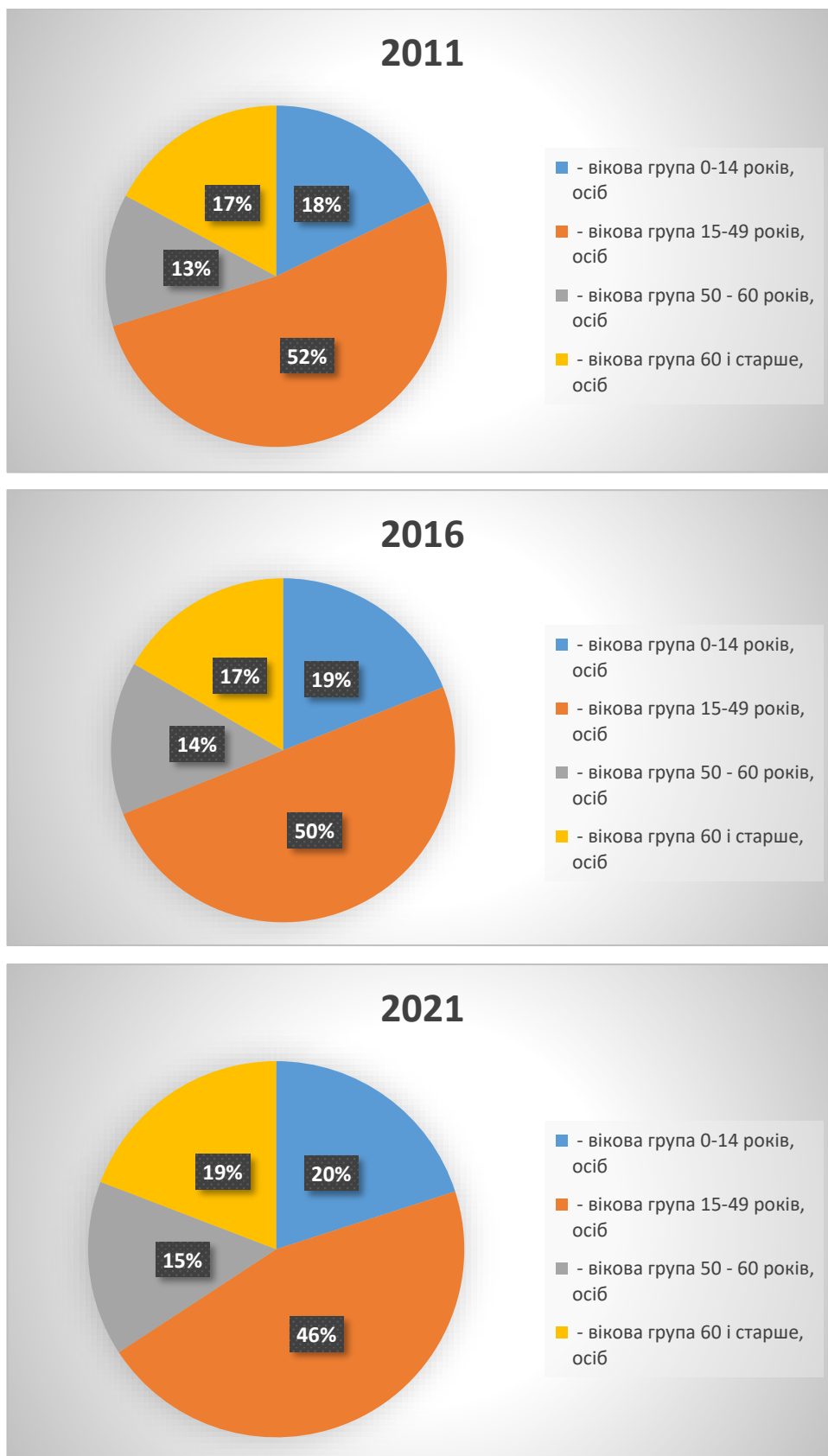

Рис.1.5 Вікова структура населення Ставки

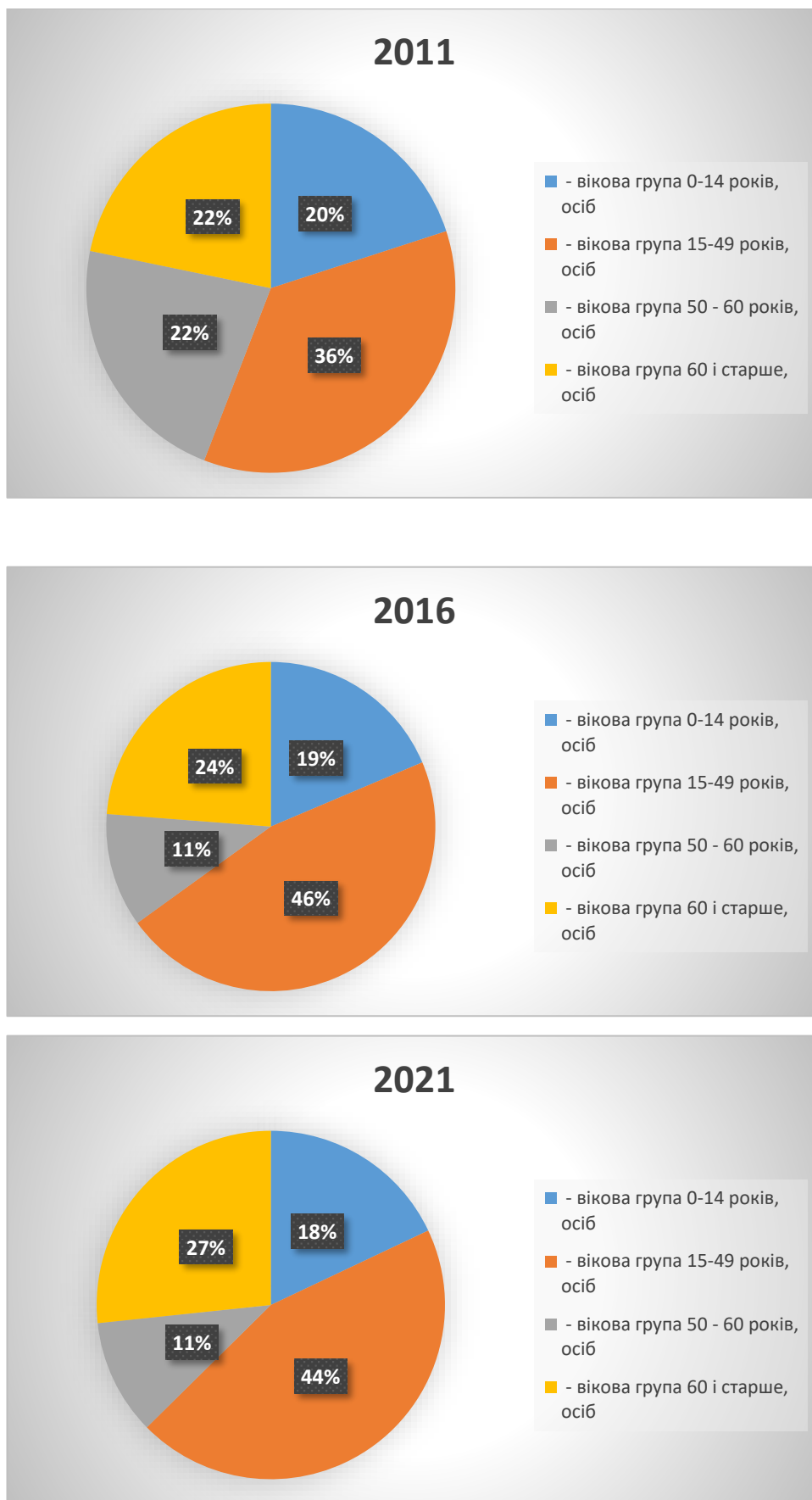

Рис.1.6 Вікова структура населення с. Рогачів

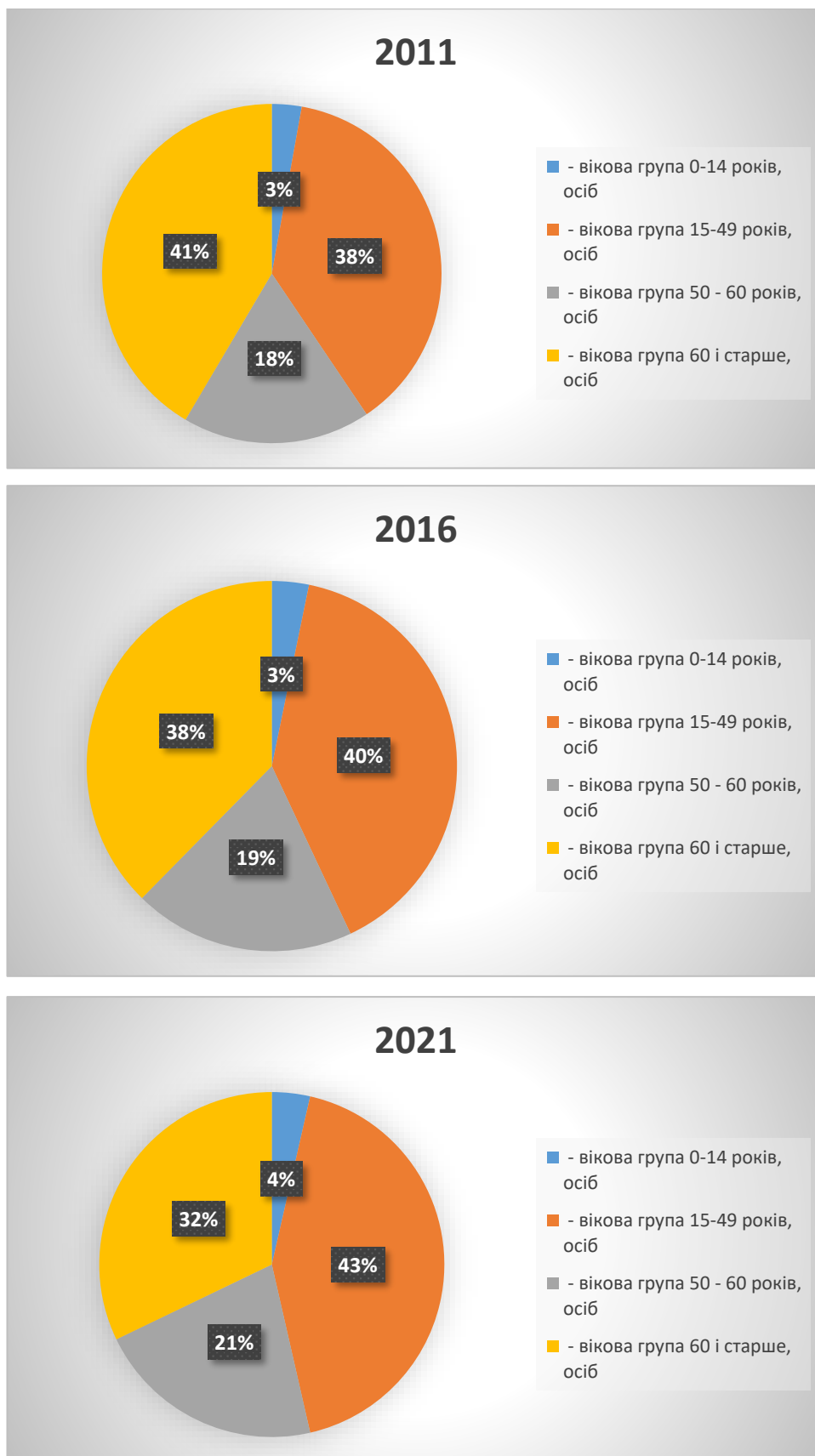

Рис.1.7 Вікова структура населення с. Білівські Хутори

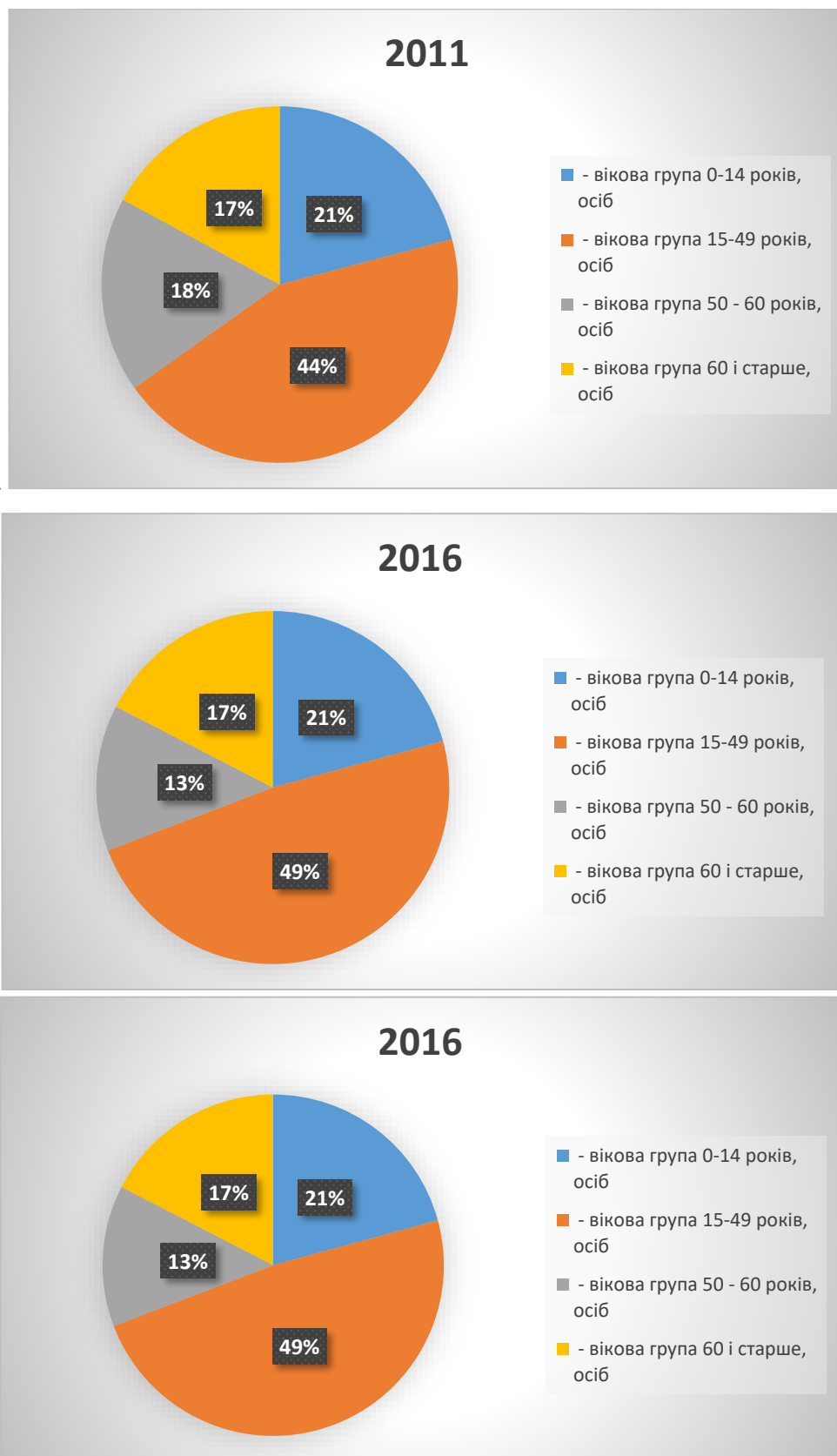

Рис.1.8 Вікова структура населення с. Бронники

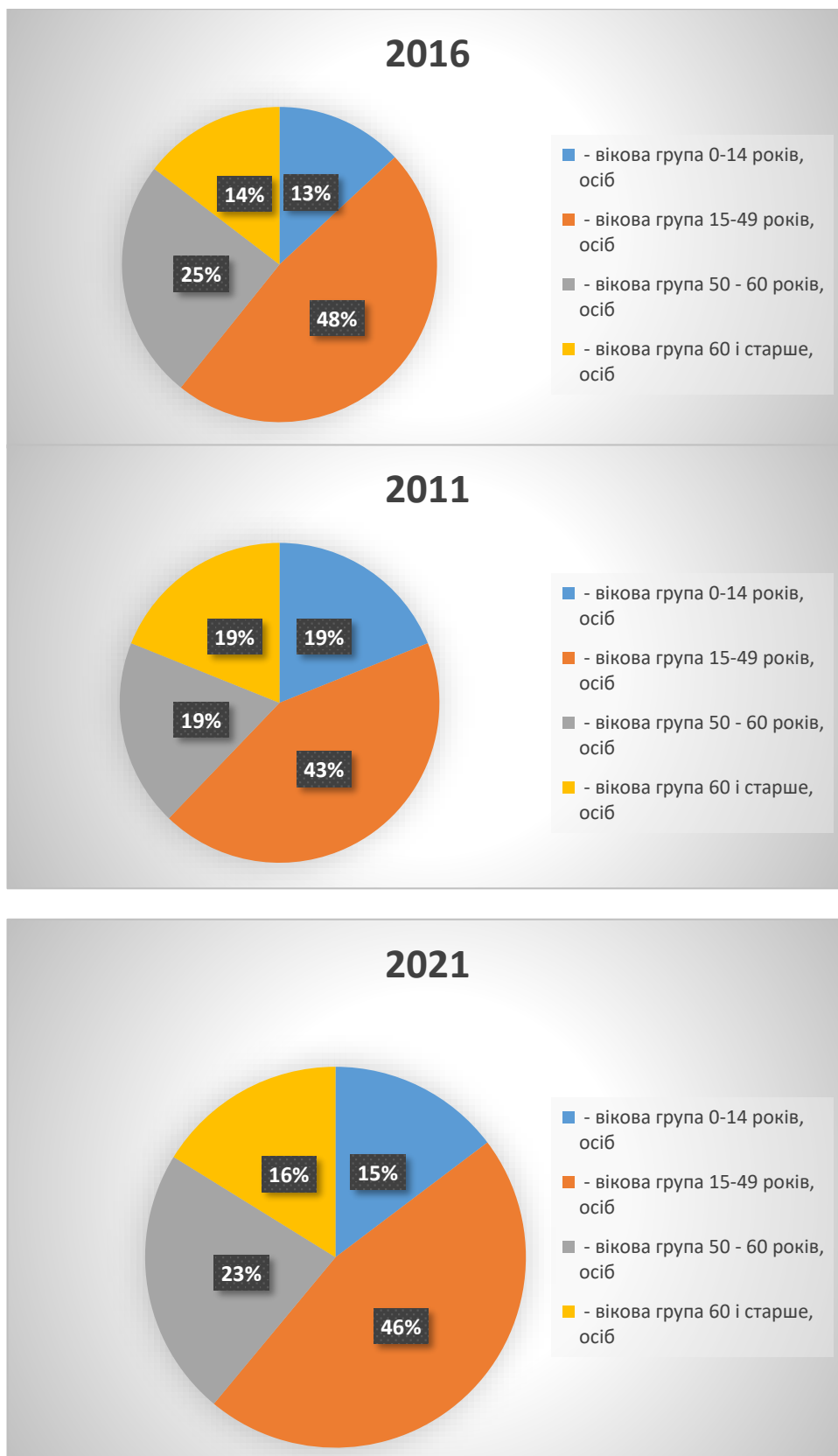

Рис.1.9 Вікова структура населення с. Метків

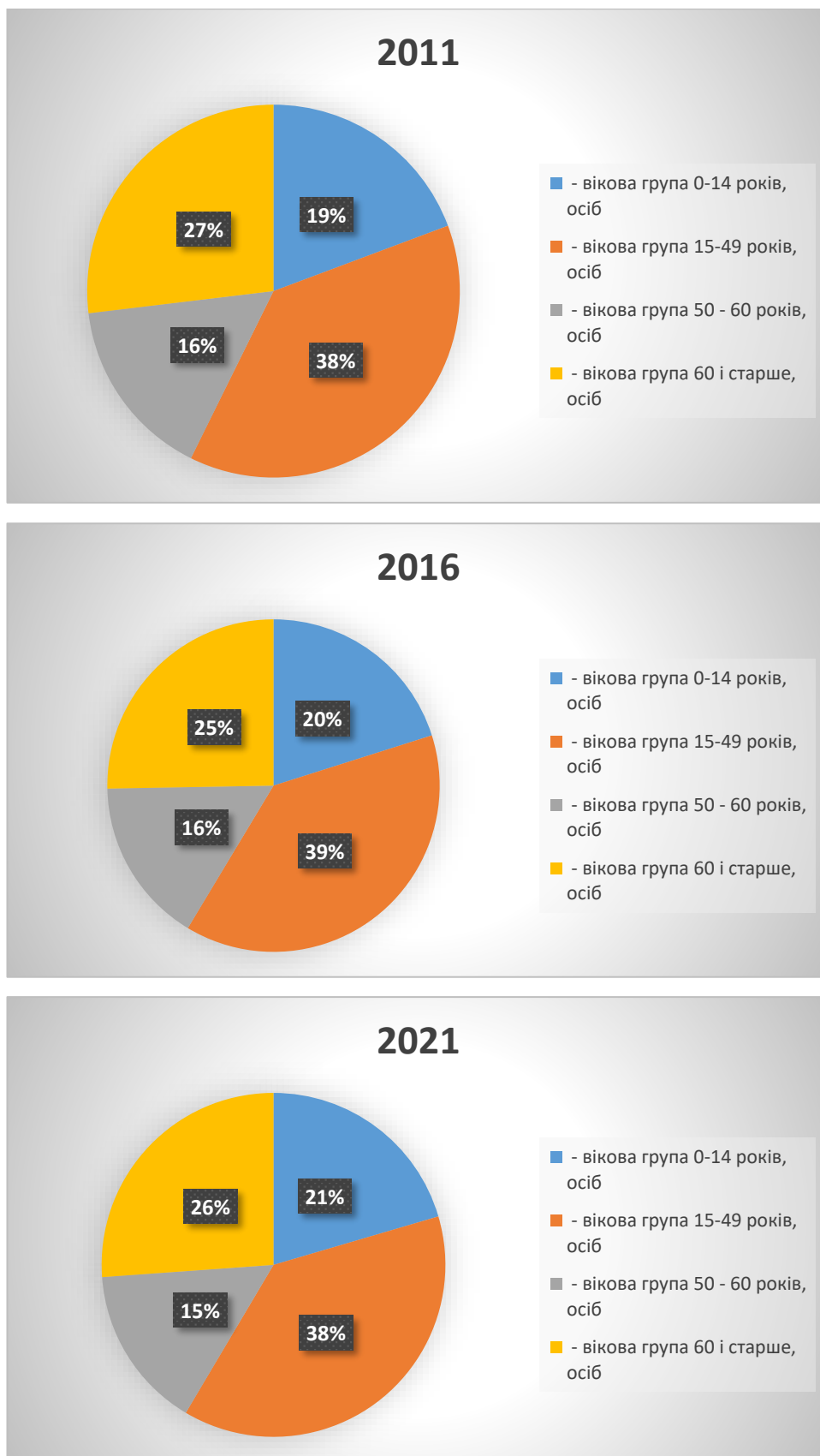

Рис.1.10 Вікова структура населення с. Рубче

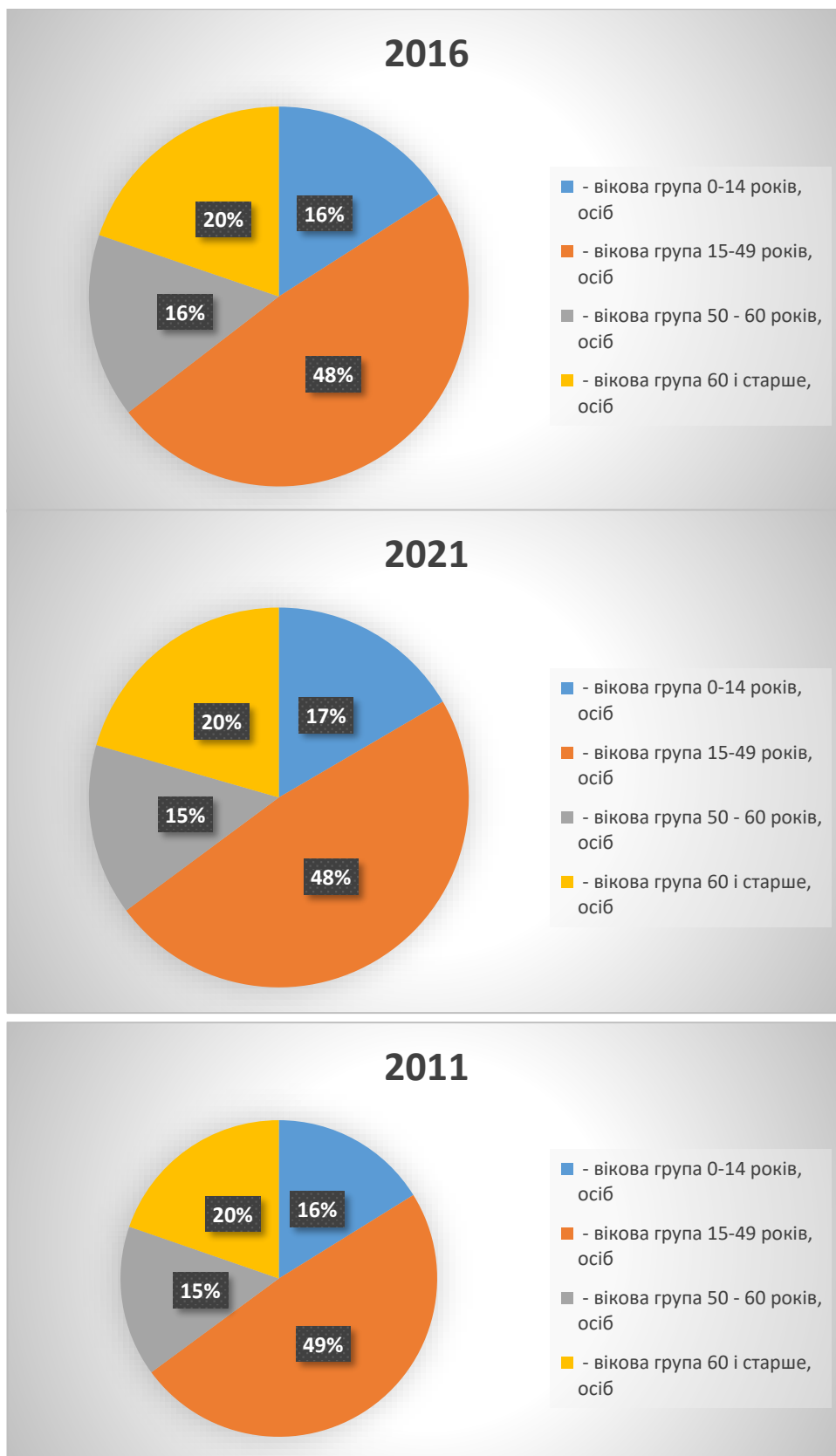

Рис.1.11 Вікова структура населення с. Понебель

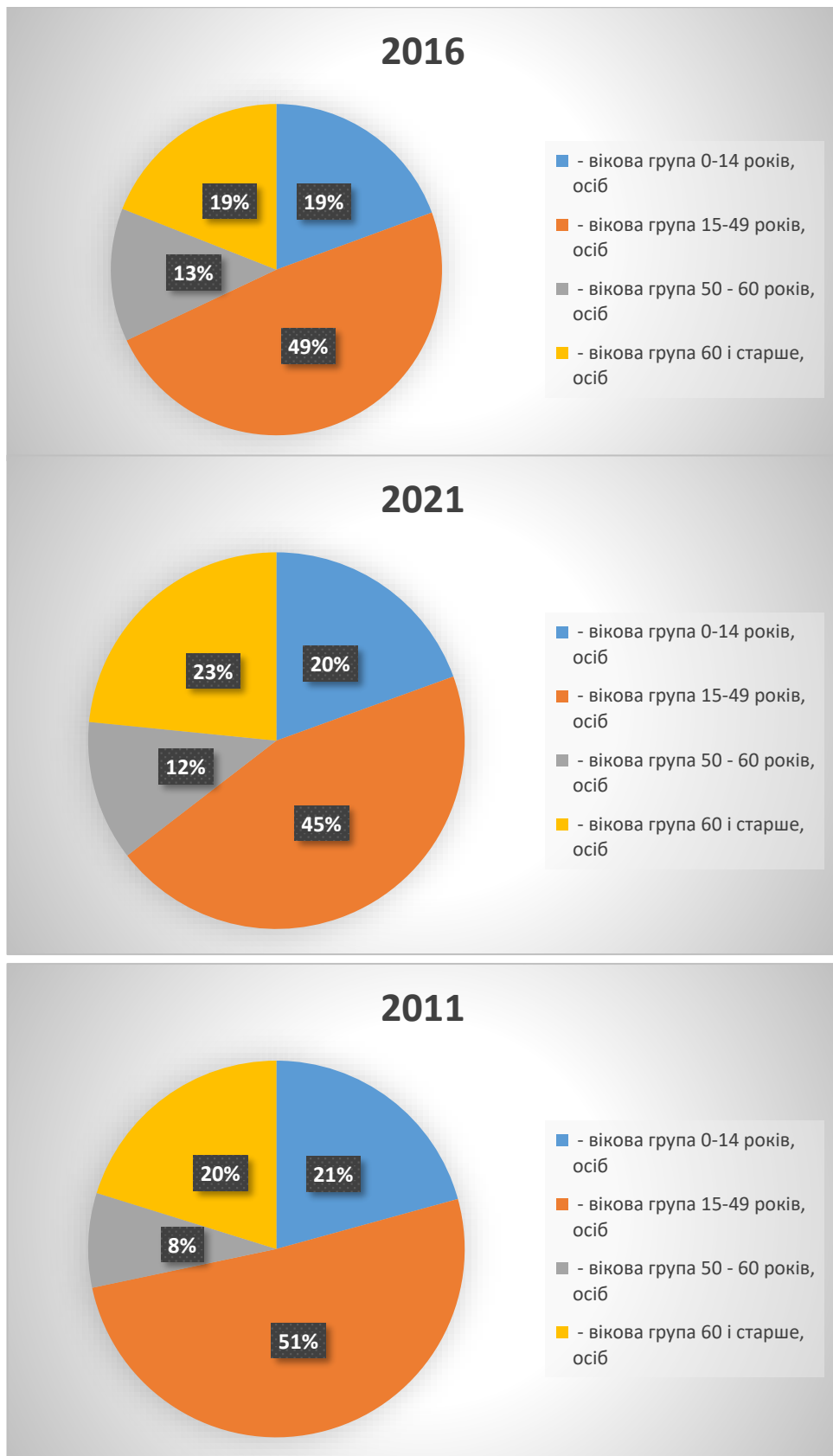

Рис.1.12 Вікова структура населення с. Карпилівка

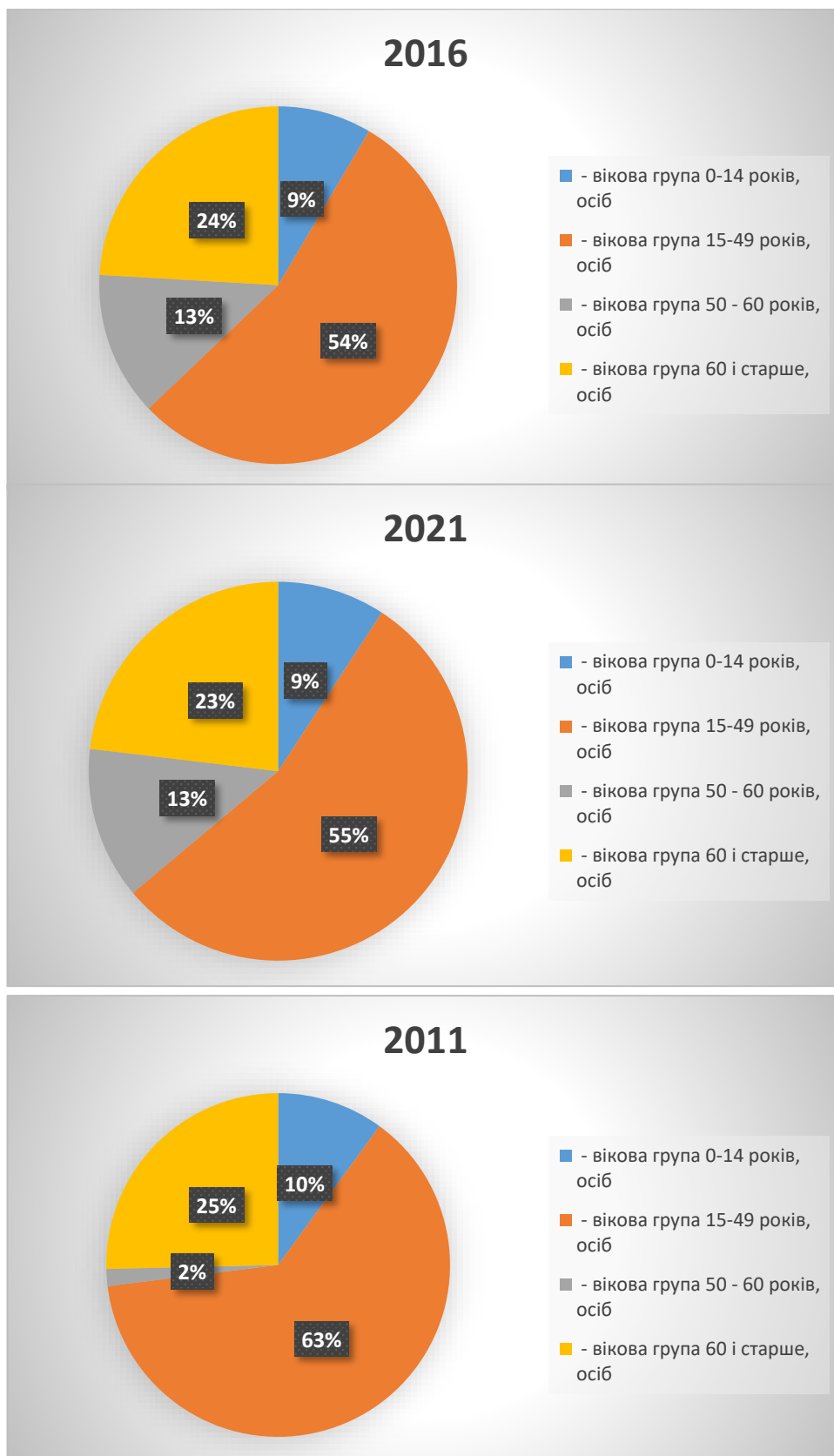

Рис.1.13 Вікова структура населення с. Городок

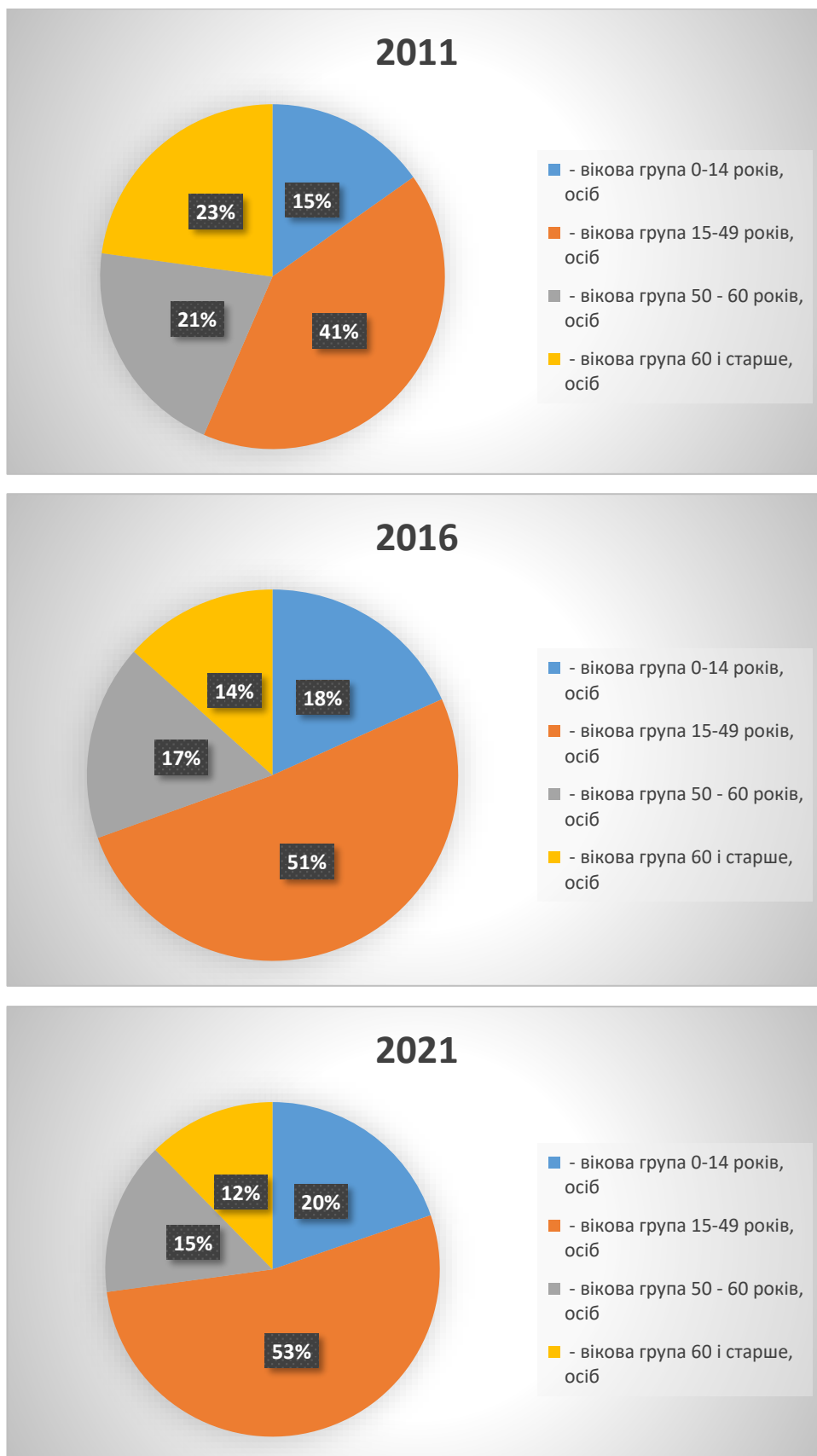

Рис.1.14 Вікова структура населення с. Михайлівка

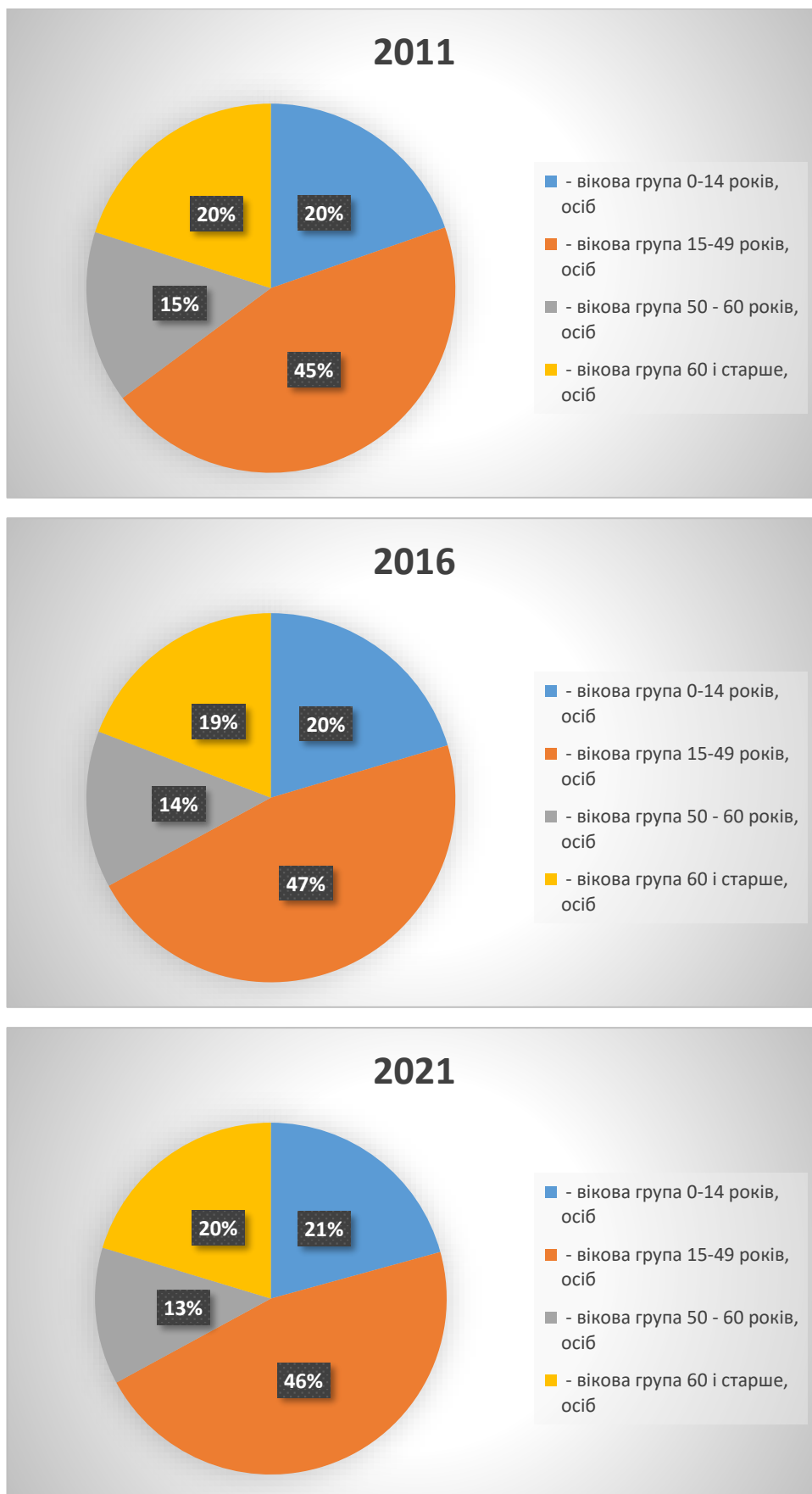

Рис.1.15 Вікова структура населення с. Карасівичі

Встановлено, що природний приріст для громади є від'ємний, абсолютний показний дорівнює -35 (таб.1.6.- 1.7). відзначено скорочення народжуваності у всіх населених пунктах громади. Лише для сіл Обарів, Городок, Карпилівка характерним є народження більше 10 дітей на рік.

Таблиця 1.6

Природний приріст населення

	2011	2016	2021
Обарів	39	25	-9
Городок	-9	11	-3
Карпилівка	3	1	-3
Бронники	7	1	-8
Ставки	3	3	-4
Понебель	3	1	-3
Рогачів	1	2	-1
Караєвичі	2	1	0
Рубче	1	1	-3
Метків	-9	-1	1
Білівські хутори	-9	-2	-2
Михайлівка	2	1	0
Городоцька СР	34	44	-35

Таблиця 1.7

Відомості про народжуваність та смертність населення СР

		2011	2016	2021
Обарів	- народилось, осіб	68	53	28
	- померло, осіб	29	28	37
Городок	- народилось, осіб	41	54	46
	- померло, осіб	50	43	49
Карпилівка	- народилось, осіб	22	18	14
	- померло, осіб	17	14	25
Бронники	- народилось, осіб	18	11	9
	- померло, осіб	11	10	17

Ставки	- народилось, осіб	11	9	3
	- померло, осіб	8	6	7
Понебель	- народилось, осіб	7	6	6
	- померло, осіб	4	5	9
Рогачів	- народилось, осіб	8	3	2
	- померло, осіб	7	1	3
Караєвичі	- народилось, осіб	3	5	4
	- померло, осіб	1	4	4
Рубче	- народилось, осіб	7	5	
	- померло, осіб	6	4	3
Метків	- народилось, осіб	1	7	1
	- померло, осіб	10	8	
Білівські хутори	- народилось, осіб	-	-	-
	- померло, осіб	9	9	9
Михайлівка	- народилось, осіб	3	1	1
	- померло, осіб	11	5	1

В цілому можна зробити висновок що скорочення економічно активного населення призведе до ще більшого зростання рівня навантаження на населення працездатного віку. За шкалою ООН старим населення вважається тоді, коли частка людей у віці понад 65 років становить більше 7 %. Для досліджуваного регіону він складає більше 10 %, тому населення СР оцінюють, як дуже старе.

1.3.3 Дорожня мережа і транспорт

Дорожня мережа СР представлена на карті <http://road.rv.gov.ua/>. Через СР проходить дорога національного значення Н-22 Устилуг – Луцьк – Рівне. Населені пункти з'єднані між собою дорогами з асфальтобетонним та щебнево-гравійним покриттям. Наявні ґрунтові дороги. Дорожня інфраструктура потребує і надалі капітального та поточного ремонтів. У 2021 році в рамках проєкту „Велике будівництво” на території Городоцької сільської ради проведено капітальний ремонт дороги національного значення Н-22 Устилуг – Луцьк – Рівне. На дорозі облаштовані пішохідні доріжки, тротуари, 13 автобусних зупинок, 16 світлофорів, світлові опори, освітлення та розмітка. Довжина нової дороги – 6 км 200 метрів в обидва боки. Дорога відноситься до I категорії, складається із 4 смуг для руху.

Протягом 2024 року на території територіальної громади проведено ремонти дорожнього покриття низки доріг місцевого значення.

В селі Городок протягом 2024 року проведено капітальний ремонт вулиць: вул. Лесі Українки, вул. Рівненська, вул. Пересопницька, вул. Сонячна та

поточний ремонт вулиць: вул. Лесі Українки, вул. Промислова, вул. Польова, вул. Княгині Ольги, вул. Ринкова, вул. Незалежна, вул. Яблунова, вул. Ясна.

В селі Обарів протягом 2024 року проведено капітальний ремонт вулиць: провулок Сьомий, вул. Ринкова на ділянці від перехрестя з вул. Приміська до перехрестя з провул. Сьомий, вул. Озерна, вул. Івана Франка, вул. Грушевського та поточний ремонт вулиць: вул. Богдана Хмельницького, вул. Ювілейна, провулок Восьмий, вул. Покровська, вул. Ставківська, вул. Лесі Українки, вул. Польова, вул. Центральна, вул. Шевченка, вул. Приміська.

В селі Ставки протягом 2024 року проведено капітальний ремонт вулиць: вул. Свято-Михайлівська, вул. Обарівська та поточний ремонт вулиць: вул. Понебельська, вул. Шевченка.

В селі Бронники протягом 2024 року проведено капітальний ремонт вулиць: вул. Нова, вул. Покровська та поточний ремонт вулиць: вул. Шкільна, вул. Нова, вул. Весняна, вул. Покровська, вул. Богдана Хмельницького, вул. Тиха, вул. Лесі Українки.

В селі Караєвичі протягом 2024 року проведено поточний ремонт вулиць: вул. Центральна, вул. Зелена.

В селі Карпилівка протягом 2024 року проведено поточний ремонт вулиці Польова.

В селі Понебель протягом 2024 року проведено поточний ремонт вулиць: вул. Центральна, вул. Шевченка, вул. Вербова, вул. Лесі Українки.

В селі Рогачів протягом 2024 року проведено капітальний ремонт вулиці Калинова.

Загалом, на проведення поточних та капітальних ремонтів місцевих доріг з бюджету громади було використано понад 28 млн грн.

Крім того, у 2024 році було виготовлено проекти документації та проведено експертизу для здійснення капітального ремонту доріг, на загальну суму – 660 000 тис.грн.

Сполучення населених пунктів з обласним центром є задовільним. Визначено 6 маршрутних сполучень до с. Городок, Обарів, Ставки, Білів, Білівські Хутори. Є тролейбусне сполучення (тролейбус номер 6 (РЗВА-с. Городок) та залізничне сполучення. Заплановано удосконалення маршрутів, зокрема: додаткового охоплення маршрутом частини с. Ставки, відновлення маршруту до с. Рогачів,

можливість охоплення маршрутами громадського транспорту сіл Понебель та Караєвичі.

Таким чином, проведення ремонтів доріг, дасть можливість забезпечити жителів Городоцької СР зручним доїздом до населених пунктів, а у галузі функціонування та розвитку транспортної мережі дозволить зберегти існуючі пасажирські маршрути.

1.3.4. Житлово-комунальне господарство

У Городоцькій сільській раді одними із перших в Рівненському районі створений уповноваженим органом містобудування та архітектури – відділ архітектури, земельних відносин та житлово-комунального господарства Городоцької сільської ради, який забезпечує здійснення повноважень для реалізації завдань місцевого самоврядування в сферах архітектури, земельних відносин та житлово-комунального господарства, на території Городоцької сільської ради. Забезпечення житлом на 1 особу, кв. м представлено в таблиці 1.8.

У Городоцькій сільській раді комунальні підприємства, що надають послуги з водопостачання, водовідведення, теплопостачання та вивезення твердих побутових відходів відсутні.

Тверді побутові відходи збираються і вивозяться спеціально обладнаними для цього транспортними засобами з усіх 12 населених пунктів територіальної громади комунальним підприємством „Великошпанівське”, яке було відібране на конкурсних засадах. Упродовж 2024 року на території громади було ліквідовано 3 стихійних сміттєзвалища та проведено відповідні заходи із озеленення їх території.

Таблиця 1.8

Забезпечення житлом на 1 особу, кв. м

Сільський населений пункт	2011	2016	2021
Обарів	15,1	15,8	15,3
Городок	17,63	18,88	24,7
Карпилівка	23,98	29,09	28,67
Бронники	26,53	25,28	26,92
Ставки	14,4	13,8	14,5
Понебель	22,14	25,8	26,3
Рогачів	27,59	28,33	31
Караєвичі	17,51	18,96	19,33

Рубче	17,42	17,11	16,92
Метків	18,54	17,6	16,84
Білівські хутори	53,9	61,43	65,6
Михайлівка	26,84	31,51	30,26

Окремі вулиці населених пунктів забезпечуються централізованим водопостачанням на договірних засадах від власників приватних джерел водопостачання.

Постійно проводяться заходи з озеленення населених пунктів та підтримка існуючих зелених насаджень в належному стані.

Забезпечення утримання в належному стані кладовищ здійснюється Службою господарського забезпечення Городоцької сільської ради. Упродовж поточного року вжито низку заходів щодо утримання у належному стані місцевих кладовищ, зокрема регулярно проводилося викошування трави на території кладовищ, прибирання та вивезення сміття. Загалом, на здійснення заходів із проведення благоустрою кладовищ з бюджету громади витрачено – 380 297 тис грн.

У 2024 році значна увага приділялася проведенню поточних ремонтів зупинок. Зокрема, проведено ремонт зупинок у наступних населених пунктах: с. Обарів, Понебель, Рогачів, Бронники, Ставки, на загальну суму 344 384 тис.грн.

Здійснено ремонт пішохідної доріжки по вулиці Б.Хмельницького в с.Бронники на загальну суму – 199 914 тис.грн. Упродовж року в населених пунктах територіальної громади проведено поточні ремонти дитячих майданчиків.

У 2024 році у населених пунктах територіальної громади проведено поточні ремонти вуличного освітлення. Загалом, на проведення ремонтів та утримання об'єктів вуличного освітлення з місцевого бюджету у 2024 році було використано 11,8 млн. грн.

У населених пунктах громади систематично проводиться обрізка дерев, які заважають руху транспорту, пішоходам або були в лініях електропередач.

Енергозберігаючі технології, підготовка до опалювального сезону.

Опалення в закладах освіти Городоцької сільської ради забезпечується котельнями:

- на газовому паливі – 6;
- на твердому паливі – 4.

На газовому опалені:

- Опорний заклад «Городоцький ліцей» – 2 котельні;
- Філія Рогачівська початкова школа опорного закладу «Городоцький ліцей» – 1 котельня; Бронницька гімназія – 1 котельня; Карпилівська гімназія – 1 котельня; дошкільний навчальний заклад с. Городок – 1 котельня.

На твердому паливі:

- Бронницька гімназія – 1 котельня;
- Обарівський ліцей та дошкільний підрозділ Обарівського ліцею – 2 котельні;
- Дошкільний підрозділ с. Рубче опорного закладу «Городоцький ліцей» – 1 котельня. Відповідно до процедури закупівель природного газу закладами освіти укладені угоди з постачальником природного газу ТОВ «Рівнегаз Збут».

1.3.5 Стан освіти, медицини, культури

Мережа закладів загальної середньої освіти Городоцької сільської ради налічує 4 заклади ЗЗСО, в яких здобуває освіту 1305 учні. Всього класів 59, груп продовженого дня – 4, в них перебуває 103 здобувача освіти. 16 дітей з особливими освітніми потребами охоплені інклюзивним навчанням у 13 класах. Дану категорію дітей супроводжують 13 асистентів вчителів.

Два заклади освіти здійснюють профільне навчання: опорний заклад «Городоцький ліцей» та Обарівський ліцей – українська мова і література. Профільним навчанням охоплено 117 учнів 10-11 класів.

Дошкільну освіту здобувають 159 вихованців. У дошкільних підрозділах налічується 4 різновікові групи, 1 – з короткотривалим перебуванням (без харчування).

Охоплення дітей дошкільною освітою (різними формами) становить 100 %. 3 дитини з особливими освітніми потребами виховуються в 2 інклюзивних групах дошкільних підрозділів. Дану категорію дітей супроводжують 2 асистенти вихователя.

Важливим питанням щодо створення сприятливих умов для доступу школярів до якісної освіти та збереження здоров'я є організація підвезення учнів до закладів освіти Городоцької сільської ради.

Підвезення 207 дітей, які проживають поза межею пішохідної доступності, здійснюється 4 шкільними автобусами, з яких 3 автобуси наявні в опорному закладі «Городоцький ліцей» та 1 – в Обарівському ліцеї.

Рис 1.16 Городоцький ліцей

Організація харчування у закладах освіти здійснюється самостійно з дотриманням норм харчування, вимог санітарного законодавства та законодавства про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів. Приготування готових страв здійснюється з дотриманням процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР).

Станом на 31.12.2024 безоплатним харчуванням охоплено близько 661 учнів, а саме:

учні 1-4 класів – 447;

діти-сироти; діти, позбавлені батьківського піклування – 3;

діти з інвалідністю – 9;

діти із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» – 51;

діти із сімей загиблих (померлих) ветеранів війни та сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, визначених у статтях 10 та 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» – 1 ;

діти із числа внутрішньо переміщених осіб – 7;

діти, з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних та інклюзивних класах (групах) – 16;

діти, батьки яких є учасниками антитерористичної операції (ООС), учасниками бойових дій – 63;

діти Захисників і Захисниць України, які здійснюють заходи, необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, але не мають статусу учасника бойових дій, в тому числі які не зареєстровані за територією проживання, на якій зареєстрована дитина – 27;

діти напівсироти – 27;

діти, які не належать до вказаних категорій, але вкрай потребують безоплатного харчування на основі довідки органів місцевого самоврядування – 10.

Послугами платного харчування скористались близько 56 учнів. Харчування організоване на підставі перспективного меню, яке погоджене з Рівненським районним управлінням Головного управління Держпродспоживслужби в Рівненській області. Закупівля продуктів харчування здійснюється у постачальників, які здійснюють постачання продуктів харчування на підставі документів, що засвідчують їх якість.

Відділом освіти, культури, молоді та спорту сільської ради значна увага приділяється організації відпочинку та оздоровленню дітей. Зокрема, протягом оздоровчої кампанії 2023-2024 років різними формами відпочинку та оздоровлення було охоплено 136 дітей віком від 7 до 18 років.

Першочергова увага приділялась оздоровленню дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки. З місцевого бюджету Городоцької сільської ради на організацію оздоровлення та відпочинку цієї категорії дітей виділено 577500 тис. грн., з них використано – 556500 тис. грн.

Програмою передбачено та виділено кошти в сумі 56,0 тис. грн. на участь вихованців пластових гуртків, що працюють при закладах загальної середньої освіти Городоцької сільської ради в заходах і таборах організованих КЗ «Рівненський обласний молодіжний пластовий вишкільний центр». У літньому таборі відпочивало – 60 вихованців.

Також оздоровчі та відпочинкові послуги надавалися в дитячих закладах різних типів та форм власності за обласний та державний бюджет.

У 2024 році в Обарівському ліцеї було відкрито клас безпеки, з можливістю розміщення одночасно до 501 особи. Він функціонує в укритті закладу. Приміщення класу безпеки поділене на 5 тематичних зон, в яких вчителями ліцею проводяться відповідні заняття. Це зона мінної безпеки, протипожежної, медичної, зона з вивчення правил дорожнього руху, ігрова зона та зона психологічного розвантаження. Класними керівниками систематично проводяться виховні години та тематичні заняття з безпеки життєдіяльності. Проводяться уроки безпеки працівниками ДСНС.

Клас оснащений наочними матеріалами і посібниками: тренажери для проведення занять з домедичної підготовки, стенди та експонати для занять з мінної безпеки, наочні посібники з протипожежної безпеки, дорожні знаки, світлофор, дорожня розмітка, оснащення та матеріали для проведення занять з безпеки дорожнього руху. Окрім того діти використовують спецодяг відповідних служб – працівників ДСНС, патрульної поліції, екстреної медицини, що робить заняття більш цікавими і наближеними до реального життя.

Значна увага в громаді приділяється роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Зокрема, у громаді працює КЗ „Городоцький інклюзивно-ресурсний центр”. Фахівці ІРЦ проводять корекційно-розвиткові заняття для осіб з особливими освітніми потребами. Дані послуги інклюзивно-ресурсний центр, у рамках укладених договорів про співпрацю, надає і сусіднім громадам: Дядьковицькій, Великоомелянській, Білокриницькій, Зорянській, Олександрійській.

За звітній період 2024 року було проведено 135 комплексні психолого-педагогічні оцінки розвитку дитини фахівцями КУ «Городоцький ІРЦ». На даний час на обліку в Городоцькому інклюзивно-ресурсному центрі стоїть 554 особи. Загальна кількість дитячого населення від 0 до 18 років, які обслуговує Городоцький інклюзивно-ресурсний центр це – 11285 дитини.

Фахівці «Городоцького ІРЦ» системно надавали психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги 51 дитині, шляхом проведення індивідуальних, групових занять та постійно брали участь в командах психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої та дошкільної освіти Рівненського району. Систематично надавались консультації батькам, педагогам та керівникам закладів освіти району (1319 консультацій).

Із усіма закладами загальної-середньої освіти укладені договори про співпрацю, а також й іншими установами.

У центрі облаштовано кабінети: приймальна – для здійснення первинного прийому батьків або законних представників дитини; кабінет лікувальної фізкультури; кабінети фахівців: вчителя логопеда та двох практичних психологів, кімната спільних засідань; ресурсна кімната та окремий санвузол.

Відповідно до постанови КМУ від 9 червня 2021 року № 590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» першочергово здійснюються платежі захищених статей зважаючи.

Всі заклади загальної середньої освіти Городоцької сільської ради мають фінансову автономію в підпорядкування яких функціонують дошкільні навчальні заклади. Заборгованості з виплати заробітної плати працівникам освіти не було. Педагогічним працівникам здійснюються всі виплати в повному обсязі, також виплачено матеріальну допомогу на оздоровлення та 57 статтю - 100%.

Заклади загальної середньої освіти та дошкільні заклади Городоцької сільської ради повністю забезпечені видатками з бюджету Городоцької сільської ради. Загалом, з бюджету Городоцької сільської ради на заклади загальної-середньої освіти направлено видатки по загальному та спеціальному фонду в сумі 37 686,46 тис. грн.

З метою покращення матеріально-технічної бази упродовж 2024 року за кошти бюджету територіальної громади було проведено поточні та капітальні ремонти закладів освіти:

завершено поточний ремонт протирадіаційного укриття Обарівського ліцею на суму 730,70 тис грн.

поточні роботи по заміні та монтажі твердопаливних котлів в Обарівському ліцеї на суму 616,89 тис.грн;

здійснено поточний ремонт зовнішньої мережі водовідведення дошкільного підрозділу Обарівського ліцею на суму 156,89 тис.грн.

внутрішні сантехнічні, опоряджувальні роботи туалетних кімнат на суму 101,06 тис.грн., а також поточний ремонт зовнішньої мережі водовідведення – 199,27 тис.грн. у дошкільному підрозділі Обарівського ліцею;

виготовлено проєктно-кошторисну документацію та виконано роботи по об'єкту: «Капітальний ремонт (благоустрій) пришкільної території Бронницької гімназії – сума кошторисної вартості – 1 313,36 тис.грн.

проведено поточний ремонт господарського майданчика для сміттєвих баків в Бронницькій гімназії на суму 99,14 тис.грн. Встановлено металеві конструкції (навісу) на суму 99,74 тис.грн.;

проведено поточний ремонт пішохідної доріжки (благоустрій) на території приміщення Карпилівської гімназії на суму 64,99 тис.грн.

облаштовано укриття у будівлі складського приміщення дошкільного підрозділу опорного закладу «Городоцький ліцей» в селі Рубче, на суму 1 253,27 тис. грн.

проведено поточний ремонт будівлі опорного закладу «Городоцький ліцей» на суму 41,56 тис.грн;

проведено роботи по об'єкту «Капітальний ремонт спортивного майданчика для гри у мініфутболу опорного закладу «Городоцький ліцей» на суму 883,96 тис.грн.;

проводяться роботи по об'єкту «Капітальний ремонт спортивного залу опорного закладу «Городоцький ліцей» за спонсорські кошти ТОВ Кроноспан Рівне. За кошти місцевого бюджету замінено вікна у спортивному залі та виконано роботи по ремонту зовнішньої мережі водовідведення;

Для забезпечення громадської безпеки, охорони правопорядку, громадського порядку та безпекового освітнього середовища в Обарівському ліцеї та ОЗ «Городоцький ліцей» почали працювати офіцери служби освітньої безпеки (встановлено тривожну кнопку - 7,20 тис.грн., оплата послуг – 306,24 тис.грн.);

учнів 1-4 класів забезпечено безкоштовним харчуванням з бюджету Городоцької сільської ради;

виготовлено проектно-кошторисну документацію по об'єкту «Нове будівництво протирадіаційного укриття з котельнею на території Карпилівської гімназії Городоцької сільської ради на суму 465,00 тис. грн,

виготовлено проектно-кошторисну документацію по об'єкту «Капітальний ремонт харчоблоку в будівлі Обарівського ліцею в сумі 380,00 тис.грн.;

для організації та проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») було придбано обладнання та інвентар на суму 416,89 тис.грн., а також підручний матеріал для гуртків, кольоровий принтер, проектор з проекційним екраном, акустичну систему на суму 164,75 тис.грн.

Культура

У Городоцькій сільській раді з метою забезпечення якісного виконання повноважень у галузі культури діє низка комунальних закладів, зокрема: комунальний заклад «Культурно-дозвіллевий центр», комунальний заклад «Городоцька школа мистецтв», комунальний заклад «Публічно-шкільна бібліотека».

У КЗ «Культурно-дозвіллевий центр» Городоцької сільської ради функціонує 39 аматорських формувань (вокально-хорові, музично-інструментальні, хореографічні, фольклорні, гуртки декоративно-ужиткового мистецтва та художнього слова), із них: 32 дитячих, 4 молодіжних, 2 колективи мають почесне звання «народний» та 1 «зразковий». Учасниками аматорських формувань є близько 448 осіб.

На сьогоднішній день в Центрі працює 23 творчих, талановитих, досвідчених, кваліфікованих спеціалістів.

Відповідно до Постанови колегії управління культури і туризму Рівненської обласної державної адміністрації від 27 червня 2024 року №3/4, народний аматорський ансамбль української пісні «Червона калина» БК с.Карпилівка та зразковий фольклорний ансамбль «Намисто» БК с.Городок, підтвердили своє звання «народний», «зразковий» аматорський колектив.

Клубними установами КЗ «Культурно-дозвіллевий центр» Городоцької сільської ради організовано та проведено 328 культурно-освітніх, розважальних та суспільно -політичних заходів. Всі культурно-мистецькі заходи несли в собі

благодійний характер по збору допомоги на потреби Збройних Сил України та тимчасово-переселеним громадянам окупованих територій російським агресором, зокрема зібрано 250,9 тис. грн.

Аматорські колективи КЗ «Культурно-дозвіллевий центр» прийняли участь у обласних, Всеукраїнських, Міжнародних конкурсах, фестивалях та святах, де гідно презентували свою творчість, народні звичаї та обряди нашої місцевості, а саме: у Всеукраїнському конкурсі хореографічного мистецтва «GRAND SPRING», м. Рівне (Диплом III ступеня), у Всеукраїнському конкурсі української народної культури «Серце України», м. Славута (Диплом лауреата II ступеня), у Всеукраїнському конкурсі хореографічного мистецтва «Танцююча країна», м. Рівне (Диплом II, III та VI ступеня), у фестивалі вокально-хорового мистецтва імені Миколи Дацика, с.Зоря, у Днях української культури у Словенії та у Днях української культури, Хорватія, у Міжнародному етнічному фестивалі «ЛіраФест 2024», м. Рівне та ін.

Рис 1.17 Будинок культури, с. Городок

У 2024 році покращено матеріально-технічну базу комунального закладу «Культурно-дозвіллевий центр» Городоцької сільської ради на загальну суму 476,59 тис. грн.:

придбано сценічні костюми на суму 99,5 тис. грн.;

проекційний екран та проектор, на суму 29,99 тис.грн.;

баян на суму 19,89 тис.грн.;

інші видатки направленні на придбання господарських та будівельних матеріалів, канцелярське приладдя, нагороджувальну атрибутику, придбання новорічних подарунків вихованцям та на підручний матеріал для облаштування Садиби Св. Миколая).

На оплату послуг (крім комунальних) було використано 173,53 тис. грн. (з метою недопущення виникнення надзвичайних ситуацій виконано заходи протипожежних робіт, проведено перезарядку вогнегасників та інше).

Комунальний заклад «Публічно-шкільна бібліотека» Городоцької сільської ради Рівненського району Рівненської області продовжує створювати доступне, безбар'єрне, комфортне фізичне та інформаційне середовище, в якому забезпечені рівні умови, права та можливості для самореалізації, здобуття освіти, спілкування, дозвілля, розвитку.

Бібліотека організовує різноманітні інформаційно-просвітницькі заходи, презентації нових книг, виставки, бібліографічні огляди. Надає доступ до електронних книг. Використання цифрових платформ дозволяє бібліотеці надавати доступ до ресурсів на відстані, що є дуже важливим для шкіл та громад.

До бібліотечного фонду надійшло: 6185 примірників книг від організацій: «Рівне книга», «Українська бібліотечна асоціація», акція «Подаруй бібліотеці книгу», «Волинське підприємство по торгівлі та постачанню Міністерства освіти України». В тому числі художньої літератури 621 примірників книг та підручників 5 564 примірників книг.

Бібліотечними працівниками обслуговується 2 433 користувачі в тому числі 1 504 дітей.

У комунальному закладі «Публічно-шкільна бібліотека» Городоцької сільської ради на постійній основі діє акція «Подаруй бібліотеці книгу». Це добровільна ініціатива, направлена на підвищення інтересу і доступу до книг.

Також, КЗ «Публічно-шкільна бібліотека» Городоцької сільської ради долучилась до Всеукраїнського проєкту збору книжок «Вільні читають українською», де кожного поточного місяця зібрані книги надсилаються до постраждалих областей від рук російського агресора для створення мобільних бібліотечних куточків, формування книжкових полицок в укриттях.

У приміщеннях КЗ «Публічно-шкільна бібліотека» Городоцької сільської ради проведений поточний ремонт, оновлена сучасна мебель. Користувачі мають можливість користуватися комп'ютерами, ноутбуками, відкритим доступом до мережі інтернет (Wi-Fi).

На покращення матеріально-технічної бази закладу виділено кошти з місцевого бюджету у сумі 332,92 тис. грн. (значна частина видатків направлена на забезпечення закладу в повному обсязі книжковими стелажми та меблями - 289,63 тис.грн. інші видатки направлені на придбання канцелярського приладдя, ролет та на інші підручні матеріали). На оплату послуг (крім комунальних) було використано 14,10 тис. грн. За 2024 рік поновлено бібліотечний фонд на суму 99,98 тис. грн.

Діяльність Комунального закладу «Городоцька школа мистецтв» Городоцької сільської ради у 2023/2024 навчальному році була зосереджена на організацію та розвиток навчально-виховного процесу, збільшення контингенту учнів, створення нових дитячих колективів та розвиток матеріально-технічної бази. Впродовж 2024-го року заклад працював у змішаній формі навчання (очна та дистанційна) оскільки в закладі відсутнє укриття. У закладі навчається 104 учні та працює 14 викладачів.

У 2024 році у приміщенні старостинського округу № 2 Городоцької сільської ради Рівненського району Рівненської області створено додатковий клас (сольний спів, фортепіано, гітара).

Комунальним закладом «Городоцька школа мистецтв» Городоцької сільської ради проведено низку заходів, зокрема: відкритий урок по класу сольного співу з предмету колективне музикування, звіти філіалу с. Обарів, відділу духових та ударних інструментів, концерт класу сольного співу, КЗ «Городоцька школа мистецтв» Городоцької сільської ради Рівненського району Рівненської області.

Викладачі закладу приймали участь в обласних семінарах з впровадження інклюзивної освіти в мистецьких школах. Впродовж 2023-2024 навчального року учні школи мистецтв стали переможцями конкурсів та фестивалів: «Євро зима», «Різдвяне диво», «Зірки навколо», всеукраїнський конкурс мистецтв «Дар», перемога нашої учениці Жуковської Ангеліни у всеукраїнському марафоні з музичної літератури «MUSICA ARS», фестиваль-конкурс «Зіркова зима».

На покращення матеріально-технічної бази закладу з місцевого бюджету виділено кошти в сумі 183,94 тис. грн.:

на придбання музичних інструментів використано – 144,27 тис.грн.;

інші видатки, на загальну суму 39,7 тис. грн., направленні на придбання канцелярського приладдя, господарчих та будівельних товарів, новорічних подарунків вихованцям).

Спорт

На території Городоцької сільської ради продовжує функціонувати комунальний заклад «Центр спорту та фізичного здоров'я», з метою організації фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи для підвищення рівня здоров'я, фізичного та духовного розвитку населення.

Центр знаходиться у комунальній власності територіальної громади сіл Городоцької сільської ради Рівненського району Рівненської області.

Центр спорту та фізичного здоров'я – це група спортивних колективів, структурних підрозділів Центру, основною діяльністю яких є діяльність у сфері фізичної культури та спорту які включені до базової мережі закладів спорту:

- 1) спортивні колективи с.Городок;
- 2) спортивні колективи с.Обарів;
- 3) спортивні колективи с.Карпилівка;
- 4) спортивні колективи с. Бронники.

Також у закладах загальної середньої освіти Городоцької сільської ради Рівненського району за напрямками позашкільної освіти наявні гуртки:

Обарівський ліцей – секція по футболу – 18 дітей; гурток-секція легка атлетика – 15 дітей; секція регбі та регбіліг – 15 дітей (4–8 кл.);

Опорний заклад Городоцький ліцей – секція по футболу – 36 дітей (8-11 кл.); секція по футболу – 20 дітей (1-4 кл.); секція по футболу – 20 дітей (5 – 7 кл.); секція регбі та регбіліг – 28 дітей (2-7 кл.); секція волейбол – 30 дітей (5-9 кл.);

Бронницька гімназія – секція по футболу – 30 дітей (5-9 кл.);

Карпилівська гімназія – секція по футболу – 14 дітей (5-8 кл.);

Загальна чисельність дітей які займаються в гуртках складає: 226 дітей.

Рис. 1.18 Футбольний стадіон, с.Городок

Цьогоріч наші спортсмени захищали честь територіальної громади на районних та обласних спортивних змаганнях, спартакіадах, де здобули низку призових місць:

I місце у відкритій першості ДЮСШ №4 з регбі серед юнаків 2012-2013 рр.н., 2014-2015 рр.н.;

I місце – шахи та II місце – шашки в обласних юнацьких зональних змаганнях розіграшу Кубка з шахів та шашок серед юнаків та дівчат «Хто ти, майбутній олімпієць?» збірних команд сільських територіальних громад, під гаслом – «Рухайся до Перемоги України»;

I загальнокомандне місце в обласних зональних змаганнях «Краща спортивна громада Рівненщини 2024 року» серед збірних команд міських, селищних та сільських територіальних громад;

I місце на Всеукраїнському турнірі з Тач-регбілігу «Олімпійські надії» (діти 2013-2014 р.н.) 2024 року;

II місце у чемпіонаті Рівненської області з пара тенісу серед спортсменів з ураженням опорно-рухового апарату, порушеннями розумового і фізичного розвитку;

III місце за результатами III-го етапу фізкультурно-оздоровчих заходів та змагань «Пліч-о-пліч всеукраїнські шкільні ліги» з волейболу серед юнаків закладів загальної середньої освіти у 2023-2024 навчальному році під гаслом «РАЗОМ ПЕРЕМОЖЕМО»;

II місце у змаганнях за відкритий Кубок Рівненської області з регбі-7 серед юнаків та дівчат 2010-2011 р.н., 2012-2013 р.н. та молодші пам'яті Героя України Володимира Стельмаха та ін.

У 2024 році Центром спорту та фізичного здоров'я проведено низку спортивно-масових заходів, зокрема: III-я Спартакіада серед навчальних закладів Городоцької територіальної громади 2023-2024 навчального року, змагання за Кубок Городоцької ТГ з міні-футболу «Підтримки Збройних Сил України», «Відкриття футбольного сезону 2024 року», змагання у рамках проєкту «Пліч-о-пліч Всеукраїнські шкільні ліги» з футзалу, волейболу та ін.

З метою посилення матеріальної бази Центру упродовж 2024 року з бюджету тергромади виділено кошти на придбання кубків, грамот, спортивного інвентаря та ін. – 201,69 тис.грн., на забезпечення організації та проведення матчів з футболу – 100,38 тис.грн.

Загалом, всі заклади загальної середньої освіти та комунальні заклади Городоцької сільської ради також забезпеченні іншими джерелами фінансування не заборонені законодавством.

Охорона здоров'я

На території сільської ради надають медичну допомогу 3 лікарські амбулаторії в селах Городок, Обарів, Карпилівка та 5 ФАПів в селах Метків, Ставки, Бронники, Б.Хутори, Рогачів.

Працює 6 лікарів на 5,5 ставки, з них 1 мобілізований до Збройних Сил України) та 17 медичних сестер, з них 1 перебуває в лавах Збройних Сил України та 6 осіб допоміжного персоналу.

Медичним інвентарем та обладнанням амбулаторії та ФАПів забезпечені згідно табеля оснащень. КНП «Медичний простір» мав у 2024 році підписаний договір з НСЗУ по 4 пакетам: «Первинна медична допомога», «Мобільна

паліативна допомога дорослим та дітям» «Лікування та супровід хворих на туберкульоз на амбулаторному етапі», «Лікування та супровід дорослих та дітей з психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги». Лікарями громади укладено 8475 декларацій.

Крім того на ФАПі було – 2464 звернень, на дому – 805.

У 2024 році Городоцькою сільською радою, на виконання «Програми розвитку та фінансової підтримки комунального некомерційного підприємства «Центр ПМСД «Медичний простір» Городоцької сільської ради Рівненського району, Рівненської області було виділено субвенцію у розмірі 5 418 142,76 грн.

Кошти спрямовані: на комунальні послуги – 572 491,07 грн., матеріальне стимулювання медичних працівників – 650 000 грн., на придбання предметів та матеріалів, матеріалів для ремонту, меблів – 346 485,05 грн., на інші поточні видатки (повідка, розпломбування лічильників, перевірка димоходів, навчання персоналу) – 43 273,90 грн., на поточний ремонт системи водопостачання та приміщень Обарівської амбулаторії загальної практики-сімейної медицини – 2 421 642,00 грн., на поточний ремонт приміщень Городоцької амбулаторії загальної практики-сімейної медицини – 980 533,13 грн., на забезпечення громадян громади пільговими ліками – 168 233,97 грн., на придбання виробів медичного призначення пільговим категоріям громадян – 235483,64 грн.

Підприємством сплачено до бюджету Городоцької сільської ради податок з доходу фізичних осіб за 12 місяців 2024 року 1 637 332,38 грн.

1.3.6. Соціальний захист та громадська безпека

Відповідно до статті 34 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні” одним із напрямів Городоцької сільської ради є здійснення соціального захисту незахищених верств населення.

Відділом соціального захисту населення та захисту прав дітей ефективно впроваджена робота Програмних комплексів «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада» та Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (ЄІССС).

Працівниками відділу соціального захисту населення та захисту прав дітей у 2024 році було сформовано 959 електронних справ. Зокрема, з них 363 – соціальних допомог, 253 – пільг, 343 – субсидій.

На соціальному першочерговому квартирному обліку перебуває 1 особа, на позачерговому – 21 особа, з них: дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування та осіб з їх числа – 20 осіб, 1 особа з інвалідністю внаслідок війни 3 групи.

Протягом 2024 року жителі Городоцької сільської ради отримували соціальні послуги в КЗ «Центр надання соціальних послуг» Дядьковицької сільської ради: стаціонарний догляд у стаціонарному відділенні – 3 особи похилого віку, догляд вдома – 16 осіб похилого віку, на обслуговування, яких з сільського бюджету витрачено 1 357678,00 гривень. В інтернатних закладах області знаходиться 11 осіб з інвалідністю та осіб похилого віку, на яких з сільського бюджету витрачено 625651,00 гривень.

Організовано призначення і виплату компенсацій фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі. Наразі виплату отримують 22 особи. Сума видатків з місцевого бюджету для виплати компенсації за звітний період становить 544280,00 гривень. Виплата проводиться вчасно.

Протягом 2024 року направлено на реабілітацію до КЗ «Рівненський обласний центр комплексної реабілітації» Рівненської обласної ради 20 осіб, зокрема з них: 16 осіб з інвалідністю, 1 учасник бойових дій та 3 внутрішньо переміщені особи. Загальна сума видатків з місцевого бюджету становить 145250,00 гривень.

У 2024 році відповідно до Указу Президента України п'ятьом мешканкам нашої громади присвоєно почесне звання «Мати-героїня». Підготовлено клопотання та зібрано необхідний пакет документів для присвоєння почесного звання України «Мати-героїня» 11 жінкам – жителям громади.

З нагоди відзначення Дня матері керівництво громади привітало 14 матерів загиблих Захисників з тергромади.

У звітному періоді за кошти державного бюджету 28 дітей, які потребують особливої уваги, отримали оздоровлення та відпочинок в «МДЦ Артек» дитячого оздоровчого табору.

До Дня святого Миколая 60 дітей з особливими потребами, які не відвідують дошкільні та шкільні заклади громадам отримали новорічні подарунки за кошти бюджету сільської ради.

Упродовж 2024 року проведено 2 засідання новоствореної опікунської ради, на яких розглядалися питання щодо надання подань до Рівненського районного суду про звільнення від повноважень опікуна над недієздатною особою та доцільність призначення опікуна над недієздатною особою.

Повномасштабна війна росії проти України спричинила різке збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб, які тікаючи від атак агресора, були змушені змінити місце свого постійного проживання. Всього було прийнято та розміщено 841 внутрішньо переміщену особу. Станом на сьогодні на території нашої громади проживає 92 внутрішньо переміщених особи, з них 19 дітей.

У Городоцькій сільській раді затверджено Програму щодо підтримки внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб у зв'язку з введенням воєнного стану на 2024-2025 роки. Всі внутрішньо переміщені особи отримували продуктові набори, зокрема з нагоди Різдва та Великодня було надано продуктові пакунки. Загальна сума видатків з місцевого бюджету на придбання продуктових пакетів становить 154740,00 гривень.

Щомісячно нараховується компенсація на безоплатне тимчасове розміщення внутрішньо переміщених осіб, для домогосподарств, які розмістили в себе внутрішньо переміщених осіб.

З метою соціального захисту внутрішньо переміщених осіб утворено Координаційну раду з питань внутрішньо переміщених осіб при виконавчому комітеті Городоцької сільської ради.

При виконавчому комітеті Городоцької сільської ради діє Координаційний центр підтримки цивільного населення. На засіданнях яких розглядаються питання щодо можливості прийому та поселення евакуйованого населення в громаді, про соціальний захист та підтримку ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) та інших осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Влітку 2024 року Рівненщина прийняла 2 евакуйованих поїзди з внутрішньо переміщеними особами. Наша громада прийняла та розмістила 10 евакуйованих осіб з Донеччини.

У громаді створено комісію із встановлення факту здійснення особою догляду (постійного догляду). Комісія в своїй діяльності керується пунктом 61 Порядку проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 року № 560 (зі змінами).

Протягом звітнього періоду надійшло 43 повідомлення про сім'ю/особу, які перебувають у складних життєвих обставинах. Під соціальним супроводом перебуває 4 сім'ї, де виховується 9 дітей.

Захист прав дітей

З метою виконання статті 38 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», реалізації на території Городоцької сільської ради державної політики з питань соціального захисту дітей, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми правопорушень; визначення пріоритетних напрямів поліпшення становища дітей у сільській раді, їх соціального захисту, сприяння фізичному, духовному та інтелектуальному розвитку в Городоцькій громаді діє Служба у справах дітей сільської ради.

Протягом 2024 року службою у справах дітей забезпечено організацію проведення 12 засідань комісії з питань захисту прав дитини Городоцької сільської ради, на яких затверджено 20 індивідуальних планів соціального захисту дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах, дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування та розглянуто питання про стан утримання і виховання дітей у сім'ях опікунів, піклувальників, про визначення способу участі у вихованні дітей та спілкуванні з ними, про доцільність позбавлення батьківських прав, про визначення місця проживання дітей, про надання дозволів на вчинення правочину, про надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, про надання статусу дитини, позбавленої батьківського піклування, про затвердження висновків щодо позбавлення батьківських прав, про затвердження висновків щодо визначення місця проживання дітей.

За поданням служби у справах дітей, за рекомендаціями Комісії прийнято 25 рішень виконавчого комітету сільської ради.

Станом на 31 грудня 2024 року на первинному обліку служби у справах дітей перебуває 20 дітей, які мають статус дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування (діти сироти – 3; діти, позбавлені батьківського піклування – 17). Прибули з інших територій 8 дітей, позбавлених батьківського піклування, з них - 1 дитина, позбавлена батьківського піклування, тимчасово переміщена на територію сільської ради із іншого регіону у зв'язку із військовою агресією рф.

Протягом 2024 року статус дитини, позбавленої батьківського піклування отримали 3 дитини, які були влаштовані у сімейну форму виховання.

Спеціалісти служби здійснюють постійний контроль за дотриманням житлових та майнових прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. Станом на 01 січня 2025 року на квартирному обліку перебуває 19 осіб із числа дітей сиріт дітей, позбавлених батьківського піклування та 2 дитини, позбавлені батьківського піклування.

За звітний період спеціалістами служби у справах дітей сільської ради відвідано за місцем проживання всіх дітей, які перебувають на обліку, про що складено відповідні акти, ретельно здійснюється контроль за станом утримання, виховання, навчання дітей, підготовки їх до самостійного життя, навчання.

У 2024 році 10 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування протягом року оздоровилися за кошти як місцевого бюджету, так і з державного.

Працівниками служби у справах дітей постійно надаються консультації щодо питань, пов'язаних із перетином державного кордону дітьми та особами, які їх супроводжують, в умовах воєнного стану. За результатами письмових звернень підготовлено 10 погоджень щодо виїзду дітей за кордон.

Станом на 01 січня 2025 року одна дитина-сирота та одна дитина, позбавлена батьківського піклування, перебувають за межами України. Статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів надано 4 дітям. Цей статус діти отримали протягом 12 місяців 2024 року.

Робота служби у справах дітей спрямована на збереження для дитини її біологічної родини, зменшення кількості дітей, які перебувають поза сімейним оточенням, сприяння створенню умов для виховання відповідального батьківства. Упродовж 2024 року спеціалістами служби здійснено обстеження умов проживання 3 кандидатів усиновлювачів.

З метою збереження батьківського потенціалу 6 сімей, батьки яких зловживають спиртними напоями, перебувають на контролі в службі. В ході проведення спільної роботи із інспектором відділу соціального захисту населення та захисту прав дітей Городоцької сільської ради, поліцейським офіцером громади 15 дітей із сімей, де законні представники зловживали спиртними напоями, зберегли право зростати і виховуватися у сім'ї.

Протягом 2024 року на обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, перебувало 15 дітей по причині ухиляння батьків від виконання

своїх батьківських обов'язків, вчинення насильства в сім'ї. У зв'язку із покращенням ситуації в сім'ях 5 дітей було знято з обліку, 3 дітей набули статусу дітей, позбавлених батьківського піклування.

Протягом звітнього періоду проведено 48 профілактичних рейдів, в ході яких обстежено житлово-побутові умови проживання 102 сімей.

За 2024 рік до адміністративної відповідальності за неналежне виконання обов'язків по відношенню до дітей притягнуто 4 осіб, попереджено 24 батьків.

Протягом 2024 року спеціалісти служби взяли участь у 36 судових засіданнях щодо захисту прав та інтересів дітей, зокрема: визначення місця проживання дитини, позбавлення батьківських прав.

У 2024 році до Дня захисту дітей 64 дитини із числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах та дітей, які тимчасово переміщені на територію Городоцької сільської ради отримали подарунки у вигляді продуктових пакетів. До Новорічних та Різдвяних свят 30 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах отримали подарунки у вигляді солодошів.

Протягом звітнього періоду службою у справах дітей продовжено роботу по наповненню Державного електронного реєстру дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. На кожному дитину, яка поставлена на первинний облік, створено обліково-статистичну картку, до якої внесено необхідну інформацію. Щороку спеціалістами служби у справах дітей вносяться зміни та доповнення до обліково-статистичних карток дітей даної категорії.

У Городоцькій територіальній громаді створено „Пункти незламності”. Такі пункти діють у будинку культури села Городок, вул. Незалежності, 2 та Обарівському ліцеї, вул. Ставківська, 40. Тут є інтернет, подовжувачі, гарячий чай та продукти, санвузол, аптечка, щоб у разі необхідності надати домедичну допомогу.

У 2025 році в Городоцькій громаді запрацював Центр життєстійкості. Послуги для жителів громади надаватиме ГО Центр Інтеграції.

Проект «Центри Життєстійкості» реалізує Міністерство соціальної політики України і є складовою Всеукраїнської програми ментального здоров'я Ти як? першої леді Олена Зеленська.

1.3.7. Економічна складова розвитку

Запорукою успішного розвитку громади є соціально-орієнтований, економічно-обґрунтований, збалансований бюджет.

У 2024 році забезпечено виконання доходної частини бюджету територіальної громади по загальному фонду на 103,8 відсотки.

Надходження до загального фонду бюджету у звітному році склали 276976503,36 гривень, що на 39580403 гривень більше ніж у попередньому році.

Власні надходження загального фонду бюджету Городоцької сільської ради затверджено було в сумі 216028102,6 гривень, виконано 226897262,0 гривень, що становить 105,0 відсотків до планових призначень. Отримано податку на доходи фізичних осіб на суму 145572684,87 гривень проти 119594457,75 гривень за відповідний період попереднього року. Виконання планових призначень по даних податках склало 105,4 відсотків за звітний період. Надходження ПДФО становлять 64,2 відсотки в структурі власних доходів.

Фактичні надходження від справляння на території сільської ради плати за землю, що зараховується до бюджету територіальної громади склали 51873444,47 гривень при плані 50137572,06 гривень, план виконаний на 103,4 відсотки. Проти відповідного періоду попереднього року надходження по земельному податку зросли 4663769,32 гривень за рахунок проведення індексації, інвентаризації земельних ділянок, переукладення договорів оренди, проведення номативно-грошової оцінки земель.

Єдиний податок, що надходить до загального фонду бюджету складає 18839489,45 гривні, в тому числі єдиний податок з юридичних осіб 1805031,72 гривень, єдиний податок з фізичних осіб 16041375,00 гривень та єдиний податок з сільськогосподарських товаровиробників 993082,73 гривень.

Акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів надійшло 3805405,87 гривень. Рентна плата за користування природними ресурсами становить 362735,79 гривень, отримано податку на нерухоме майно в сумі 3532544,94 гривень. Неподаткові надходження становлять 2788482,80 гривень, в тому числі плата на надання адмінпослуг склала 1597353,35 гривень, адмінштрафи склали 30889,00 гривень.

Отримано освітньої субвенції з державного бюджету на суму 35760700,00 гривень, субвенції з місцевого бюджету на здійснення переданих видатків у сфері освіти за рахунок коштів освітньої субвенції –

1828600,00 гривень. Надійшло субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами в сумі 136138,53 гривень, на «Нову українську школу»- 453504,00 гривень, на харчування учнів початкових класів 458978,73 гривень. Обсяг субвенцій з інших місцевих бюджетів на інклюзивно-ресурсний центр та на заклади охорони здоров'я становить 11441320,10 гривень.

До спеціального фонду бюджету Городоцької сільської ради надійшло доходів в сумі 12922088,68 гривень, в тому числі: екологічний податок в сумі 161116573,09 гривень, надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством в сумі 243778,04 гривень та благодійні кошти, гранди та дарунки склали 2072444,30 гривень. Поступлення від відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва склали 51407,43 гривень. Від грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням природоохоронного законодавства становлять 18168,86 гривень.

По видатках бюджет Городоцької сільської ради на 2024 рік по загальному фонду з врахуванням внесених змін затверджений в сумі 208211586,00 гривень. Фактичне виконання видаткової частини загального фонду бюджету за звітний період склало 201922829,77 гривень, що становить 97,0 відсотків до планових призначень на звітний період. В першу чергу проводилось фінансування захищених статей: заробітної плати, придбання продуктів харчування, розрахунки за спожиті енергоносії. За залишковим принципом фінансувалась решта видатків. В цілому на виплату заробітної плати використано 115598150,98 гривень, що складає 57,3 відсотки в структурі видатків. Видатки на розрахунки за спожиті енергоносії склали 11269492,39 гривень. На соціальне забезпечення використано 7677767,07 гривень. Передано трансфертів органам управління інших рівнів на суму 28449302,68 гривень.

По спеціальному фонду бюджету проведено видатків на суму 82642917,89 гривень. В тому числі за рахунок спеціального фонду проведено капітальних видатків на суму 81498876,22 гривень, в тому числі на фінансову підтримку військових частин, органів безпеки та організацію територіальної оборони передано міжбюджетних трансфертів в сумі 50094467,00 гривень. За рахунок грандів та дарунків проведено видатків на суму 2072444,30 гривень.

Фінансово-бюджетна складова Городоцької сільської ради

<i>Доходна частина та видатки бюджету</i>	2021 рік факт	2022 рік. факт	2024 рік. факт	Заплановано на 2025 рік
<i>Доходна частина бюджету по загальному фонду, всього</i>	123910872,00	187306426,72	226897262,0	302145107,00
<i>Доходна частина бюджету по спеціальному фонду, всього</i>	5249398,64	8399262,00	12922088,68	5817739,00
<i>Видатки бюджету по загальному фонду, всього</i>	106074069,7	170122744,00	208211586,00	275911130,00
<i>Видатки бюджету по спеціальному фонду, всього</i>	20423520,39	12215094,71	82642917,89	34879134,00

Забезпечення виконання видаткової частини бюджету дозволило в повному обсязі забезпечити потребу в виплаті заробітної плати працівникам бюджетних установ, утримання закладів, видатки на благоустрій території, ремонт доріг. Профінансувати потреби соціального захисту населення, допомоги призваним на військову службу, пораненим, сім'ям загиблих. Надати допомогу силам безпеки і оборони на суму 55554000 гривень, в тому числі на придбання квадрокоптерів для військових частин 25000000,00 гривень.

Основу економічного розвитку Городоцької громади становить промисловість та сільське господарство. Найбільшими підприємствами – роботодавцями громади є ПРАТ «Рівнеазот» – більше 4000 робочих місць, ТОВ «Кроноспан Рівне» – більше 400 робочих місць.

На території громади зареєстровано 103 юридичних особи та 202 фізичні особи-підприємці, в тому числі установи роздрібною торгівлі та громадського харчування. Перелік найбільших підприємств, які розміщені на території громади представлено в таблиці 1.11

Основні діючі підприємства на території Городоцької СР

№ п/п	Назва підприємства, юридична адреса та фактичне місце знаходження об'єкта	Код ЄДРПОУ	Група
1	2	3	4
	Городоцька сільська СР		
1.	ТОВ „Адена” м. Рівне, вул. Ак. С. Дем'янчука, 8 (Цех з виробництва карбіду кальцію -Рівненський р-н, с. Городок)		1
2.	ТОВ „Кроноспан Рівне” 35331, Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Городок, вул. Барона Штейнгеля, 4-а	40144003	1
3.	ТОВ „Інноваційна компанія „Техенерго” Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б.Штейнгеля, 4А	39436120 Кування, пресування, штампування, профілювання; порошкова металургія	3
4.	ТОВ „Ролшип” Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б. Штейнгеля, 88-А (АГЗП - Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б. Штейнгеля, 88-А)	32347066 Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами	2
5.	ТОВ НВФ „Вассма” Рівненський р-н, с. Городок	13980520 Виробництво пестицидів та іншої агрохімічної продукції	3
6.	Приватне підприємство – фірма „ТОРГБУД-СЕРВІС” м. Здолбунів, вул. Шкільна, 30А (виробн. майд. - Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б.Штейнгеля, 4а)	32785198 Виробництво бетонних розчинів, готових для використання	3
7.	ТОВ „Лінфорд Інвест” Волинська обл., Іваничівський р-н, с. Грибовиця, вул. 40-річчя Перемоги, 47 (виробн. майд. – Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б.Штейнгеля, 47)	43006283 Будівництво житлових і нежитлових будівель	2
8.	ДП „Городоцький виправний центр (№131)” Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б. Штейнгеля, 92А (кухня та хлібопекарня - с. Городок, вул. Б. Штейнгеля, 92А)	08575616	3
9.	ТОВ „Інвестиційна група „Архі-Буд” м. Київ, вул. Ризька, 12	42628532 Організація будівництва будівель	2

Стратегія розвитку Городоцької сільської ради до 2027 року

	(виробн. майд. – Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б.Штейнгеля, 139а)		
10.	ПрАТ „Рівнеазот” м. Рівне, Рівне-17 (основне виробництво – Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б. Штейнгеля, 139а)	05607824	1
11.	ПАТ „Рівненський завод надміцних залізобетонних конструкцій” Рівненський р-н, с. Городок, вул. Промислова, 1	05505696	2
12.	ПФ „Терміт” Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б. Штейнгеля, 145В	Виробництво добрив і азотних сполук	2
13.	ПП Гребеневич С.М. Рівненський р-н, с. Городок, вул. Зарічна, 10 (ковбасний цех – Рівненський р-н, с. Городок, вул. Барона Штейнгеля, 1в)	2692219232	3
14.	ТзОВ „Городоцький завод будматеріали і К” Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б. Штейнгеля, 88	39586985	2
15.	ПАТ „УКРТРАНСГАЗ” м. Київ, Кловський узвіз, 9/1 Управління магістральних газопроводів „ЛьвівТРАНСГАЗ”–м. Львів, вул. І. Рубчака,3 Рівненське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів – м. Рівне, вул. Костромська, 25а, (ГРС Азот Рівненського ЛВУМГ – Рівненський р-н, с. Городок)	30019801	2
16.	ТзОВ „Утиль-Шина” Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б. Штейнгеля, 3А	38888945	3
17.	ДП „Підприємство Городоцького ВЦ (№131)” Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б. Штейнгеля, 92А	08680744	2
18.	ПрАТ „Рівнеавтошляхбуд” м. Рівне, вул. Соборна, 446 (Установка асфальтозмішувальна ДС-16863 - Рівненський р-н, с.Городок, вул. Привокзальна, 2А)	31435931	2
19.	ТОВ „Р.В. Метал Сервіс” м. Рівне, вул. Струтинської, 2А (Цех металоконструкцій - Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б.Штейнгеля, 3Д)	30712400	2
20.	ФО-П Михальчук Олександр Григорович м. Рівне, вул. Дубенська, 42/77	2422203532	3

Стратегія розвитку Городоцької сільської ради до 2027 року

	(котельні – Рівненський р-н, с. Городок, вул. Промислова, 1)		
21.	ТОВ „ЗАХІДВТОРЛОМ” м. Київ, вул. Левандовська, 3В (виробн. майд. переробки металобрухту - Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б.Штейнгеля, 3А)	39460216	3
22.	ТОВ „Тепло-Інвест-Рівне” м. Рівне, вул. Вінницька, 60 (склад зливу нафтопродуктів - Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б.Штейнгеля, 3А)	36524706	2
23.	ТОВ „Вармхаус Груп” Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б.Штейнгеля, 3А	37083386 Виробництво радіаторів і котлів центрального опалення	3
24.	ТОВ „Захід-Метал” Волинська р-н, м. Ковель, вул. М. Левицького, 75А, кв. 3 (виробн. майд. № 1- Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б.Штейнгеля, 3А)	39708565	3
25.	ТОВ „Захід-Метал” Волинська р-н, м. Ковель, вул. М. Левицького, 75А, кв. 3 (виробн. майд. № 2- Рівненський р-н, с. Городок, вул. Б.Штейнгеля, 86)	39708565	3
26.	СФГ „Калина” Рівненський р-н, с. Карпилівка	22555187	3
27.	ФО-П Кондратюк О.Б. Рівненський р-н, с.Карпилівка, вул.Настюка,70 (топкова банного „Калина” - с. Карпилівка, вул. Настюка, 70)	3242721173	3
28.	ТОВ „Міо-Автотранс” Рівненський р-н, с. Обарів, урочище Ліски, 3 (автозаправний пункт - Рівненський р-н, с. Обарів, урочище Ліски, 3)	40968301	3
29.	ПАТ „Укрнафта” м. Київ, пров. Несторівський, 3-5 Рівненське відділення реалізації нафтопродуктів ПАТ „Укрнафта” м.Рівне, вул.Соборна, 442г (АЗС №17/008 – Рівненський р-н, с. Обарів, вул. Ринкова, 1)	00135390	3
30.	АТ „Українська залізниця” м. Київ, вул. Єжи Гендройця, 5 (Пост ЕЦ ст. Обарів - Рівненський р-н, Городоцька сільська рада, с. Обарів, вул. Привокзальна, 11, перший поверх)	40075815	3

Рис 1.19 ТОВ «Кроноспан Рівне»

У 2024 році проведено засідання комісії з питань сплати податків на які були запрошені 7 платників податків, що мають заборгованість перед бюджетом та не вирішені питання користування земельними ділянками. За результатами роботи комісії вдалось забезпечити нарахування та сплату податків на суму на загальну суму 294300 гривень.

За 2024 рік сільською радою укладено 49 договорів оренди земельних ділянок, що дозволить збільшити доходи бюджету у наступних бюджетних періодах.

В умовах воєнного стану, завдяки швидким змінам у бюджетному законодавстві органи управління Городоцької СР забезпечили належне виконання місцевого бюджету та задовільнили життєво важливі потреби населення.

В умовах війни, безумовно, головними завданнями, які стоять перед собою громада є збереження і відновлення економічного зростання Городоцької СР, підтримка місцевих бізнесів та населення, забезпечення підтримки з військовими підрозділами на території громади, залучення релокованого бізнесу в економіку громади. Водночас, основною задачею органів місцевого

самоврядування є ефективним управлінням ресурсним потенціалом територій, а саме активне використання людського капіталу, інвестиційних та фінансових ресурсів, використання незадіяних земель для підтримки економічної діяльності, створювати передумови для збільшення доходів місцевих бюджетів. При цьому, економічний розвиток не розглядається лише на основі ситуативних рішень, а формується за рахунок важливої складової - стратегічного планування розвитку громади.

Головною метою планування місцевого економічного розвитку є встановлення наскрізних цілей у ланцюжку, що починається з Стратегії розвитку громади та Плану заходів з її реалізації і закінчується місцевими цільовими програмами та бюджетними програмами.

Програма місцевого економічного розвитку є важливим документом для громади, який містить конкретний набір проєктів на середньострокову перспективу (2-4 роки). Розробка та впровадження такої Програми здійснюється Робочою групою з місцевого економічного розвитку громади, що включає представників зацікавлених сторін, а затверджується Радою громади. Підбір інструментів різних типів відбувається на етапі формування Програми з урахуванням їх ефективності в умовах воєнного і післявоєнного періодів, а також можливостей їх використання на етапі відновлення. Програма місцевого економічного розвитку має на меті створення умов для розвитку місцевої економіки та покращення якості життя через створення робочих місць, нового бізнесу, підтримки підприємницьких ініціатив мешканців та ВПО, зміцнення / розширення наявних підприємств та створення нових можливостей для підприємців. Серед інструментів місцевого економічного розвитку, представлених у Стратегії, є група інструментів соціальної підтримки, які сприяють інтегруванню ВПО в економічне життя громади.

Застосування такого підходу дозволяє отримати систему результатів, яка охоплює стратегічні та ресурсні складові - від стратегічних індикаторів до показників виконання бюджетних програм. З огляду на поточну ситуацію в Україні, головною метою діяльності місцевих органів самоврядування повинно бути відновлення місцевої економіки та підтримка плавного переходу від реагування на екстрені ситуації до досягнення стратегічних цілей соціально-економічного розвитку громади. Цього можна досягти шляхом впровадження антикризових інструментів місцевого економічного розвитку в умовах воєнного і післявоєнного періодів, а саме: фінансовий лізинг, аутсорсинг, індустриальний

парк, центр залучення інвестицій, бізнес-інкубатор, кооператив, кластер, краудфандинг, револьверний фонд, соціальне підприємництво, дуальна освіта. Частина вище зазначених інструментів може бути застосована органами управління лише у повоєнний період, що пов'язано із обмеженнями використання бюджетних коштів на економічний розвиток під час воєнного стану.

1.3.8. Екологія

Екологічний стан території Городоцької СР оцінюється як задовільний. Господарсько-виробничий комплекс здійснює постійний тиск та формує певні екологічні проблеми, на дослідження яких зупинимося більш детально.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Стан атмосферного повітря є вирішальним чинником у формуванні здоров'я населення. Основними джерелами забруднення атмосферного повітря Городоцької СР є промисловість та автотранспорт. Через територію громади проходять автошляхи міжнародного, та регіонального значення. Використовуючи доповіді про стан довкілля в Рівненській області встановлено, що основний внесок у викиди стаціонарних джерел вносить підприємства ПрАТ «Рівне-Азот», ТОВ „Кронспан Рівне”. Промисловими підприємствами викидається щорічно близько 150 шкідливих інгредієнтів, які належать до різних класів шкідливості і негативно впливають на здоров'я людини. Водночас кількість викидів забруднюючих речовин постійно змінюється, що зумовлено економічним становищем у державі. Для зменшення кількості викидів, можна використовувати різні стратегії, такі як зменшення використання палива, перехід на альтернативні джерела енергії, впровадження екологічних технологій у виробництві, а також посилення контролю та регулювання емісії забруднюючих речовин. На території Городоцької СР у 2021 році був розміщений пост спостережень за якістю довкілля (стану атмосферного повітря).

Якість поверхневих та підземних вод. Основною водною артерією, яка протікає територією Городоцької СР є річка Устя.

Основне русло цієї річки та її притоки значно зарегульовані (побутовані стави та водосховища), що призводить до зменшення швидкостей та витрат води в руслах річок у порівнянні з природними умовами. Оскільки регулюючими гідротехнічними спорудами не виконуються роботи по промивці, а також частина споруд знаходиться в незадовільному стані ще з

радянських часів, то русла річок значно замулилося, та утворилися значні мілководні порослі очеретом заплавні ділянки. Також у багатоводний період утворюються заболочені ділянки, котрі викликають підтоплення будинків та ділянок, порушують нормальне функціонування доріг та інфраструктури, спричиняє загрозу здоров'ю людей через поширення комах, зміну мікроклімату тощо.

Рис. 1.20 Річка Устя, с. Городок

Проведена оцінка якості поверхневих вод основних водних об'єктів в межах Городоцької СР свідчить про те, що в останні роки під впливом природних та антропогенних чинників відмічається погіршення якості поверхневих вод. Розвиток промислових підприємств та місцевої інфраструктури змінює стан поверхневих вод, через формування точкових та площинних забруднень. Протікаючи урбосистемою річка Устя значно змінює свою якість за рахунок речовин трофо-сапробіологічного та специфічного блоку. Крім стічних вод комунального сектору до річки потрапляє значна кількість речовин із поверхневим стоком із території урбосистеми.

За результатами оцінки якості поверхневих вод р. Устя встановлено, що якість води у створі поблизу шлюза – регулятора с. Городок мосту не відповідає господарсько-побутовим нормам, це свідчить про те, що річка має значне навантаження на гідроекосистему. Також вагомою причиною погіршення екологічного стану поверхневих вод у межах місцевої громади є розбалансованість басейну річки за рахунок меліорування, формування різних ставкових господарств, порушення природоохоронних норм щодо прибережних смуг та водоохоронних зон.

Територія громади знаходиться в межах Волино-Подільського, Прип'ятського та Українського басейну тріщинуватих та пластових вод, з достатньо високим показником забезпечення підземними водами водокористувачів, це має велике значення, оскільки господарсько-питне водопостачання населення громади повністю проводиться за рахунок підземних вод. Аналіз показників якості питної води, за даними держпродспоживслужби, встановив, що в останні роки у всіх районах області відмічається перевищення ГДК за вмістом нітратів та заліза (за останні п'ять років - від 1,5 до 40 разів). Загалом слід зауважити, що в останні роки в середньому ситуація за перевищенням вмісту нітратів у питній воді є напруженою.

Відходи. На території громади утворюються промислові та побутові відходи. Накопичення відходів першого- третього класу небезпеки на території промислових об'єктів з кожним роком зростає. Небезпекою для наземних та водних екосистем на території громади є відвали фосфогіпсу, які утворювалися в процесі виробництва фосфорної кислоти на ПрАТ „Рівнеазот” (площа накопичування на спеціальному відвалі - 58,2 га, правий берег річки Горинь). З 2001 року, з припиненням виробництва фосфорної кислоти, обсяг накопиченого фосфогіпсу не збільшується. Дренажні води з території відвалу є джерелом надходження у річку Горинь фосфатів, зважених речовин і деяких важких металів. відвали фосфогіпсу несуть потенційну загрозу населеним пунктам Метків, Карпилівка, Бронники, Грабів.

Водночас стан поводження з побутовими відходами на території громади є налагодженим. Послуги з вивезення твердих побутових відходів (далі ТПВ) в громаді надає Шпанівське сільськогосподарське комунальне підприємство. Первісне накопичення твердих побутових відходів (ТПВ) здійснюється у сучасні сміттєзбірні контейнери місткістю 1.1 м³ (так звані, євро контейнери – металеві оцинковані на рояльних колесах з поворотними кришками). Частина

контейнерів встановлена на необлаштованих чи частково облаштованих контейнерних майданчиках (без твердого дорожнього покриття і огорожі), а частина - поодиночі.

За результатами анкетування населення громади, в цілому, ставиться до екологічної ситуації «середньо».

Стан ґрунтів. Встановлено, що для ґрунтового покриву території громади характерні ерозійні процеси, які спричинені як з природними (рельєф території) та і з антропогенними (сільськогосподарська діяльність людини) чинниками. Розвиток ерозійних процесів відбувається приблизно на 35 % території орних земель. Надмірна розораність сільськогосподарських угідь призвела до порушення науково обґрунтованого співвідношення між орними землями і природними біоценозами, що спричинило активний розвиток ерозійних процесів та порушення екологічної рівноваги. Оцінка якісного складу ґрунтів представлена в додатку 2.

РОЗДІЛ 2. SWOT – АНАЛІЗ

Процес використання SWOT – аналізу здійснювався за участю представників: влади, бізнесу, громадськості, науковців (засідання робочої групи 2022 року).

Генерацію ідей (пропозицій, оцінок) для SWOT – аналізу здійснювали методом мозкового штурму у фазі ідентифікації SWOT – елементів, а саме: сильних і слабких сторін; можливостей і загроз.

Після опрацювання карток опитувань учасників SWOT – аналізу їх результати були використані для формування таблиць сильних сторін (Strengths), слабких сторін (Weaknesses), можливостей (Opportunities), загрози (Threats) та створення SWOT – матриці (табл. 2.1, 4.2).

Таблиця 2.1

SWOT – аналіз Городоцької сільської ради сильні та слабкі сторони

	Сильні сторони	Слабкі сторони
Соціальна сфера	<p>Розвинута інфраструктура: школи, дитячі садочки, центри дозвілля, аптеки, медичні пункти. Збільшується обсяг робіт з будівництва та реконструкції об'єктів комунальної власності та покращення благоустрою території.</p> <p>Збалансоване розподілення низки комунальних закладів та підприємств.</p> <p>Достатньо високий рівень надання послуг дошкільними та загальноосвітніми навчальними закладами.</p> <p>Молодь ототожнює себе з рідною громадою, готова брати активну участь в суспільному житті.</p> <p>На території громади розташовані визначні історичні місця, культурно-археологічна спадщина різних часів.</p> <p>Систематичні заходи з соціальної згуртованості населення, які</p>	<p>Значна ступінь зносу фондів комунальної інфраструктури, застаріле матеріально-технічне оснащення закладів первинної медичної допомоги</p> <p>Перевищення смертності над народжуваністю.</p> <p>Дисбаланс у забезпечені навчальними закладами дошкільної і шкільної освіти.</p> <p>Регресивний тип відтворення населення, низька народжуваність.</p> <p>Відсутність спортивних комплексів.</p> <p>Історична забудова (недостатня ширина вулиць).</p>

	<p>проводяться місцевою владою у різних населених пунктах</p> <p>Підтримка місцевого населення щодо покращення інфраструктури та облаштування територій.</p> <p>Наявність територій для облаштування зон відпочинку та занять спортом.</p>	
	Сильні сторони	Слабкі сторони
Економічна сфера	<p>Підтримка бізнесу органами державної влади.</p> <p>Ініціативність і дієвість керівництва сільської ради, налагоджені відносини між центральними, регіональними рівнями державного управління.</p> <p>Наявність базових підприємств деревообробної, хімічної та інших галузей економіки, як визначально формуючих промислових об'єктів смарт спеціалізацій області.</p> <p>Наявність індустріального парку - центру деревообробно-меблевої галузі України.</p> <p>Наявність сільськогосподарських угідь, придатних для органічного виробництва.</p> <p>Зручне географічне розташування відносно обласного центру м. Рівне, наявність трудових ресурсів.</p> <p>Наявність магістральної транспортної інфраструктури із значним транзитним потенціалом (автошляхи національного значення Н 22 та наявність залізничного сполучення до промислової зони)</p> <p>Фінансова спроможність сільської ради.</p> <p>Діджиталізація основних сфер діяльності громади.</p>	<p>Війна В Україні.</p> <p>Відтік робочої сили, трудова міграція населення.</p> <p>Низький рівень використання енергозберігаючих технологій.</p> <p>Відсутність підприємств із зберігання та переробки сільськогосподарської продукції.</p> <p>Високий рівень безробіття</p> <p>Недостатня динаміка росту малого і середнього бізнесу.</p>

	Наявна база даних нерухомого майна для інвестицій Туристична привабливість СР	
	Сильні сторони	Слабкі сторони
Екологічна сфера	<p>Привабливе природне середовище.</p> <p>Наявність заповідних територій, багата флора і фауна</p> <p>Наявність значних запасів природних ресурсів.</p> <p>Наявність водних об'єктів (річок, ставків, потічків).</p> <p>Наявність сучасного посту моніторингу стану атмосферного повітря з можливістю розширення вимірюваних показників.</p>	<p>Наявність низки промислових об'єктів джерел забруднення навколишнього природного середовища.</p> <p>Накопичення значних об'єктів промислових відходів.</p> <p>Значна антропогенна трансформація ландшафтів, високий відсоток розораності територій</p> <p>Зниження родючості ґрунту, поширення ерозійних процесів.</p> <p>Незадовільна якість питної води шахтних колодязів.</p> <p>Відсутність централізованого водопостачання і водовідведення на очисні споруди.</p> <p>Погіршення якості поверхневих вод та атмосферного повітря, порушення вимог водоохоронного законодавства (ВКУ).</p> <p>Затоплення окремих територій СР.</p> <p>Недостатній рівень відповідальності, екологічної культури та свідомості населення по відношенню до навколишнього середовища.</p>

**SWOT – аналіз Городоцької сільської ради
можливості та загрози**

	Можливості	Загрози
Соціальна сфера	<p>Залучення інструментів соціальної підтримки жителів громади в т. ч. ВПО та незахищених верств населення.</p> <p>Модернізація матеріально-технічне бази соціально-культурних, освітніх та первинних медичних закладів.</p> <p>Підвищення рівня соціального забезпечення населення.</p> <p>Прийняття місцевих програм, використання досвіду успішних громад.</p> <p>Покращення благоустрою території громади.</p> <p>Надання якісних комунальних послуг населенню.</p>	<p>Оголошення воєнного стану на території держави.</p> <p>Продовження війни, залучення трудових ресурсів до ЗСУ, ТО тощо</p> <p>Погіршення демографічної ситуації, відтік молоді.</p> <p>Формування ризиків щодо фінансування соціальної інфраструктури.</p>
Економічна сфера	<p>Привабливий інвестиційний клімат.</p> <p>Впровадження антикризових інструментів місцевого економічного розвитку в умовах воєнного і післявоєнного періодів.</p> <p>Розвиток індустріального екобезпечного парку на території СР (з використанням зелених, природоорієнтованих технологій).</p> <p>Потенціал для створення нового індустріального парку.</p> <p>Реалізація/співфінансування проєктів розвитку громади за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги.</p> <p>Впровадження еколого безпечних виробництв.</p> <p>Можливість розвитку туристичного бізнесу.</p> <p>Можливість розвитку малого і середнього бізнесу, розвитку органічного землеробства та тваринництва у післявоєнний період.</p>	<p>Оголошення воєнного стану на території держави.</p> <p>Продовження війни, залучення трудових ресурсів до ЗСУ, ТО тощо.</p> <p>Закриття підприємств, зменшення бізнесактивності відповідно робочих місць.</p> <p>Зменшення інвестиційної привабливості у період війни.</p> <p>Зростання цін на енергоресурси, перебої з енергопостачанням.</p> <p>Високий рівень інфляції та девальвація гривні.</p> <p>Ризики техногенного та природного характеру.</p>

	Збалансоване використання природноресурсного потенціалу (поверхневих і підземних вод тощо) .	
Екологічна сфера	Стабілізація та відновлення екологічного стану всіх підсистем навколишнього природного середовища громади . Налагодження системи сортування ТПВ.	Зміна клімату, зростаючий антропогенний вплив на природні та антропогенно трансформовані екосистеми. Деградація ґрунтового покриву Погіршення якості поверхневих та підземних вод. Погіршення стану атмосферного повітря. Втрата біорізноманіття, посилений вплив на об'єкти ПЗФ. Виникнення надзвичайні ситуації природного і техногенного характеру. Негативний вплив відвалів фосфогіпсу на ґрунтовий покрив, поверхневі та підземні води

SWOT – матриця сільської ради

SWOT – матриця є інструментом для подальшого аналізу сильних і слабких сторін, можливостей і загроз, який використовується і діє за принципом перетинання і взаємозв'язків цих факторів. Можливості підтримують сильні сторони, можливості зменшують слабкі сторони, загрози посилюють слабкі сторони в розвитку соціальної, економічної, екологічної сфер сільської ради.

Філософію SWOT – аналізу, SWOT – матриці можна резюмувати наступним чином: спиратися на сильні сторони, усувати слабкі сторони та використовувати можливості. SWOT – матриця визначення перспективних напрямків розвитку громади представлено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Матриця SWOT – аналізу для визначення напрямків розвитку СР

	Зовнішнє середовище		
Внутрішнє середовище	Сильні сторони	Можливості	Загрози
		Поле SO (сила і можливості) поєднує власні сильні сторони СР, придатні для реалізації сприятливих можливостей, обумовлених зовнішнім середовищем.	Поле ST (сила і загрози) поєднує власні сильні сторони, придатні для усунення зовнішніх загроз.
	Слабкі сторони	Поле WO (слабкість і можливості) включає категорії орієнтовані на використання зовнішніх можливостей для подолання внутрішніх недоліків СР.	Поле WT (слабкість і загрози) включає внутрішні недоліки і можливі зовнішні загрози.

Поряд з SWOT – аналізом шляхом опитування представників органів місцевої влади, бізнесу, громадськості і науки була здійснена кількісна і якісна оцінка станів соціальної, економічної та екологічної сфер СР. За середньоарифметичними оцінками найнижчий бал 1,7 отримала екологічна сфера. Соціальна сфера оцінюється балом 1,8, а економічна сфера балом 2,2, що свідчить про наявність у СР критичних слабких сторін, суттєвих загроз, що стримує її розвиток на даний час (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Оцінювання індикаторів соціальної, економічної, екологічної сфер СР

Назва сфер	Показники слабких сторін розвитку СР	Бали (середньоарифмет.)
Соціальна	Перевищення смертності над народжуваністю. Недостатній рівень розвитку соціальної (освіта, медицина, культура, спорт) та інженерної інфраструктури СР.	1,8
Економічна	Недостатня кількість фермерських господарств та підприємств зберігання і переробки с/г продукції. Недостатня динаміка росту малого бізнесу. Високий рівень безробіття, відтік робочої сили у м. Рівне та до країн ЄС.	2,2
Екологічна	Незадовільна якість питної води, відсутність централізованого водопостачання, погіршення стану водних об'єктів. Деградація ґрунтів, лісових насаджень. Зростання ризиків забруднення повітря, с/г продукції.	1,7

Примітка: бали (у шкалі від 1 до 5), отримані у процесі опитування респондентів.

Одночасно SWOT – аналіз та оцінювання стану розвитку СР респондентами засвідчує, що для набуття сталості соціально-економіко-екологічної системи Городоцької сільської ради, а саме: збалансованості, гармонійності, стабільності, безпеки чинне місце слід віддати конкурентоспроможності, сумісною якою є активізація потенційних можливостей громади нарощувати та ефективно використовувати конкурентні переваги у кожній сфері для забезпечення їх сталого розвитку, а також впровадження нових досягнень науки і техніки у виробництво, соціальну сферу та довкілля. При цьому слід наголосити, що особливістю конкурентоспроможності СР є

забезпечення, насамперед, саморозвитку її соціально – економіко – екологічних сфер (рис 2.4)

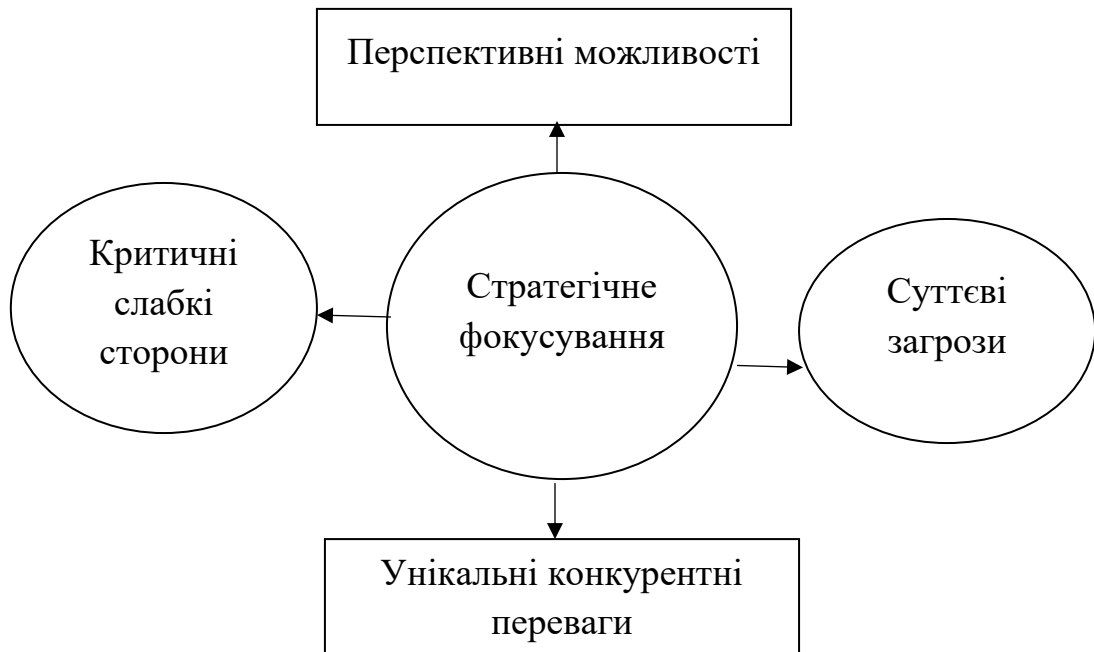

Рис 2.4 Ключові елементи стратегічного фокусування.

Як видно з рисунка 2.4 переваги СР класифікувались як: природні, загальні, унікальні. При цьому природні переваги пов'язують з факторами, які створені природою, а не створені людьми. Загальні переваги пов'язують з соціально-економічними факторами, які є результатом діяльності людини, але вони можуть існувати в інших сільських радах, або громадах.

Заслуговують на особливу увагу унікальні переваги, які відрізняють сільську раду від інших і не можуть бути легко скопійовані іншими – зазвичай вони поєднують між собою як природні так і загальні переваги.

Порівнюючи й аналізуючи переваги, які сільська рада має в порівнянні з іншими, ми робимо певні висновки щодо стратегічних напрямків, можливих стратегій і пріоритетів у сферах її розвитку.

Результати стратегічного фокусування СР представлено в таблиці 2.5

Таблиця 2.5

Результати стратегічного фокусування Городоцької сільської ради

Природні переваги	Загальні переваги	Унікальні переваги
1. Розташування поблизу обласного центру. 2. Наявність орних земель.	1. Наявність на території СР закладів освіти, медицини, культури та спорту,	1. Наявність високотехнологічного виробництва, створений індустріальний парк,

3. Наявні відносно чисті водні об'єкти (річка, стави, потічки, джерела).	культурного, патріотичного і духового середовища.	впровадження антикризових інструментів розвитку громади у воєнний та післявоєнні періоди
4. Наявність площ ПЗФ та земель придатних для лісорозведення (водоохоронні зони, лісозахисні смуги, яруги)..	2. Наявність пам'яток історії, культури, монастирів і церков.	
5. Наявність запасів торфу	3.Наявність діючих підприємств, фермерських господарств.	
	4. Забезпечується соціальний захист населення.	

Можливості (найбільші перспективи)

1. Перехід до відновлювальних джерел енергії.
2. Створення ефективної системи поводження з відходами.
3. Розвиток індустріального парку, можливість створення нового індустріального парку, залучення іноземних інвесторів для створення товарів з високою доданою вартістю, організація замкненого циклу виробництва меблів, вирощування органічної продукції, застосування антикризових інструментів місцевого економічного розвитку в умовах воєнного і післявоєнного періодів
4. Просування природної, культурної, релігійної спадщини як частини міжрегіональної туристичної пропозиції.
5. Створення екологічно безпечного поселення.
6. Просування концепції навчання упродовж життя.

Таблиця 2.6

Слабкі сторони та загрози

Слабкі сторони	Загрози
1. Перевищення смертності над народжуваністю, демографічне старіння населення. 2. Недостатньо розвинута соціальна та інженерна інфраструктура сіл СР. 4. Недостатня динаміка розвитку малого і середнього бізнесу. 5. Високий рівень безробіття.	1. Війна в Україні, загибель населення, пошкодження інфраструктурних об'єктів, залучення робочої сили до лав ЗСУ. 2. Погіршення демографічної ситуації. 3. Відтік робочої сили за кордон. 4. Недосконалість та нестабільність податкового законодавства.

<p>6. Незадовільна якість питної води, відсутність централізованого водопостачання та водовідведення у селах СР.</p>	<p>5. Зростання цін на газ, паливо, електроенергію.</p> <p>6. <i>Намагання влади м. Рівне приєднати СР до міста.</i></p> <p>7. Погіршення стану атмосферного повітря, поверхневих вод, деградація ґрунтового покриву, втрата біорізноманіття.</p>
--	---

Вибір стратегічних акцентів

1. Створення конкурентної ефективної економіки, що базується на основі наявних у СР сильних сторонах, інноваціях, інвестиціях, еко-безпечних технологіях в окремих галузях промисловості, фермерських господарствах та на засадах їх сталого розвитку.
2. Зростання рівня життя населення СР, зменшення соціальної напруги, поліпшення демографічної ситуації, підвищення патріотичного, духовного та культурного рівнів життя населення.
3. Створення екологічно безпечних поселень у СР за рахунок покращення в них екологічної ситуації, збереження безпечного та комфортного і сприятливого для населення життя і здоров'я навколишнього природного середовища.
4. Стратегічне управління територією з наявною інфраструктурою, що зберігає природну та культурну спадщину.
5. Готовність переводити розвиток СР на сталий розвиток її соціально-економіко-екологічної системи.

РОЗДІЛ 3. СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Серед вибірки сценаріїв розвитку територіальної громади визначається найбільш ймовірний варіант розвитку СР на визначений період. Сценарій описує послідовність часового та просторового розвитку СР, котрий ґрунтується на припущеннях, аналізі кількісних та якісних статистичних показниках, SWOT – аналізу, соціоекологоекономічних прогнозах тощо.

Інерційний сценарій розвитку СР.

Інерційний сценарій реалізується за умов коли баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан соціально-економіко-екологічної системи СР залишається незмінним, тобто стани соціальної, економічної, екологічної підсистем залишаються незмінними, або змінюються суперечливо і навіть з погіршенням їх кількісних показників за інерцією: сільська рада розвивається по інерції, соціально-економіко-екологічний розвиток регіону, держави не сприяють розвитку СР.

Передбачувані припущення реалізації інерційного сценарію зводиться до:

1. Створення СР дозволило сформувати позитивний бюджет для всієї громади, має місце зростання доходів бюджету, з'являються кошти на стабілізацію окремих депресивних населених пунктів, покращення об'єктів інфраструктури, збереження довкілля та розвиток економіки громади.

2. Війна в Україні триває.

3. Витрати державного бюджету на забезпечення потреб армії та розвиток оборонно-промислового комплексу збільшуються.

4. Інвестиційний та підприємницький клімат у СР залишається незмінним з позитивним трендом, що зумовлює уповільнений розвиток економіки і розвитку соціальної сфери.

5. Існує дисбаланс розвитку окремих населених пунктів СР, є загроза занепаду соціальних та інфраструктурних об'єктів, зниження доходів сільського населення.

6. Зростають ризики погіршення демографічної ситуації окремих населених пунктів.

7. Відсутність стратегії не сприяє створенню синергетичного ефекту від модернізації економіки, аграрного сектору, покращення соціальної сфери і стану довкілля.

8. Зростають ризики деградаційних процесів компонентів навколишнього природного середовища (атмосферне повітря, ґрунти, водні ресурси).

9. На стадії формування, громада ще не має вираженої ідентичності, а рівень її визнання в регіоні та в Україні поки що невисокий.

10. Стан інвестиційного та підприємницького клімату в громаді залишається незмінним.

11. Поступове зниження рівня купівельної спроможності населення продовжується.

12. Створення територіальної громади призвело до деякого покращення реальної бюджетної забезпеченості.

13. Чинне законодавство України дозволяє використовувати кошти СР для підтримання та розвитку об'єктів інфраструктури.

Результат інерційного сценарію:

1. Демографічна ситуація наступних років залишатиметься незмінною, що призведе до погіршення ситуації в сільських територіях громади. Окрім цього, вікова структура населення буде змінюватись відносно скорочення працездатного населення та зростання кількості людей похилого віку, що збільшить навантаження на трудову активність населення.

2. На території СР спостерігається позитивний рух у соціоекономічному розвитку.

3. На території СР може статися загострення екологічної ситуації та збільшення впливу негативних екологічних факторів, що може призвести до порушення екологічної безпеки населення.

Оптимістичний сценарій базується на припущеннях, за яких створюються найсприятливіші зовнішні (міждержавні і національні) та внутрішні (перехід регіону на засади сталого розвитку) і наявні у СР потенційно можливі фактори впливу: сільська рада спрямовує свої зусилля на подолання відсталості економічних процесів, підвищення рівня життя населення, покращення стану навколишнього середовища та удосконалення системи управління сталим розвитком СР; передбачається впровадження нових прогресивних, екобезпечних технологій, нових видів товарів, продукції з додатковою вартістю, активне сприяння отриманню синергетичного ефекту від збалансованого розвитку соціальної, економічної та екологічної сфер СР.

Передбачуваний оптимістичний сценарій зводиться до:

1. Війна в Україні закінчується, воєнний стан відмінюється, є можливість впроваджувати антикризові інструменти місцевого соціоекологоекономічного розвитку території СР.

2. Системні реформи сприяють прискореному розвитку держави на засадах сталого розвитку.

3. Податкова реформа сприяє виведенню бізнесу із тіні.

4. Інвестиційна привабливість регіону та СР суттєво покращується, формуються економічні кластери, розвивається індустріальний парк, відбувається розвиток агропромислового комплексу з глибокою переробкою та з високою доданою вартістю.

5. Добробут населення зростає, ризики неплатежів зменшуються.

6. Сільська рада активно реалізує стратегію сталого розвитку на місцевому рівні, що зводиться до наступного, а саме:

6.1 Формує свій імідж як екологічно безпечного поселення, яке стає інноваційно привабливою територією.

6.2 Розробляються привабливі інвестиційні пропозиції у сферах створення екобезпечних виробництв, переробки сільськогосподарської продукції.

6.3 Сільська рада ефективно залучає та використовує державні субвенції, міжнародні та свої власні кошти на розвиток інфраструктури і покращення екологічного стану території СР.

6.4 Модернізується та розширюється мережа закладів освіти, медицини і культури в межах СР.

6.5 Сільська рада здійснює інвентаризацію земель, оцінює стан їх родючості і придатності для створення лісових насаджень, сільськогосподарського використання, створення рекреаційних зон та формує перелік привабливих інвестиційних пропозицій на інвестиційні ринки.

6.6 Залучаються інвестори у галузі з високою доданою вартістю, формуються індустріальні парки та кластери.

6.7 Активізується споживча економіка.

6.8 Покращується демографічна ситуація та якість життя населення.

6.9. Створюються базові планувальні документи СР.

Результат оптимістичного сценарію:

1. Застосування антикризових інструментів допомагає сформувати новий імідж території, який приваблює інвестиції, як високотехнологічну та екологічно чисту. Завдячуючи успішній політиці місцевої та регіональної влади, громада залучає стратегічних інвесторів у пріоритетні галузі економіки та сільського господарства.

2. Громада проводить інвентаризацію земель та формує портфель інвестиційних пропозицій, які активно просуває на інвестиційні ринки з метою приваблення інвесторів.

3. Стратегічні інвестори, зокрема у галузях з високою доданою вартістю, поступово входять в громаду.

4. Розвиток малого та середнього бізнесу активізується навколо стратегічних інвесторів, що заповнює логістично-послугову нішу.

5. Рівень доходів населення зростає, що стимулює розвиток внутрішнього ринку.

6. Проекти, які реалізуються в рамках Стратегії розвитку області, активізують економічне життя на сільських територіях.

Сільська рада позиціонує себе як інноваційно-орієнтований промислово-аграрний осередок, який за оптимістичного сценарію умов забезпечує: розвиток

економічного потенціалу, підприємництва, сільськогосподарського виробництва та переробки; зростання рівня життя населення, зменшення соціальної напруги, поліпшення демографічної ситуації, підвищення духовного, патріотичного та культурного рівнів населення; покращення екологічної ситуації, збереження безпечного та сприятливого для населення життя і здоров'я довкілля.

Одночасно СР планує вирішувати проблеми екологічної безпеки території, а саме: соціальну, яка є наслідком антропогенної діяльності населення і у певній мірі загрожують умовам життєдіяльності громади; виробничо-технічну, яка обумовлюється виробничою діяльністю пов'язаною з негативними змінами у навколишньому середовищі; сільськогосподарську, від якої залежить вирішення сільськогосподарського виробництва (запобігання деградації земель, боротьба зі шкідниками, погіршення якості води у водних об'єктах, тощо); медичну проблему пов'язану із здоров'ям населення; природно-наукову, яка пов'язана з процесами, що протікають у біосфері; наслідки війни (електропостачання, загибелі жителів громади, соціальний захист ТПО).

Планується активне залучення позабюджетних коштів, міжнародної технічної допомоги та інвестицій для покращення інженерної та соціальної інфраструктури.

РОЗДІЛ 4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Формування стратегічного бачення розвитку СР здійснюється переважно «від майбутнього» (яке громада сприймає як «своє»), а також «від досягнутого» (на даний час) і воно має бути націленим на розв'язання лише декількох пріоритетів у розвитку соціальної, економічної, екологічної сфер СР.

Стратегічне бачення. Перетворення Городоцької сільської ради на розвинене інноваційно-орієнтоване, промислово-аграрне, екологічно-безпечне поселення, яке задовольняє зростаючі матеріальні та духовні потреби населення, забезпечує досягнення високих соціальних стандартів життя громади, сталий економічний розвиток, який забезпечує раціональне екологічно безпечне господарювання та високоефективне і збалансоване використання природних ресурсів, створення сприятливих умов для здоров'я людини та збереження і відтворення навколишнього природного середовища.

Формування Стратегічної місії розвитку СР здійснюється для більш повного врахування особливостей стану та специфіки розвитку її соціально-економіко-екологічної системи, що дозволяє знизити ризики обрання управлінських рішень і забезпечувати узгодження дій влади та громадськості на усіх етапах практичного втілення стратегії її сталого розвитку.

Стратегічна місія. Перетворення сіл сільської ради в екологічно -безпечне поселення, в яких функціонує промислово-аграрне маловідходне виробництво, налагоджено екобезпечне, заможне і комфортне життя населення, споживання екобезпечної продукції, якісної питної води, і які набувають ознак економічної самодостатності та енергетичної незалежності.

4.3 Стратегічні пріоритети, стратегічні та операційні цілі розвитку сільської ради

Визначені пріоритети забезпечують досягнення Стратегічного бачення майбутнього розвитку сільської ради та мають кількісні і якісні показники, якими будуть оцінюватися і вимірюватися результати її розвитку.

Рис. 4.5 Пріоритети забезпечення досягнення Стратегічного бачення Городоцької СР.

РОЗДІЛ 5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стратегічні та операційні цілі сільської ради

Стратегічні цілі формулюють з врахуванням змісту Стратегічного бачення та визначених стратегічних пріоритетів. Вони встановлюють основні напрямки для досягнення бачення й ототожнюють кінцеві результати (кількісні і якісні), які повинні бути досягнуті до кінця стратегічного періоду.

Дерево цілей

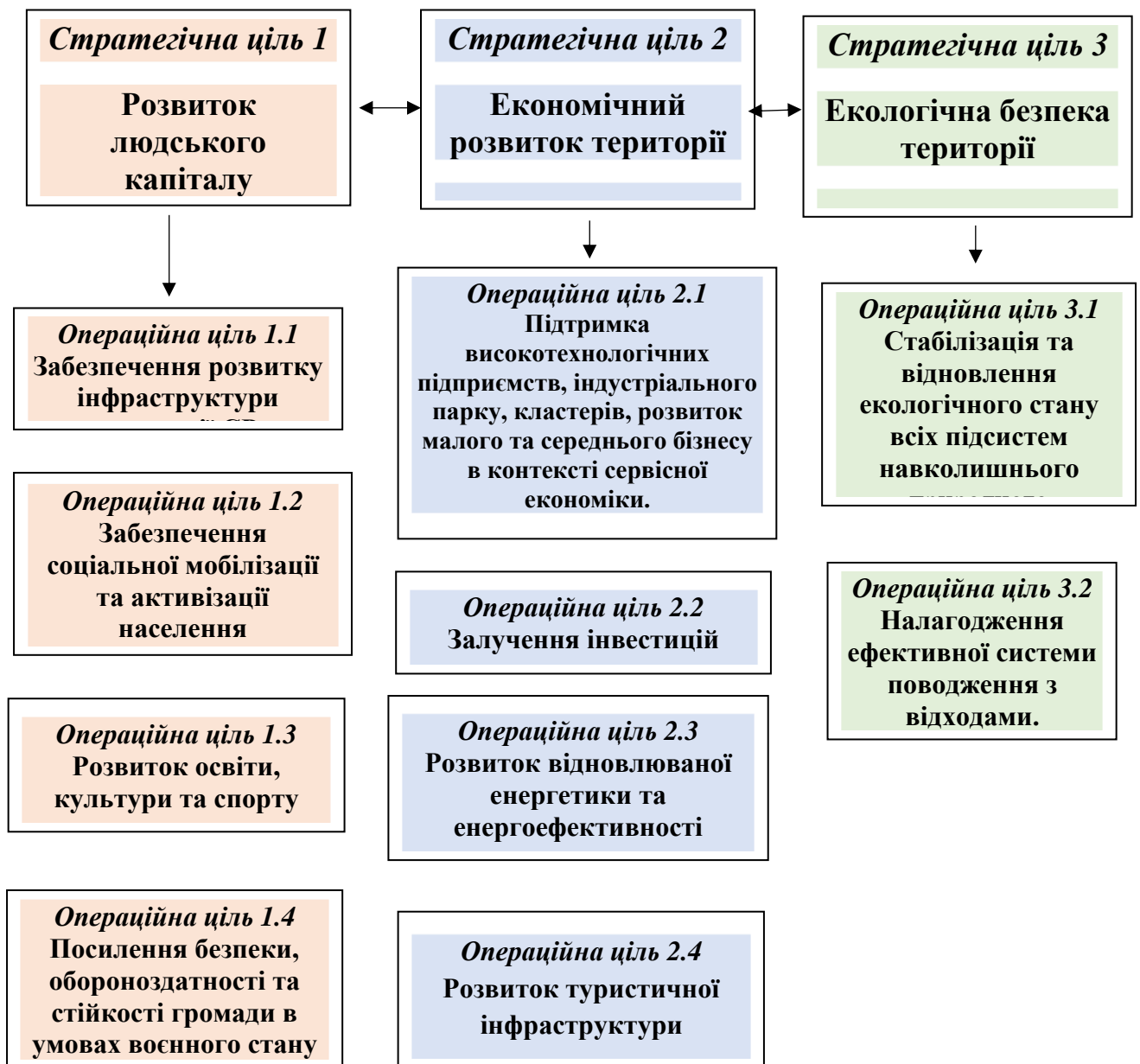

Рис. 5.1 Дерево цілей Городоцької СР

Стратегічні цілі були сформульовані на довгостроковий період, горизонт оперативних цілей є середньостроковим, а завдання – короткостроковим.

Перелік оперативних цілей та прикладних завдань до них представлено в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1

Перелік оперативних цілей та прикладних завдань

Стратегічні цілі	Операційна ціль	Завдання стратегії
1. Розвиток людського капіталу, високі соціальні стандарти	1.1 Забезпечення розвитку інфраструктури території СР	1.1.1 Модернізація та покращення рівня матеріально-технічного забезпечення інфраструктури
		1.1.2 Розвиток закладів культури та спортивної інфраструктури, будівництво спортивних майданчиків та інших споруд.
		1.1.3 Розвиток ЖКГ СР для надання послуг населенню.
		1.1.4. Будівництво мережі централізованого водопостачання та системи водовідведення.
		1.1.5. Створення системи відеонагляду в комунальних закладах СР та у місцях масового перебування населення.
		1.1.6. Розвиток транспортної інфраструктури враховуючи перспективне навантаження
		1.1.7. Розбудова мережі надання послуг позашкільній освіті
	1.2 Забезпечення соціальної мобілізації та активізації населення	1.2.1 Покращення стану системи підготовки молоді до умов ринку праці.
		1.2.2 Створення та підтримання роботи молодіжного центру в СР.

Стратегічні цілі	Операційна ціль	Завдання стратегії	
		1.2.3 Сприяння розвитку бізнесових якостей у населення.	
		1.2.4 Забезпечення впровадження антикризових інструментів соціальної підтримки, які сприяють інтегруванню ВПО та учасників війни в економічне життя громади в умовах воєнного і післявоєнного періодів.	
		1.2.5. Підтримка незахищених верств населення.	
		1.2.6. Сприяння працевлаштуванню молоді через створення нових підприємств, фермерських господарств, сфери послуг, туристичної діяльності.	
		1.3 Розвиток освіти, культури та спорту	1.3.1 Поліпшення (оптимізація) системи дошкільної та шкільної освіти
		1.3.2 Оптимізація, матеріально-технічне забезпечення закладів медицини.	
	1.3.3. Сприяти покращенню розвитку закладів охорони здоров'я та налагодження обліку захворювання населення СР.		
	1.3.4. Підвищення якості надання медичних послуг населенню СР.		
	1.3.5 Покращення роботи закладів культури.		
	1.3.6 Сприяння вихованню активної громадянської позиції серед дітей, молоді та населення СР.		

Стратегічні цілі	Операційна ціль	Завдання стратегії
		1.3.7 Забезпечення щорічного проведення спортивних, патріотичних, культурних заходів у селах СР.
		1.3.8 Фінансування заходів, направлених на культивування серед населення здорового способу життя.
		1.3.9 Фінансування участі спортсменів СР у змаганнях регіонального, державного рівня.
	1.4. Посилення безпеки, обороноздатності та стійкості громади в умовах воєнного стану	1.4.1. Створення інфраструктури для захисту жителів громади
		1.4.2. Посилення енергетичної безпеки громади
		1.4.3. Участь у русі національного спротиву
	2. Економічний розвиток території	2.1 Підтримка високотехнологічних підприємств, індустріального парку, кластерів, розвиток малого та середнього бізнесу в контексті сервісної економіки.
2.1.2 Підтримка розвитку індустріального парку та сприяння у створенні нового індустріального парку.		
2.1.3 Сприяння створенню секторальних кластерів у тому числі фермерських господарств з глибокою переробкою рослинної та тваринної продукції.		
2.1.4 Розробка інвестиційного паспорту та відеопрезентації СР для потенційних внутрішніх та зовнішніх інвесторів.		

Стратегічні цілі	Операційна ціль	Завдання стратегії
		2.1.5 Розробка документів державного планування та іншої просторової документації.
		2.1.6 Поновлення реєстру нерухомого майна та наявних ресурсів.
	2.2 Залучення інвестицій	2.2.1. Сприяння розбудові, створенню нових підприємств, які зорієнтовані на випуск інноваційної продукції, або продукції з доданою вартістю.
	2.2.2. Розроблення та реалізація проєктів і програм міжнародної технічної допомоги, міжрегіональної та міжнародної кооперації	
	2.2.3. Сприяти виробництву на фермах органічної продукції та просування її на внутрішній і зовнішній ринки.	
	2.3 Розвиток відновлюваної енергетики та енергоефективності	2.3.1 Проведення енергетичних аудитів бюджетних установ СР
	2.3.2 Сприяти впровадженню відновлювальних джерел енергії.	
	2.3.3 Вивчення можливості створення сонячної електростанції	
	2.3.4 Впровадження енергоефективних заходів	
	2.4 Розвиток туристичної інфраструктури	2.4.1 Долучення об'єктів природньо-заповідного фонду та історико-культурних пам'яток СР до визнаних туристичних маршрутів Рівненщини

Стратегічні цілі	Операційна ціль	Завдання стратегії
		2.4.2 Залучення населення до надання туристичних послуг
		2.4.3 Сприяти створенню місцевих туристичних продуктів (екологічних стежок, зон відпочинку тощо)
		2.4.4. Сприяти виготовленню рекламної продукції туристичного змісту.
3. Екологічна безпека території (поселення).	3.1 Стабілізація та відновлення екологічного стану всіх підсистем навколишнього природного середовища СР	3.1.1 Заходи з охорони та раціонального використання водних ресурсів
		3.1.2 Охорона атмосферного повітря
		3.1.3 Охорона та раціональне використання земель
		3.1.4 Збереження біорізноманіття, розвиток природно-заповідного фонду та формування екологічної мережі
	3.2. Налагодження ефективної системи поводження з відходами.	3.2.1. Забезпечити налагодження ефективної системи поводження з відходами

РОЗДІЛ 6. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Термін «моніторинг» (від лат. monitor) означає той, що наглядає, нагадує, спостерігає.

У сучасному розумінні термін «моніторинг» означає як контроль, так і управління.

Моніторинг Стратегії розвитку громади можна розглядати як аналітично-інформаційну систему, яка характеризує такі основні напрями:

- спостереження за станом соціальної, економічної, екологічної сфер і факторами, які впливають на їх кількісні та якісні характеристики (індикатори);
- оцінювання та аналіз фактичного стану індикаторів;
- прогнозування станів соціальної, економічної, екологічної сфер;
- забезпечення науково-інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень щодо покращення «Стратегії».

У відповідності з цим **моніторинг Стратегії розвитку громади** - це система спостереження, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації станів соціальної, економічної, екологічної сфер, прогнозування їх змін в часі, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій і пропозицій для прийняття управлінських рішень щодо удосконалення «Стратегії».

Запропонована система моніторингу «Стратегії» дозволяє своєчасно виявляти кризові ситуації, виокремлювати фактори (зовнішні і внутрішні) негативного (позитивного) впливів на стан соціальної, економічної, екологічної сфер громади та приймати управлінські рішення щодо покращення соціо-економіко- екологічного розвитку громади.

6.1 Структура системи моніторингу

Структура системи моніторингу Стратегії розвитку громади складається з наступних блоків: «Спостереження»; «Оцінки фактичного стану громади»; «Прогнозу стану громади»; «Оцінки прогнозного стану громади»; «Підтримки прийняття управлінських рішень»; «Управління».

Слід мати на увазі, що до блоків оцінювання відносять процедури аналізу та обробки (оцінювання кількісного і якісного) даних спостережень, тоді як до блоку прогнозування - процеси, процедури моделювання змін станів соціальної, економічної, екологічної сфер (рис. 6.1).

Набір індикаторів встановлюють в залежності від пріоритетів і завдань сталого розвитку громад і відповідно поділяють на: соціальні, економічні, екологічні, інституціональні.

До соціальних індикаторів відносять показники, які характеризують стан: захищеності життєвого рівня населення; демографії; інфраструктури; забезпеченості людськими інтелектуальними ресурсами; соціального та соціетального капіталу.

До економічних – показники доходів населення; житлового і транспортного забезпечення; безробіття; показники місцевого бюджету, стану фінансових ресурсів тощо.

До екологічних – показники якісного стану питної води; агроекологічного стану ґрунтового покриву; збалансованого використання території; наявності полігонів утилізації твердих побутових відходів; кількості господарств, які запроваджують органічне землеробство; наявність площ природно-заповідного фонду тощо.

До інституціональних – наявність концепцій, стратегій сталого розвитку громади; участь громадськості в обговоренні та прийнятті рішень; витрати на утримання органів місцевого самоврядування тощо.

Незважаючи на це, загальновизнаної системи індикаторів моніторингу «Стратегії розвитку СР» не існує, так як громади проявляють досить таки різноманітні інтереси у вирішенні складних завдань у наступних сферах: енергозбереженні та енергоощадливих технологіях; водопостачанні; охороні здоров'я; охороні довкілля; підтримці малого бізнесу; залученні інвестицій; місцевого самоврядування та сталого розвитку; мобілізації громадян і спільного управління громадою. Поряд із цим значної уваги заслуговують на вирішення завдання, пов'язані з руйнуванням елементів економічної культури та різкої зміни суспільних ідеалів і моралі на селі.

Одночасно у полі зору моніторингових спостережень повинні бути також індикатори, які оцінюють соціальний, економічний, екологічний добробут у громадах та складові соціального капіталу. При цьому кожен складову соціального капіталу (загальна норма, довіра, схильність до взаємодії та кооперації, солідарність, наявність спільних традицій, довгострокова орієнтація, схильність до ризику, включення у процес прийняття рішень та ін.) доцільно оцінювати за шкалою від 1 до 5 на підставі відповідей респондентів (1 – найнижче значення, 5 – найвище значення відповідної характеристики).

Слід мати на увазі, що складові соціального капіталу змінюються досить повільно. Для цього іноді необхідна зміна не одного покоління, що проживає на території СР.

Моніторинг процесу реалізації Стратегії розвитку Городоцької сільської ради рекомендується здійснювати за наступними показниками (таблиця 6.1).

Таблиця 6.1

Перелік соціально-економіко-екологічних індикаторів моніторингу
Стратегії розвитку Городоцької сільської ради

Назва сфери	Перелік індикаторів
Соціальна	<ul style="list-style-type: none"> • чисельність постійного населення; • кількість домашніх господарств; • автобусне сполучення (кількість рейсів на день); • кількість вулиць у селах; • кількість людей, що виїхали з села, на душу населення; • чисельність населення, зайнятого у всіх сферах діяльності, на душу населення; • чисельність померлих, на душу населення; • чисельність населення, зайнятого за межами села; • чисельність населення, зайнятого підприємницькою діяльністю, на душу населення; • кількість місць у школах і дитячих садках; • кількість відвідувань медичних закладів; • рівень злочинності у селах СР.
Економічна	<ul style="list-style-type: none"> • обсяги фактичних доходів місцевого бюджету на душу населення; • обсяги фактичних поточних видатків місцевого бюджету на душу населення; • обсяги фактичних капітальних видатків (бюджету розвитку) місцевого бюджету, на душу населення; • середньомісячна заробітна плата; • обсяг прямих іноземних інвестицій в громаду (за наявності); • чисельність населення, зайнятого у всіх сферах економіки; • кількість зареєстрованих безробітних; • кількість активно діючих громадських організацій; • середній бал за результатами ЗНО в школах громади;

	<ul style="list-style-type: none"> • кількість проектів, що фінансуються за рахунок коштів ДФРР; • кількість проектів, що фінансуються за рахунок отриманих грантів, МТД; • обсяги фактично отриманих коштів від грантів та МТД.
Екологічна	<ul style="list-style-type: none"> • наявності цільових екологічних програм; • чисельності об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та пам'яток природи; • кількості та стану звалищ відходів; • сум розмірів відшкодування за забруднення довкілля; • ставок земельного податку, плати за користування природними ресурсами; • якості питної води у централізованій мережі та шахтних колодязях; • агроекологічного стану ґрунтового покриву; • розораності території громади; • наявності природних незмінених ландшафтів і лісів; • наявності деградованих земель кар'єрів на території громади; • площ боліт і водних об'єктів; • стану річок і джерел.

У відповідності до Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» необхідно обліковувати і моніторити: суми податків на доходи фізичних осіб (60%); акцизний податок із реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів; сум податків на прибуток підприємств (10%); сум зборів за місця для паркування транспортних засобів; сум туристичних зборів; сум рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення.

Значна частина перерахованих індикаторів оцінюється кількісними показниками і за дією на стан соціальної, економічної, екологічної сфер поділяється на стимулятори (які покращують стан сфер) і дестимулятори (які погіршують стан сфер). При потребі індикатори стимулятори та дестимулятори переводять в унормовану шкалу від 0 до 1.

6.3 Моніторинг Стратегії розвитку СР

Поряд з моніторингом стану індикаторів доцільно здійснювати контроль за досягненням цілей і завдань «Стратегії».

Для цього один раз на рік в рамках моніторингу «Стратегії» робоча група на спеціальному засіданні повинна здійснювати перегляд стратегічних цілей і завдань, а також досягнень та труднощів, які виникли в ході реалізації «Стратегії».

Прийнятими є наступні форми здійснення моніторингу Стратегії розвитку громад: нагляд за процесом реалізації «Стратегії» здійснює голова СР; громадський контроль за впровадженням стратегії здійснює Рада місцевих лідерів; перед розробкою бюджету на наступний рік повинна відбуватись зустріч робочої групи по опрацюванню «Стратегії» з метою аналізу досягнень в її реалізації та внесення поправок, необхідність яких виникла за поточний рік.

Стандартна процедура моніторингу включає такі етапи:

- збір і накопичення даних, ідентифікація потреб та проведення додаткових досліджень;
- аналіз накопичених даних, інтерпретація явищ і тенденцій;
- оцінка результатів та ідентифікація відхилень досягнутих результатів, запланованих у «Стратегії»;
- аналіз причин відхилень та ідентифікація областей і явищ, що вимагають негайного втручання; розробка коригувальних заходів, інструментів та процедур;
- підготовка звітів для їх подальшого обговорення та прийняття остаточного рішення щодо результатів моніторингу.

Система актуалізації стратегії передбачає внесення змін до стратегічного документу. Зміни повинні вноситися головою, розглядатися членами робочої групи з представників громадськості і затверджуватися міською радою. Також необхідно здійснювати зовнішній аудит. Аудитор може допомагати в об'єктивній актуалізації «Стратегії» шляхом: надання рекомендацій щодо управління «Стратегією», щодо бюджету, залучення суспільної групи до управління «Стратегією», аналізу засобів реалізації «Стратегії». Допомога аудитора може також бути використана при пошуку джерел фінансування проектів, написанні пропозицій щодо фінансування, підготовки та проведення тематичних навчань.

Громадськість повинна бути проінформована через засоби масової інформації не тільки про досягнення в роботі над реалізацією «Стратегії», але також і про всі актуальні зміни. Здійснення всіх вище названих заходів дозволить досягти сталого розвитку в оптимальні строки, а, отже, покращить умови проживання населення.

6.4 Управління ризиками.

Під стратегічним управлінням слід розуміти систему дій та рішень суб'єктів управління стосовно вибору, розробки та реалізації стратегій, що включає в себе діяльність із визначенням та досягненням запланованих цілей шляхом використання наявних та створення нових конкурентоспроможних переваг об'єкта управління з метою забезпечення його сталого розвитку.

Об'єктом стратегічного управління є Городоцька СР, яка представлена 12 селами, що функціонує як відкрита система, що активно взаємодіє із зовнішнім середовищем і при цьому виконує соціальну, економічну, екологічну, інфраструктурну, адміністративну та інші функції з метою забезпечення сталого розвитку шляхом створення нових та нарощення наявних конкурентних переваг.

Слід зауважити, що СР як об'єкт стратегічного управління містить у своєму складі ряд суб'єктів, а саме: орган місцевого самоврядування, представників громадськості, представників бізнесу, науковців або творчу інтелігенцію. Саме спільними зусиллями суб'єкти стратегічного управління ТСБР можуть досягнути запланованих цілей – забезпечення її сталого розвитку. Зазвичай через виконання завдань (табл. 6.2).

Як видно з таблиці 6.2 виконання різнопланових завдань сприятиме згуртуванню суб'єктів стратегічного управління заради досягнення основної мети – сталого розвитку СР.

Сталий розвиток СР слід розуміти як регульований суб'єктами стратегічного управління процес забезпечення збалансованого розвитку соціальної, економічної та екологічної сфер життєдіяльності громади шляхом реалізації й нарощення конкурентних переваг кожної із цих сфер, що в результаті здійснення стратегічного управління повинен призводити до стабільного забезпечення добробуту кожного із місцевих жителів, а також збереження довкілля та сприятливого соціально-економічного середовища для майбутніх поколінь СР.

Таблиця 6.2

Перелік завдань, які виконують суб'єкти стратегічного управління СР

Суб'єкти стратегічного управління	Перелік завдань
Орган місцевого самоврядування	1. формувати місцеву політику, яка сприяє сталому розвитку СР; 2. впроваджувати принципи соціальної справедливості на території СР; 3. сприяти підвищенню довіри до місцевої влади; 4. розвивати соціальну інфраструктуру; 5. забезпечувати екологічнобезпечне функціонування економіки; 6. нарощувати конкурентоспроможність СР.

Бізнес	<ol style="list-style-type: none"> 1. збалансовано використовувати природно-ресурсний потенціал СР; 2. впроваджувати інновації, необхідні для підвищення соціального і екологічного благополуччя населення СР; 3. фінансувати проекти спрямовані на енергозбереження та забезпечення сталого розвитку СР; 4. підвищувати конкурентоспроможність підприємств; 5. приймати участь в зборі та утилізації відходів.
Громадськість	<ol style="list-style-type: none"> 1. сприяти поширенню знань стосовно ідей сталого розвитку громад; 2. пропагувати та впроваджувати у стиль життя населення СР ідей безвідходних виробництв та збереження біорізноманіття; 3. приймати активну участь в екологічних акціях, проектах, спрямованих на забезпечення сталого розвитку СР; 4. сприяти підвищенню конкурентоспроможності СР.
Наука, або творча інтелігенція	<ol style="list-style-type: none"> 1. сприяти розробці концепції та стратегії сталого розвитку СР; 2. відслідковувати тенденції сталого розвитку СР; 3. вносити пропозиції стосовно корегування стратегій сталого розвитку СР.

На думку науковців активізувати роботу органів місцевого самоврядування, бізнесу, громадськості та науки у процесі забезпечення сталого розвитку СР цілком можливо шляхом створення та ефективного використання й нарощення нових конкурентоспроможних переваг у соціальній, економічній та екологічній сферах їх життєдіяльності. Це сприятиме як наближенню СР до сталого розвитку, так і вирішенню особистих мотиваційних запитів та інтересів кожного із суб'єктів стратегічного управління.

Так у соціальному плані підвищення конкурентоспроможності СР буде вигідна:

- для органів місцевого самоврядування (при підвищенні рівня життя населення буде гарантоване переобрання влади та депутатів на наступний строк);
- для бізнесу (зумовить наплив робочої сили, зростання попиту на продукцію і послуги, покращить бізнес-клімат);
- для громадськості (підвищення якості життя, покращенням працевлаштування, високим рівнем освіти, охорони здоров'я, культури, тощо);
- для науки (сприяння покращенню умов праці, кар'єрному росту).

В екологічній сфері конкурентоспроможність СР допоможе:

- для органів місцевого самоврядування (вирішити екологічні проблеми у населених пунктах);
- для бізнесу (вирощування, переробки та реалізації органічної продукції);
- для громадськості (зменшення захворюваності, споживання якісної води, утилізація відходів);
- для науки (виконання екологічних програм і проектів).

Оцінку стратегічного планування розвитку сільських рад, або громад рекомендується здійснювати з використанням оцінок, показників, а саме:

- оцінку позитивних і негативних чинників реалізації варіантів стратегій, що здійснюється за експертними оцінками і вимірюється в балах;
- оцінку за показниками отриманих в органах статистики (переважно економічні і соціальні показники);
- оцінку за результатами опитування населення, що проживає на території міста (жителі дають оцінку ОМС «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»);
- оцінку реалізації стратегії через ступінь досягнення стратегічних цілей;
- оцінку реалізації стратегії за допомогою індикаторів досягнення стратегічних цілей за секторальними індикаторами (соціальними, економічними, екологічної безпеки);
- оцінку за допомогою п'яти видів моніторингу: досягнення головної мети, досягнення стратегічних цілей, моніторингу виконання програм і проектів, зовнішнього середовища розвитку, моніторингу SWOT-аналізу;
- оцінку ефективності управління економічним розвитком ТСБР основними ознаками якої є: ідентифікація муніципальної системи, формування критеріїв ефективності, побудова шкали корисності, розрахунок фактичних значень показників у балах, аналіз стану ефективності управління;
- оцінку за допомогою активів, які підлягають контролю і відносяться до наступних форм капіталів: фізичного, соціального, фінансового, природного, людського (в тому числі і ноу-хау).

Стратегічне управління та оцінка розвитку СР може здійснюватися з використанням методики (принципу) піраміди управління. Реалізується ця методика з врахуванням результатів SWOT-аналізу, в якому чітко визначена місія і мета розвитку СР, стратегічні цілі, пріоритетні напрямки її розвитку на довгостроковий період, а також здійснення програм і проектів, спрямованих на подолання слабких сторін, послаблення загроз та використання можливостей і підтримання сильних сторін у розвитку СР. Особливу увагу при цьому приділяють вибору стратегії розвитку СР, яка передбачала б зростання рівня життя населення, розвиток підприємництва, сільського господарства та збереження сприятливого для проживання населення довкілля.

З огляду на багатогранність діяльності та строкатості рівнів розвитку СР-об'єктів для яких необхідно розробляти стратегії, пропонуються обирати для розвитку Городоцької СР наступні стратегії переходу на засади сталого розвитку.

Виконання обраної стратегії планується у наступні строки: стратегії – 15-20 років, пріоритетних напрямків — 10-15 років, програм – 5-7 років, проектів – до 3 років (рис. 6.2).

При цьому досягнення визначених стратегічних цілей, пріоритетних напрямків оцінюють за результатами виконання затверджених щорічних програм та профінансованих або виконаних на громадських засадах проектів у соціальній, економічній, екологічній сферах.

Рис. 6.2 Піраміда управління розвитком СР

Секретар сільської ради

Людмила СПІВАК